Amigoe

VANDAAG

RONNIE CASSERES ...inacceptabel...

102E JAARGANG — NO.: 217

VRIJDAG 20 SEPTEMBER 1985

Nieuws in vogelvlucht

MANILLA — Op het Filippijnse eiland Negros zijn vandaag 20 doden en tientallen gewonden gevallen toen de politie ging schieten op demonstrerende boeren en stakende taxi-chauffeurs. Deze hadden de straten geblokkeerd. Dezer dagen wordt veel gedemonstreerd omdat Marcos 13 jaar geleden de staat van beleg afkondigde. Het leger is daarom in de hoogste staat van paraatheid gebracht. Een secteleider heeft 9 sept. 60 leden tot zelfmoord gedwongen waarbij zij vergiftigde pap moesten eten. De leider kwam zelf ook om.

*****

PRETORIA — UDF- leider ds Boesak is op een borgtocht van 20.000 rand vrijgelaten na op 27 aug. te zijn opgepakt toen hij een betoging zou leiden naar de gevangenis waar ANC- leider Mandela gevangen zit. Hij wordt beschuldigd van ondermijnende activiteit. Hij mag niet met journalisten en op openbare bijeenkomsten spreken. De terugtrekking van ZA- troepen uit Angola is op handen waar men op SWAPO- strijders jaagde. Angola heeft om een spoeddebat van de Veiligheidsraad over deze actie gevraagd. Zweden en Finland hebben hun diplomaten uit Pretoria laten overkomen voor overleg. De ZA- vakbonden staan afwijzend tegenover gedragscodes van buitenlandse ondernemingen welke zijn opgesteld zonder overleg met de bonden.

*****

TEHERAN — Iran heeft in de Perzische Golf weer 2 schepen aangehouden waarvan men vermoedde dat zij goederen voor Irak vervoerden. In Iraanse havens worden de schepen uit Cyprus en Japan gecontroleerd.

WASHINGTON — De meeste ontwikkelingslanden konden in 84 profiteren van het economisch herstel in de VS en andere industrielanden. In Azie wist men de economishe groei in stand te houden, in Latijns Amerika was er na 2 jaar van achteruitgang sprake van economische groei. Alleen in Afrika verminderde het Bruto nationaal product opnieuw; 84 was een goed jaar voor de 3e wereld, aldus het Wereldbank- verslag.

*****

GENEVE — Zoals bij het begin afgesproken werd ook gisteren bij de hervatting van het wapenbeheersings- overleg tussen de VS en de SU in Geneve niets meegedeeld over het verloop van het overleg. Duidelijk is wel dat nog steeds de prioriteiten van VS en SU verschillen: de VS hechten aan vermindering van de offensieve wapens waarbij de SU in de meerderheid is en de SU streeft naar een afspraak ter voorkoming van de militarisering der ruimte, waarbij de VS voorliggen. De 3e ronde zal waarschijnlijk duren tot vlak voor de SU- VS- top, ook in Geneve, op 19 en 20 november. Gisteren ontmoette men elkaar in het VS- gebouw. Bij de SU was een hoge generaal present, waaruit men opmaakt dat de SU zaken wil doen.

*****

TEL AVIV — Israel uitte zich negatief over het wapenakkoord tussen Londen en Amman, dat premier Thatcher bij haar bezoek aan Jordanie tekende. Minister Shamir zei: we hebben meer vrede nodig en minder wapens. De Britse wapenleveranties beïnvloeden de ontwikkelingen negatief. Hij wees er op dat de Arabische landen formeel zich nog in staat van oorlog met Israel bevinden.

*****

WELLINGTON — Nieuw Zeelands premier Lange acht het mogelijk dat er zich in de periode rond de Rainbow Warrior- aanslag 20 Franse geheime agenten in zijn land bevonden. De Franse pers is sceptisch over de ontkenning van Defensie- minister Hernu dat hij geen kennis droeg van de sabotage op dit Greenpeaceschip. Zijn Australische collega Hawke zei dat de actie tegen Rainbow Warrior «een weloverwogen, koelbloedige daad van internationaal terrorisme» was. Pres. Mitterand heeft wijzigingen bevolen binnen de Franse geheime dienst, kennelijk omdat de dienst niet in staat is snel de noodzakelijk geachte gegevens op spionagegebied te produceren.

*****

OOST BERLIJN — De DDR is kennelijk bereid zijn verhouding met West Duitsland te verbeteren op gebieden als Interduitse reizen en algememe menselijkheid, zo liet de Oostduitse leider Honecker doorschemeren in een gesprek van 5 uur met de belangrijkste Westduitse oppositieleider Brandt.

WILLEMSTAD — Ondanks de slechte socio- economische situatie waarin de Antillen verkeren en de onzekerheid, die er ten aanzien van het voortbestaan van de Shell- raffinaderij op Curaçao bestaat, gaat niet iedereen bij de pakken neerzitten. Er zi n altijd wel mensen te vinden, die vertrouwen hebben in de toekomst en ervan overtuigd zijn dat de gemeenschap de veerkracht heeft zich, ook in geval de raffinaderij niet te redden zou zijn, te herstellen van de economische klap, die dan verwerkt zal moeten worden. Van dat vertrouwen heeft op de Schottegatweg een meubelzaak blijk gegeven, door langs de kant van de weg een bord te laten plaatsen. Daarop wordt tot uitdrukking gebracht dat "met of zonder Shell, wij het zeker zullen overleven". Amigoe- fotograaf Ken Wong maakte aan de hand daarvan een foto- montage, waardoor het bord en een deel van het raffinaderij- terrein in elkaar overlopen.

In Frankrijk

Minister en admiraal met ontslag

PARIJS — De Franse minister van Defensie Charles Hernu heeft vanmorgen zijn ontslag ingediend, welk verzoek meteen werd aanvaard. Admiraal Pierre Lacosta die chef is van de Franse geheime dienst DGSE is op staande voet ontslagen. Daarmee kwam de Rainbow Warrior- affaire weer in een nieuwe versnelling.

President Francois Mitterand heeft beide ontslagen onmiddellijk aanvaard. Deze gebeurtenissen vloeien voort uit het opzienbarende bericht van Le Monde eerder deze week dat de aanslag op het Greenpeaceschip in Nieuw Zeeland inderdaad een actie is geweest van de DGSE waarvan minister Hernu geweten zou hebben of op de hoogte had moeten zijn geweest. Deze heeft dit laatste meteen ontkend. In een brief welke premier Fabius aan Mitterand schreef deelde de premier mee dat admiraal Lacoste geweigerd had vragen van minister Hernu te beantwoorden op beschuldigingen in de Franse pers over de directe betrokkenheid van de DGSE bij de aanslag op de Rainbow Warrior. Hernu had gevraagd of de initialen welke Le Monde gebruikte klopten met die van DGSE- agenten. De admiraal had, zich beroepend op «verplichtingen», geen antwoord gegeven. Ook had hij geweigerd te antwoorden op de pertinente vraag of hij opdracht had gegeven tot de actie of op de hoogte was geweest van de voorbereidingen ervan. Andere top- militairen hadden deze vraag met Nee beantwoord.

In Napa van deze week staat een uitgebreide beschouwing over de Franse geheime dienst DGSE.

Revolutie rug toegekeerd door tweederde bevolking

BONN — Onderhandelen is de enige weg om uit de huidige problemen te komen in Nicaragua. De bevolking heeft namelijk wel de revolutie gewild maar voelt niets voor de Marxistisch- Leninistische opvattingen welke de mensen nu worden opgedrongen door de Sandinisten. Deze opvatting verkondigde de voorzitter van de Nicaraguaanse bisschoppen- conferentie mgr Pablo Antonio Vega, die een bezoek brengt aan West Duitsland. Hij legde er de nadruk op dat de katholieke kerk een oplossing wil zonder gebruik van geweld.

De wortels van de Nicaraguaanse revolutie liggen niet in de klassenstrijd. Het volk wilde verandering omdat het geen mogelijkheid had tot politieke activiteiten. Er staan nu twee wegen open, aldus mgr Vega: door onderhandelingen tot een modus vivendi komen of de zaak uitvechten. Dit laatste kan in de vorm van een Amerikaanse invasie, het kan ook in de vorm van oorlog met andere landen in Midden Amerika of door middel van een opstand in Nicaragua zelf. Het katholieke episcopaat kiest voor de weg van de onderhandelingen tussen alle partijen in Nicaragua.

De bisschop had het over «smartelijke ervaringen» welke de bevolking heeft opgedaan met de Sandinisten zoals de inperking der vrijheden, represailles door de politie en de toenemende noodruftigheid. Deze situatie heeft er toe geleid dat volgens de bisschop nu twee- derde der bevolking zich heeft afgekeerd van de Sandinistische revolutie. Volgens mgr Vega keert de katholieke kerk zich tegen allen die geen verandering wensen. Voor de zogenaamde Volkskerk had hij weinig goede woorden over. Bij de Volkskerk gaat het «in werkelijkheid om politieke macht», aldus mgr Vega. Volgens hem wordt de Volkskerk slechts «door een kleine groep, onder wie veel buitenlanders, gesteund».

HOODSTAD "GIGANTISCH GRAF VAN BETON"

Onduidelijkheid over aantal slachtoffers, verbindingen verbroken

Beving eist hoge tol in Mexico

MEXICOSTAD — Een van de zwaarste aardschokken in de geschiedenis heeft donderdag in Mexico volgens onofficiële cijfers aan drieduizend personen het leven gekost. De beving, die een kracht had van 7.8 op de schaal van Richter, richtte in het centrum van Mexicostad ernstige verwoestingen aan. Eenderde deel van deze stad met 18 miljoen inwoners werd beschadigd.

Vanmorgen was het moeilijk een overzicht te krijgen van de omvang van de ramp omdat vrijwel alle verbindingen zijn verbroken. Het Mexicaanse dagblad El Exelsior haalde hulpverleners aan, die melding maakten van drieduizend doden en duizenden gewonden. Volgens de autoriteiten zijn 250 doden geborgen. In de hoofdstad, waar sprake was van een enorme chaos, gingen in de nacht van donderdag op vrijdag de reddings- werkzaamheden door. Talloze gezinnen brachten de nacht op straat door uit vrees voor instortingen of omdat zij dakloos waren geworden.

President Miguel de la Madrid verklaarde Mexicostad tot rampgebied. Tienduizend militairen werden ingezet bij de reddings- werkzaamheden. Soldaten en politie- mannen patrouilleerden door de stad om plunderingen te voorkomen. Minstens 150 hotels, kantoor- en flatgebouwen stortten in bij de beving, die ruim twee minuten aanhield.

Op verscheidene plaatsen braken branden uit door het openscheuren van geleidingen, auto- en spoorwegen werden vernield en de verbindingen met de buitenwereld werden afgesneden. Het zwaarst getroffen waren het centrum en zuidelijk deel van de dichtbevolkte hoofdstad. Boven de puinhopen hing een dikke wolk van stof en rook. Volgens reddings- werkers was overal in de stad het hulpgroep van slachtoffers te horen, die gevangen zitten in het puin.

Grote delen van Mexicostad zagen eruit alsof er een bombardement is uitgevoerd. Angstige bewoners stonden in groepjes bij elkaar temidden van hopen steen en verwrongen staal. Duizenden mensen moeten op straat blijven omdat hun huizen niet veilig zijn. Burgemeester Ramón Aguirre waarschuwde bewoners van beschadigde woningen buiten te blijven totdat de huizen zijn onderzocht op veiligheid.

Behalve de hoofdstad zijn de Mexicaanse staten Michoacan, Colima, Jalisco, Mexico en Guerrero getroffen. Over het aantal slachtoffers in deze streken bestaat onduidelijkheid door het wegvallen van de communicatie- kanalen. Minister Juan Arevalo Gardoqui van Defensie maakte melding van 32 doden in Michoacan. In de stad Guzmán enkele honderden kilometers ten westen van de hoofdstad kwamen 26 mensen om het leven toen een kathedraal ti dens de ochtendmis instortte. Voor zover bekend is de schade in de badplaats Acapulco meegevallen.

In Mexicostad werden de nationale bibliotheek, enkele ministeries, het Juarez- ziekenhuis en een aantal luxueuze hotels geheel of gedeeltelijk in puin gelegd. Onder de verwoeste hotels zijn Regis, Romano en Continental. Het twaalf verdiepingen tellende flatgebouw «Nuevo León», waar ongeveer duizend mensen wonen, werd met de grond gelijk gemaakt.

De aardbeving heeft in Mexicostad bijna totale vernieling aangericht in een gebied van dertig vierkante kilometer. Dit is gemeld door de Mexicaanse televisie, die werd opgevangen in Guatemala. Reddings- werkers zochten in de nacht van donderdag op vrijdag wanhopig tussen de puinhopen naar overlevenden. Mexicostad werd door het Mexicaanse persbureau SIN beschreven als "een gigantisch graf van beton". Volgens het persbureau zijn de verwoestingen in de stad Puebla ten zuiden van de hoofdstad zelfs nog omvangrijker. Uren na de beving stortten gebouwen nog "als kaarthuizen" ineen. De regering liet weten dat gebouwen in eenderde deel van het centrum van Mexicostad waren "ingestort, beschadigd of uitgebrand". De aardbeving deed zich voor tijdens het spitsuur, waarop velen op weg waren naar werk of school. In de paniek die ontstond haastten duizenden zich terug naar huis.

Ooggetuigen schilderden een grimmig beeld van chaos en vernieling. "De muren kwamen naar beneden. Iedereen raakte in paniek", zo vertelt een zakenman, die levend uit een hotelkamer op de elfde verdieping wist te komen. Hij werd geraakt door vallende stukken steen en "sprong over iedereen heen om van de trap af te komen". "Overal zakten gebouwen ineen. Het is een verschrikkelijk gezicht. Mexico is getroffen met de kracht van een geweldige klap uit de hel", zo beschreef een journalist de ramp.

Dollar omlaag

AMSTERDAM — De dollar heeft de opgaande lijn niet kunnen voortzetten. Vanmorgen ging hij ruim twee centen omlaag in Amsterdam. Ook elders deed zich een soortgelijke situatie voor. Het goud zat weer in de lift. In Amsterdam sloot de dollar donderdagmiddag op 3,2715 gulden. Vanmorgen noteerde hij 3,2455 gld.

Mexicaanse aardbeving sterkste van dit jaar

DE AARDBEVING in Mexico is de sterkste die dit jaar is geregistreerd en valt ontegenzeggelijk in de "zwaarste klasse". Dit verklaarde vrijdagochtend dr. A.R. Ritsema, hoofd van de afdeling Geofysica van het KNMI in De Bilt.

De beving had een kracht van 7.8 op de schaal van Richter. Deze aanduiding wordt sinds 1935 gebruikt toen de Amerikaanse seismoloog Charles Francis Richter zijn "magnitude- schaal" voor aardbevingen invoerde. Richter legde daarin verband tussen de magnitude (sterkte) van een aardbeving en de vrijgekomen energie.

"De magnitude wordt bepaald door registratie van een seismografisch station", zegt dr. Ritsema. En de magnitude- schaal is gebonden aan de aardbeving zelf. "Het maakt niet uit wie de beving registreert. Of dat nu in De Bilt gebeurt of in Californië dat, zoals nu met Mexico, veel dichter bij de haard van beving (het epicentrum) ligt. Er komt in alle gevallen eenzelfde getal uit. Dat gebeurt omdat er een correctie op de afstand is ingebouwd. Het getal, X-punt op de schaal van Richter, is dan bepalend voor de sterkte van de aardbeving", aldus dr. Ritsema.

De schaal van Richter kent geen grenzen. "Er is geen bovengrens. Theoretisch gezien kunnen er veel hogere getallen uitkomen, boven de 10 bijvoorbeeld. Maar in de praktijk is dat niet het geval. Dat komt omdat iedere aardbeving zich binnen een beperkt gebied afspeelt".

De zwaarste aardbevingen, met een kracht van 9 punten op de schaal van Richter, hebben zich volgens dr. Ritsema na de oorlog voorgedaan in Assam (1950), Chili (1960) en Alaska (1964).

Met oog op stembus

Honduras schort schulden op in overleg met banken

TEGUCIGALPA — De Hondurese regering heeft besloten het overleg met veertig Amerikaanse banken tijdelijk op te schorten over de herfinanciering van de buitenlandse schuld welke nu opgelopen is tot 2,3 miljard dollar. In de officiele bekendmaking motiveert de Hondurese regering dit besluit met te zeggen dat men de nieuwe president en zijn regering niet wil vastleggen. Op 27 januari moet een nieuwe regering aantreden in Honduras. De algemene verkiezingen worden op 24 november gehouden.

Bolivia: vakbondsleiders verbannen

LA PAZ — De honderden vakbondsleiders die na de afkondiging van de staat van beleg zijn aangehouden in Bolivia blijken met militaire vliegtuigen te zijn afgevoerd naar afgelegen plaatsen in de jungle. Zo is in militaire bronnen bevestigd in La Paz. Een van de verbannen vakbondsleiders is Juan Lechin, de secretaris van het Boliviaanse vakverbond COB. Hij speelt al jarenlang een toonaangevende rol op vakbondsgebied. Er zouden in totaal enige duizenden hongerstakende vakbondsmensen zijn aangehouden. Er deed zich donderdag een vuurgevecht voor in een arbeiderswijk van La Paz. Daarbij zijn gewonden gevallen, zo werd officieel meegedeeld. Naast de politie patrouilleert het leger in pantserwagens en tanks door La Paz.

Negen schepen vermist

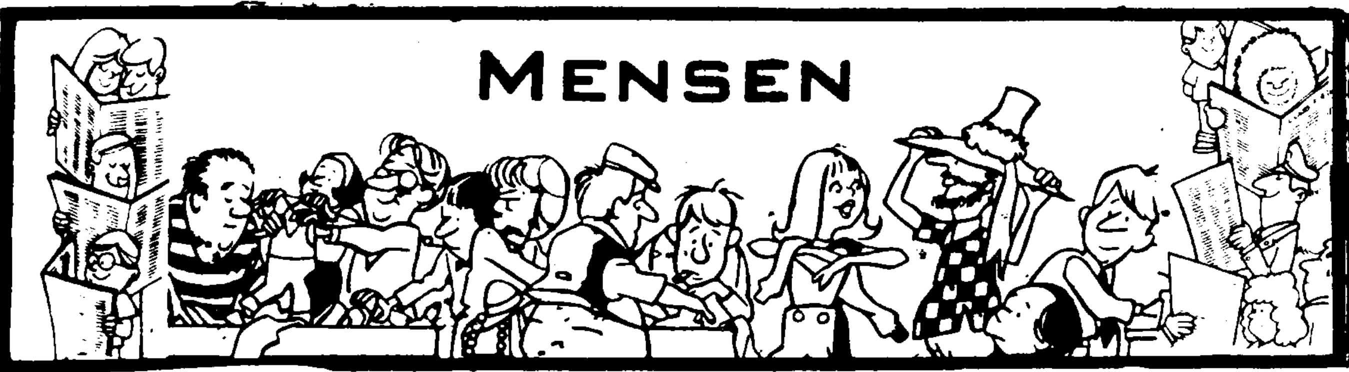
Hulp voor Mexico komt op gang

MEXICOSTAD — Na de aardbeving welke gisteren Mexico trof worden ook negen schepen vermist. De internationale hulp begint op gang te komen. Veel Mexicanen proberen hun land te verlaten uit angst voor nog meer bevingen.

Volgens de Spaanse visserijzender worden er in de Stille Oceaan ten westen van de Mexicaanse badplaats Acapulco vijf koopvaardijschepen en vier treilers vermist. Een Mexicaanse vissersboot welke zich in het aardbevingsgebied bevond meldde dat er golven waren tot twintig meter hoogte. Men had inderdaad na de beving vloedgolven verwacht.

De internationale hulp voor de slachtoffers van de ramp in Mexico komt op gang. De Liga van Rode Kruis- verenigingen in Geneve is in actie gekomen. De Rode Kruis organisaties van Colombia en de Verenigde Staten sturen personeel naar het rampgebied. Ook vanuit Frankrijk gebeurt dit. In Nederland staat eveneens een artsen- team startklaar. De eerste giften voor de slachtoffers zijn in Geneve al binnengekomen vanuit Noorwegen en Nederland en de Europese Gemeenschap in het algemeen.

Op de internationale luchthaven van de Mexicaanse hoofdstad verdrongen zich duizenden mensen die met het eerste het beste toestel wilden vertrekken, zo meldde de piloot van een Panamees vliegtuig. Het vliegveld werd gisteren na de aardbeving enige uren gesloten. Inmiddels is het weer heropend.

Na zes jaar bij de openbare bibliotheek op Aruba te hebben gewerkt, verliet waarnemend hoofd van de bibliotheek RUTH GEERMAN de dienst van de overheid. In het bijzijn van gedeputeerde Grace Bareño en bibliothecaresse Alice van Romondt en de staf van de bibliotheek, werd van mevrouw Geerman, die als een van haar laatste taken het organiseren van de viering van de Dag van de Pers in de bibliotheek had, afscheid genomen.

* * * * *

De schrijver van "Schiermonnikoog, oogappel van Hitler", WILKO BERGMANS, mag zijn boek niet uitgeven, zolang daarin passages voorkomen die suggereren dat oud- burgemeester van het eiland Van den Berg in 1940 een verraders- rol speelde en zich in oorlogstijd laakbaar heeft gedragen. Met uitgave en verspreiding van het boek moet worden gestopt en de exemplaren die al in de winkels liggen, moeten worden teruggehaald. Dat heeft de rechtbank in Zutphen bepaald in een kort geding dat de zoon van de oud- burgemeester tegen de uitgever van het boek aanspande. De totale oplage van het boek, ruim 12.000 exemplaren moeten ter beschikking van Van den Berg jr worden gesteld. Uitgave van het boek werd al eerder verboden. Na daarin een aantal wijzigingen te hebben aangebracht stapte Bergmans echter opnieuw naar een uitgeverij. Volgens het laatste vonnis zijn er nog steeds passages in het boek die de schrijver niet met bewijzen tegen de oud- burgemeester kan staven. Niet naleven van het vonnis kan de schrijver, die ook de "Bastaard van Bonaire" en de "Witte Dwaas" schreef, een flinke som geld kosten: elk exemplaar van het boek dat na de betekening van het vonnis nog in de handel wordt aangetroffen, kost de uitgever duizend gulden boete en elk exemplaar dat niet ter beschikking aan Van den Berg jr wordt gesteld, kost hem nog eens honderd gulden.

* * * * *

De Westduitse ex- Bonds- kanselier WILLY BRANDT, die tegenwoordig voorzitter is van de Sociaal- Democratische partij SDP, krijgt de Einstein- vredesprijs voor 1985 wegens zijn werk in het verleden en zijn voortdurende inspanningen voor verzoening en de wereldvrede. "Brandt wordt erkend als een krachtig figuur in de moderne Europese geschiedenis," zei woordvoerder van de Stichting voor de Albert Einstein Vredesprijs, Norman Cousins. "Zijn moreel leiderschap is onovertroffen sinds hij als jongeman het nazisme bestreed". Als Bonds- kanselier heeft Brandt de aanzet gegeven tot een nieuwe politiek jegens oost- Europa, de Ostpolitik, die niet alleen het politieke klimaat in Europa sterk verbeterde, maar ook de weg baande voor ontspanning tussen Oost en West. Brandt werd in 1971 onderscheiden met de Nobel- prijs voor de vrede. Aan de Einsteinprijs is een geldbedrag van vijftig duizend dollar verbonden. De prijs- uitreiking vindt plaats op 13 november in Washington.

* * * * *

LOSSE NUMMERS van de Amigoe zijn verkrijgbaar bij:
Drugstore Curaçao Plaza Hotel
Drugstore Holiday Beach Hotel
Drugstore Concorde Hotel
Bookshop Hato
Kappel, Winston Churchillweg
Toko Las Palmas, Schonegevelstraat 68
Celia, Postkantoor
Nene, Berg Altena
Faulborn, Berg Altena
Boekhandel Van Dorp in Punda, Otrobanda en Promenade
Boekhandel Eddine
Boekhandel Salas (Fokkerweg)
Mensing's Caminada
Novo's Book and Giftshop
Moron, Saliña
Sousa, Cas Coraweg
Jean Louis Liquor Store, Gosieweg
Zuikertuintje
Bloempot Book and Toyshop
El Chico, Keukenstraat
El Chico, Caracasbaaiweg
Henriquez, Trapsteeg
Shon Nana, Breedestraat
La Bonanza (O)
Nos Tienda, Hospitaal
Shon Ma Center, Welgelegen
Boekhandel Sta. Maria, Winston Churchillweg
La Estrella, Winston Churchillweg
Kort, Schottegatweg West / Rio Canario
Eddy's, Colebra Berde

Met het vernoemen van een school naar ANNE FRANK in Nedersaksen, waar het Amsterdamse meisje om het leven kwam, is de discussie afgesloten over een gedenkteken bij het concentratie- kamp Bergen- Belsen. Het noemen van een school naar Anne Frank was een compromis tussen de sociaal- democraten, liberalen en christendemocraten. Twee CDU'ers hadden de sociaal- democraten voorgesteld dat in Bergen een hoofdstraat naar Anne Frank zou worden genoemd, maar dat voorstel was op verzet gestoten uit de burgerij. Joodse organisaties in het buitenland hadden al met consternatie gereageerd.

Getrouwd

George Benjamin D. Curiel
en
Weldetruda Tuditha D. Janzen

Curacao, September 20, 1985.

Op 18 september 1985
is geboren:

GILIAM OLIVIER

Popo 27, Curaçao

Krista v.d. Meyden
Hans v.d. Straaten
Maryn.

Wodkabronnen beginnen op te drogen

Paniekerige Moskovieten vrezen alcohol-verbod

MOSKOU — "Wodka was tot dusverre het enige produkt van ons levensmiddelenpakket dat wel beschikbaar was. En dat willen zij ons nu ook afnemen".

Met deze woorden uitte een Moskouer donderdag zijn hele woede over het opdrogen van de wodkabronnen in de Sovjethoofdstad.

Tegen de achtergrond van steeds strengere maatregelen van de Sovjetleiding tegen het wijdverbreide alcoholisme in de Sovjet-Unie, zijn er steeds sterkere geruchten dat er binnenkort helemaal geen sterke drank meer verkrijgbaar zal zijn. Het Sovjetpartijblad „Pravda" publiceerde donderdag een eerste balans van het centrale comite betreffende de nieuwe alcoholwetten. De strijd tegen drankzucht, waartoe de partij heeft besloten, wordt door de meeste mensen in de Sojvet-Unie gesteund, zo heet het. Wel is er een deel van de bevolking dat aan drank verslaafd is en ontevreden is. Volgens Westelijke waarnemers in Moskou is dit „bepaald deel" er behoorlijk groot.

Een ander, cultureel blad beschreef dezelfde dag een voorbeeld van alledag. Plaats van gebeuren in de luchthaven van Bratsk in Siberië. Daar heeft zich voor een speelautomaat, waar anders kinderen met een grijparm naar kleine voorwerpen vissen, een enorme rij ongeschoren mannen met grimmige gezichten gevormd. Op zo'n belangstelling zou men zelfs in de speelzalen van Monte Carlo trots zi n, aldus het blad. Oorzaak was een tussen plastic kammen, soldaatjes en bonbons liggende fles met het opschrift cognac. Voor de weinige winkels, waarin in Moskou nog alcohol mag worden verkocht, vormen zich reeds uren voor zij open gaan lange rijen mensen. Velen daarin zijn zichtbaar nerveus totdat zij uiteindelijk de eerste slok kunnen krijgen. Drank mag volgens de nieuwe wetten pas vanaf twee uur 's middags worden verkocht. Weldra is er helemaal niets meer, aldus een pessimistisch gestemde Moskouer.

Hele woongemeenschappen hebben zich intussen georganiseerd om te zorgen voor de wodkavoorziening. Velen rijden naar andere delen van de stad of zelfs kleine plaatsen buiten Moskou. De rijen wachtenden komen ook de arbeidsproduktiviteit niet ten goede. Maar vele Sovjetburgers schijnen toch al onder werktijd aan eten moeten pogen te komen.

CURAÇAO AGENDA

WEEKEINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
21 september 1985 vanaf 08.00 uur t/m 23 september 1985 om 07.00 uur:
Dokter Braakman, Spreekkamer: Montaña Abao, tel.: 673355; spreekuren: 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 625822/625614.
(Dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Csota Gomez, Nassy, mevr. Nassy- Tseng, Lutchman, Tseng, Rauchbaar, Braakman, Doran en mevr. Guerrero- Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRIKT WEST
20 september 1985 vanaf 18.00 uur t/m 23 september 1985 om 06.00 uur
Dokter Roose, Spreekkamer: Cas Chikitoe, tel.: 623550; spreekuren: 11.00-12.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 83233 b.g.g. 625822/625614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, mevr. Braakman-Bonder, Whiteman, mevr. Goilo- Henry, King, mevr. Soliana- Tjin, Heerenveen, Nivillac, mevr. Rosales- Concession en mevr. Pablo).

DERDE DISTRIKT BANDABAO
20 september 1985 vanaf 18.00 uur t/m 23 september 1985 om 06.00 uur
Dokter Hernandez, Spreekkamer: Pannekoek, tel.: 641442; spreekuren: 10.00-11.00 / 17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 641442 b.g.g. 625822/645614.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Botero Duque, Hernandez)

* * * * *

WIT GELE KRUIS (wijkverpleging): Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; de wacht hebben zuster Daal, tel.: 76728 en zuster Hoyer, tel.: 671959.

* * * *

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Famia): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

* * * * *

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00 / 14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

DIERENARTS: Veterinaire Dienst, Parera, tel.: 614000.

BOTICA'S (nachtdienst)
Otrobanda: Otrabanda, tel.: 625633; Punda: Antillian, tel.: 76200.

* * * * *

VERLOF BEGRAFENIS
21 september: mej. R.M.E. Penso, Pallasstraat 7.
22 september: mej. M.V. Meyer, Kaya Wawa Scholtz 1.

* * * * *

DIVERSEN
FESSKA: 20.00-22.00 uur lezingcyclus over sociale filosofie - UNA.
KAS DI KULTURA LIBERTAS: 20.30 uur opening tentoonstelling van Eddy García - Scharlooweg 61.
OPENBARE BILBIOTHEEK (Johan van Walbeeckplein 13): openingstijden maandagmiddag van 14.00-20.00 uur; dinsdag en vrijdag van 10.00-12.00 / 14.00-18.00 uur; woensdag van 10.00-12.00 / 14.00-20.00 uur; donderdagmiddag van 14.00-18.00 uur en zaterdagmorgen van 09.00-12.00 uur. De studiezaal is elke dag open vanaf 09.00 uur.

FILIAAL MUNDO NOBO: alleen op maandag open van 14.00-20.00 uur (voor volwassenen).

FILIAAL BARBER: maandagmiddag van 14.00-17.00 uur; dinsdag- en vrijdagmiddag van 14.00-19.00 uur.

JEUGDBIBLIOTHEEK (Consiënciesteeg, Plaza Brion): maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag, woensdag en vrijdag 10.00-12.00/14.00-18.00 uur en zaterdag van 09.00-12.00 uur.
Elke maandag ná 16.00 uur: activiteiten voor kinderen.

BIBLIOTHEEK ALLIANCE FRANÇAISE: iedere zaterdag uitlenen van Franse boeken van 14.00-18.00 uur - Fokkerweg 7.

ST. EILIZABETH HOSPITAAL EN SANATORIUM: **(bezoekuren)** 's morgens van 11.30-12.30 uur en 's middags van 16.00-19.00 uur (kinderafdeling van 10.00-19.00 uur en Intensive Care: 18.00-19.00 uur).

DR. DAVID R. CAPRILESKLINIEK: **(bezoekuren)** opname afd. Mannen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; opname afd. Vrouwen van 15.00-16.00/18.00-19.00 uur; overige afdelingen van 09.00-12.00/14.00-16.00/17.00-19.00 uur.

TENTOONSTELLING
CURAÇAOSCH MUSEUM: openingstijden 10.00-12.00 / 14.00-17.00 uur (behalve op maandag en laatste zondag van de maand).

CHRISTOFFELPARK: 08.00-15.00 uur geopend voor publiek (na 14.00 uur wordt niemand meer toegelaten).

KAS DI ARTE KORSOU (Local Art Gallery), Schrijnwerkerstraat 14, zijweg Breedestraat, Otrobanda: open dagelijks van 09.00-18.00 uur; dinsdag en zondag gesloten.

CURAÇAO ONDERWATERPARK: duiktrips voor lokale duikers in het weekeinde. Voor informatie tel.: 624242 624705.

CURAÇAO SEAQUARUIUM (Bapor Kibrá): openingstijden maandag t/m zondag van 10.00-22.00 uur.

BIOSCOPEN
GOLDEN DRIVE-IN: 21.00 uur *Más alla del silencio* (18 jr.); 24.00 uur *The Sluggers wife* (18 jr.).
CINELANDIA: 19.00 + 21.00 uur *New Man's Law* (18 jr.); 24.00 uur *Take Out* (18 jr.).

* * * * *

TELECURAÇAO
VRIJDAG: 12.00-14.00 Take two; 16.30 Cartoons; 16.45 Battle of the planets; 17.15 Dance fever; 17.45 AGHUSA; 18.15 Agedres na plaka chikí; 18.30 Telenovela: «Guadalupe»: 19.15 Informe Deportivo; 19.30 America's Top Ten; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Knight rider; 21.30 Lorne's Greene new wilderness; 22.00 Show di Job; 23.00 Tempo pa Dios; 23.05 Moneyline; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

ZATERDAG: 16.30 Club PTL; 17.30 Telefiesta; 18.30 Studiosport; 19.30 Notisiero Tele-8; 20.00 Directe uitzending OTI Festival uit Spanje; 23.00 Musical special; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

We proudly announce the birth of our first born son

DAVID ANTONY

Aruba, 18 September 1985.

Marlon and Diana Gonzalez-Pieters

Amigoe

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Namens Antillean News Holding NV:
R.F. Snow
Adjunct: I.M.Ph. de Maayer-Hollander.
Hoofdredactie:
waarnemend voor:
Laureen Ravelli-Schenk
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Hanneke van Kouwen, Ana van Leeuwen, Sheila Rhodes (secretaresse), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Isselt (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).
ADVERTENTIE-AFDELING
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur; zaterdag 07.30-10.00 uur.

Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór drie uur binnen zijn.
Advertentie-afdeling (acquisitie)
Ingrid de Maayer, Viola Bernardus en Janny Naaldijk.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag.
Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Ludwina Perez, Djisbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Etleen Landsmark.

BONAIRE
CORRESPONDENT:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Abonnement en advertenties:
Popular Agencies,
SMTC Building, Illidge Road 38,
Tel.: 2737.
Losse nummers: Papergarden, Food Centre, Shipwrecks Stores in: Frontstreet (opposite Holland House), Great Bay Hotel, Little Bay Hotel, Mullet Bay Hotel en Papertrip Julianaluchthaven.

SABA:
Vertegenwoordigers/Correspondente:
Linda Bontenbal, Windwardside.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster/Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, Whitewallweg 1.

DEN HAAG:
CORRESPONDENT:
Frans Kok (tel.: 070-614911).

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

UTRECHT:
Frans Croes (fotograaf).

MIAMI:
medewerker: David Serphos, 1420 South Bay- shore Drive 503, Miami Florida 33131.

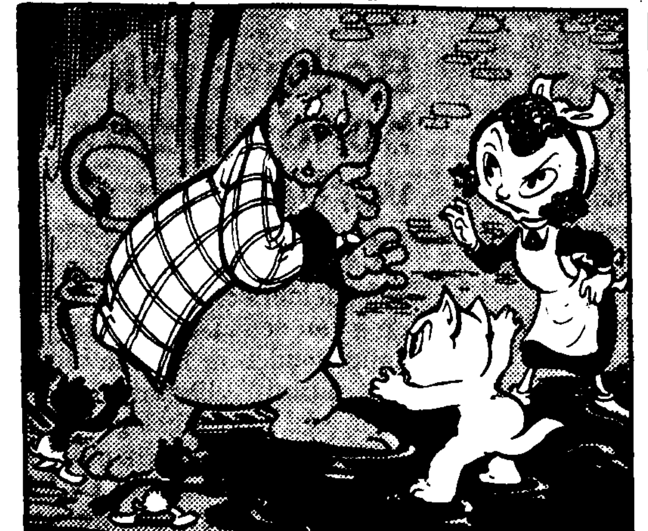
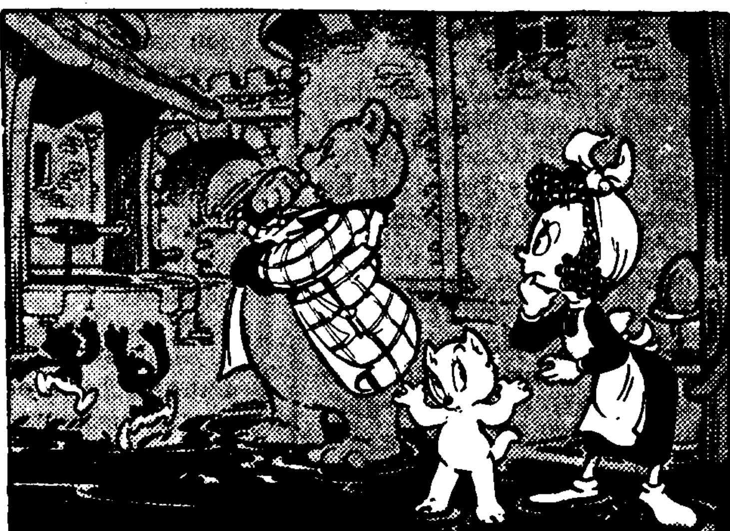
Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagsche Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districo NV, tel.: 70503, 70504 en 70304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 286.330.08 en ABN rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Noord Saliña.

Losse nummers 50 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen veertien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAƒ.80,15 per maand (luchtpost) of NAƒ.24,- per maand (zeepost); jaarlijks vooruit te betalen.

Tom Poes en de Wens-Werkster
door Marten Toonder

1838 — Heer Bommel verzonk in diep nadenken.

"Hm!" sprak hij tot zichzelf, "als ik deze moddermannetjes vrijlaat, willen ze me tot de rijkste heer van Rommeldam maken. Nu speelt geld weliswaar voor een Bommel geen rol... maar het is toch wel een aardig idee."

"Doe het niet, heer Ollie!" zei Tom Poes. "Laat Wijmpje deze vieze ventjes goed uitspoelen en laten we ze dan naar Artis brengen!"

"Ja!" riep Wijmpje. "Flink doorslaan in een ruim sopje dan goed uitspoelen in schoon water!" Maar nu begonnen de moddermannetjes opnieuw te jammeren.

"Niet doen! Niet doen!" riepen ze met vochtige stemmen. "Laat ons vrij, dan krijgt u goud! Goud!"

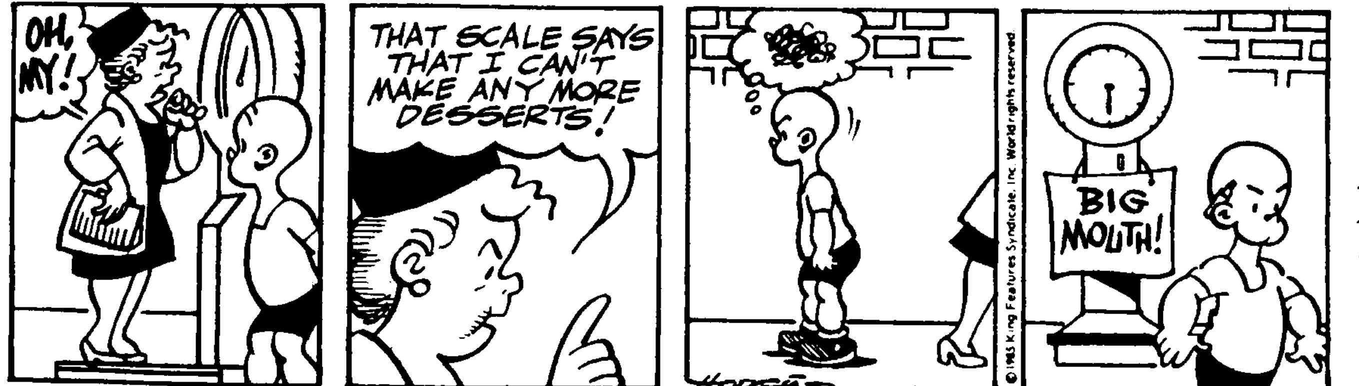
"Goud!" sprak heer Ollie mijmerend. "Hm! Maar hoe moet ik weten dat ik werkelijk de rijkste ben. Hoe reken ik dat uit?"

"O, dat is heel eenvoudig", zeiden de vieze ventjes. "We geven u precies één gouden florijn meer dan de rijkste heer van de stad nu heeft! Nu, dan bent u de rijkste!"

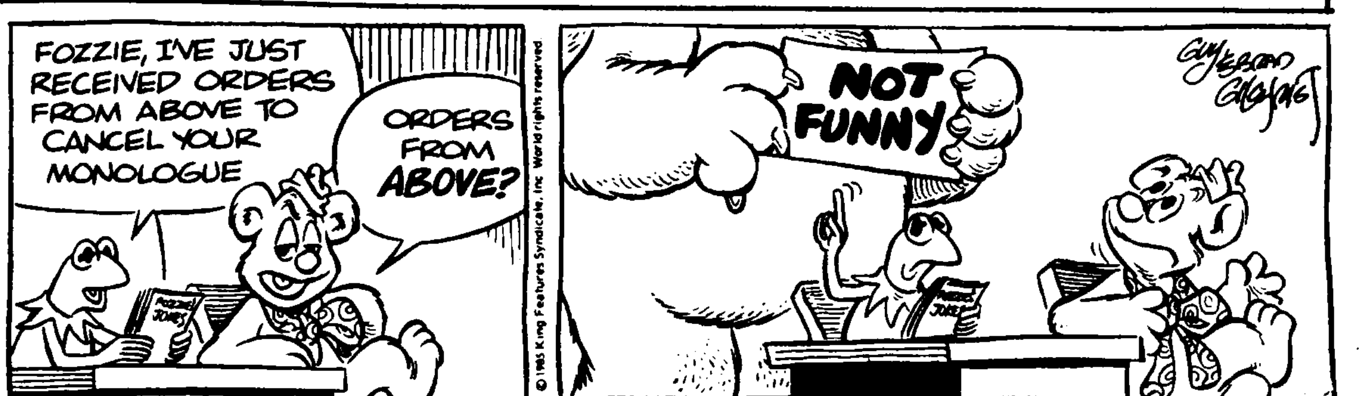
"Aardig verzonnen!" zei heer Bommel. Het idee trekt mij wel aan, moet ik zeggen. Het zou net iets voor mijn goede vader geweest zijn. Maar schiet op met dat geld, want anders laat ik Wijmpje weer op jullie los!"

De akelige mannetjes sprongen naar de put en Tom Poes schudde het hoofd. "Dat wordt narigheid!" zei hij.

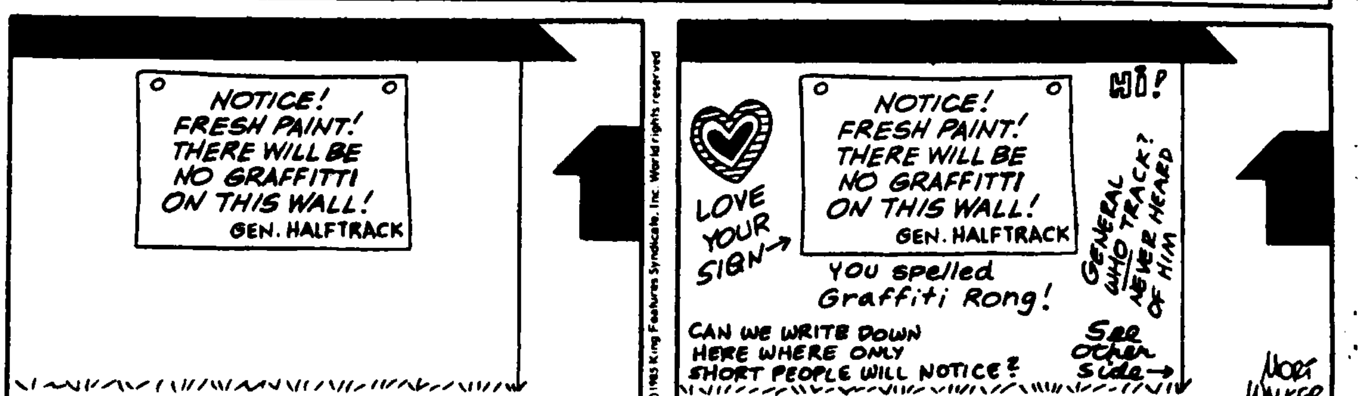
HENRY ® By Dick Hodgins

Jim Henson's™ MUPPETS

BEETLE BAILEY ® By Mort Walker

QUINCY ® By Ted Shearer

-door Frans Kok-

DEN HAAG — Zelden heeft minister Jan de Koning van Antilliaanse Zaken (CDA) in zijn politieke leven zó om zijn oren gehad, als gisteren in de vergadering van de kleine commissie voor Antilliaanse Zaken in de nederlandse Tweede Kamer. De kritiek op het Melchior- contract was unaniem. Dat had nooit mogen passeren, zeiden de Nederlandse Kamer- leden, waaronder —opmerkelijk genoeg— ook zijn partijgenoot Harry Aarts.

De Koning, toch een van de sterke mannen in het kabinet Lubbers en gezien zijn vakbonds- verleden ook wel gewend aan harde taal, verdedigde zich aanvankelijk met verve. Maar aan het eind van het debat was bij hem toch duidelijk irritatie merkbaar. "De teleurstelling die de Kamer nu over mijn beleid uitspreekt, is wederzijds. Ik merk op, dat van de kant van de Kamer tot dusver geen enkele oplossing is aangedragen voor de wanhopig slechte situatie, waarin Aruba zich toen bevond. Ik was bereid risico's te nemen. Het zou naar mijn mening onverantwoord zijn om tot dadeloosheid te vervallen bij gebrek aan garanties."

Commissie- voorzitter Wim Meijer concludeerde hierna, dat het in zijn ogen een unieke situatie was, dat een minister het controlerende orgaan dat het parlement is, van zijn kant verwijten gaat maken en verklaart teleurgesteld in het parlement te zijn.

Waarschijnlijk is, dat de ambtenaren van het Kabinet voor Nederlands Antilliaanse Zaken (Kabna) zich in de beginfase van de contacten met Leon Melchior, te veel op sleeptouw hebben laten nemen. De Koning is waarschijnlijk pas in een later stadium ingelicht en het was toen kennelijk al te laat om tegen Melchior en tegen diens contact- persoon op Aruba, Betico Croes, te zeggen: jullie plan kan helaas niet doorgaan. De Koning lijkt nu zelf ook tamelijk ongelukkig met de hele gang van zaken. Er is echter nog één uitweg: dat is dat aan het eind van de zes maanden Melchior inderdaad met resultaten komt waarvan Aruba profijt kan trekken.

Teleurstelling over en weer

"Over een paar maanden weten we meer en kunt u mij op mijn verantwoordelijkheid als bewindsman aanspreken en eventueel zeggen: u hebt een verkeerde taxatie gemaakt", aldus minister Jan de Koning tegen de Kamercommissie.

De bewindsman was gisteren ook door zijn partij- genoot Aarts flink de mantel uitgeveegd. Die zei zelfs ondermeer vernomen te hebben, dat allerlei andere initiatieven vanuit de Antillen nu stuk zouden lopen, omdat in Den Haag wordt gezegd: Nee, u krijgt niets, want Melchior is al bezig. Aarts signaleerde dat Melchior grote plannen had om een greep te krijgen op de haven- sector op Aruba, maar dat deze plannen gelukkig niet doorgingen omdat de monopolie- vorming "zelfs het eilands- bestuur van Aruba te ver ging." Het CDA- lid noemde het tenslotte "te gek" dat Melchior via het contract in staat is om naderhand de meest profijtelijke projecten er voor zichzelf uit te pikken. Aarts drong er daarom op aan, dat in dat geval de één miljoen dollar wordt terugbetaald.

Minister De Koning verklaarde echter van zijn kant, dat er geen spoor van bewijs is, dat alleen Melchior beter wordt van het contract in plaats van Aruba. Hij noemde het een ambitieuze aanpak, gericht op het behalen van een eindresultaat. Hij erkende, dat er grote risico's aan vast zitten. Maar het project past wel degelijk binnen het normale kader van de technische bijstand aan de Antillen, voerde hij aan.

In antwoord op vragen van de Kamerleden omtrent de bemoeienissen van oud- minister van Antilliaanse Zaken Fons van der Stee bij het Melchior- project, liet de minister overigens weten, dat Melchior zelf eind 1984 Kabna in Den Haag had benaderd om het project op te zetten. Op 26 februari 1985 is er vervolgens een gesprek geweest, waarbij ook oud- minister Fons van der Stee aanwezig was. "Hierna heb ik Aruba laten weten, dat ik bereid was financiële steunm te geven als een verzoek daartoe uit de Antillen mij zou bereiken. Het groene licht vanuit Willemstad kwam evenwel pas eind mei en op 15 juni is toen het contract in werking getreden. De bemiddeling van Van der Stee beperkte zich tot diens aanwezigheid bij het gesprek op 26 februari."

BC WIL BIJZONDER ONDERWIJS BEPERKINGEN OPLEGGEN

Kort geding over uitzetting:

Gezaghebber van oneigenlijk gebruik bevoegdheden beticht

WILLEMSTAD — De overheid tracht haar Antillianiseringsgedachte in het Bijzonder Onderwijs toe te passen door op allerlei wijze de Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs (VPCO) beperkingen op te leggen. Om dit te bereiken worden de bevoegdheden van de gezaghebber op oneigenlijke wijze gebruikt.

Dat stelde vanmorgen advocaat mr Van Giffen, namens de Vereniging Protestants Christelijk Onderwijs, in een op zeer korte termijn aangespannen kort geding tegen de gezaghebber van het Eilandgebied Curaçao. Dit geding was aangespannen ter voorkoming van de uitzetting van een tweetal buitenlandse leerkrachten die eergisteren door een ambtenaar van de Vreemdelingendienst verzocht werden binnen twee dagen het eiland te verlaten. Inmiddels is besloten dat de twee leerkrachten, in afwachting van de uitspraak van rechter Holtrop in het kort geding, op Curaçao mogen blijven, echter zonder hier te werken.

"De zaken zijn, zonder dat ik dat wilde, op de spits gedreven", zo verklaarde gisteren gezaghebber Casseres tegenover de Amigoe, en zo verklaarde vanmorgen zijn vertegenwoordiger, advocaat generaal mr Hans Vos, in het kort geding. Advocaat Van Giffen gaf vanmorgen in een "beknopt historisch overzicht" de gang van zaken weer. Naar hij verklaarde werd de VPCO in 1984 middels een brief van het Bestuurscollege op de hoogte gesteld van een besluit dat de leerkrachten die langer dan zes jaar onafgebroken in het Onderwijs werkzaam zijn geweest, in aanmerking komen voor vaste pensioengerechtigde dienst. In april 1985 werd dit besluit, naar verondersteling van advocaat Van Giffen gebeurde dit naar aanleiding van een verzoek van de VPCO om twee van haar leerkrachten te benoemen, weer ingetrokken. Eind april kwam een officiele weigering voor de benoeming van de leerkrachten bij de VPCO binnen. Een onterechte weigering, zo benadrukte de advocaat van de VPCO vanmorgen meerdere malen, omdat de Vereniging hierdoor beperkt wordt in haar wettelijk vastgelegde benoemings- bevoegdheden. Een kort geding wat hierop tegen de overheid werd aangespannen, bevestigde deze veronderstelling, zo vervolgde de advocaat, omdat de rechter hen in het gelijk stelde.

Tijdens dat kort geding werd echter al door het Bestuurscollege naar voren gebracht dat zij de gezaghebber afwijzend zal adviseren over de afgifte van de benodigde werk- en verblijfs- vergunning. Dit in het kader, zo werd toentertijd naar voren gebracht en zo verklaarde Casseres gisteren eveneens tegenover de Amigoe, van het Antillianisrings- beleid van het BC. In tegenstelling tot de VPCO, die meerdere malen stelde dat er geen lokale krachten voorhanden zijn om deze twee leerkrachten te vervangen, verklaarde Casseres gisteren dat er voor de leerkracht die op de MAVO- staat twee Antilliaanse gegadigden zijn, en voor de basisschool- leerkracht zelfs vier Antilliaanse vervangers aanwezig zijn. "Mochten er dan misschien Antilliaanse leerkrachten voor handen zijn, dan zijn dit zeker geen leerkrachten met een protestants christelijke signatuur", aldus advocaat Van Giffen vanmorgen. Hij voegde er aan toe dat de VPCO het ook niet eens is met het BC om in een dergelijk geval een lokale leerkracht met andere signatuur te benoemen omdat het hier om het protestants christelijk onderwijs gaat en zij dat willen behouden.

Tegen de weigering van de gezaghebber om de twee leerkrachten een verblijfs- en werk- vergunning te verstrekken, is de VPCO in beroep gegaan bij de gouverneur. Daar dit enige maanden tijd vergt, zijn de twee leerkrachten in afwachting van de uitspraak van de gouverneur, voor de klas gaan staan. Een aspect waar de gezaghebber het beslist niet mee eens is en daarom nu opdracht heeft gegeven dat de twee betrokkenen binnen twee dagen het eiland moeten verlaten. Advocaat Van Giffen ging hier vanmorgen fel tegenin en noemde het "oneigenlijk gebruik van de bevoegdheden van de gezaghebber" om door het weigeren van de vergunningen "via een achterdeurtje" alsnog de bevoegdheden van de VPCO te beperken. De advocaat bracht verder naar voren, dat in gelijke gevallen in het verleden altijd werd toegestaan dat de betrokkenen in afwachting van de uitspraak van de gouverneur, bleven werken. Het beleid van de gezaghebber, is opeens gewijzigd, hetgeen er volgens de advocaat op wijst dat hier misschien toch wel sprake is van rancune omdat het eerdere kort geding over deze zelfde leerkrachten door de overheid verloren werd.

Daarnaast, zo vervolgde Van Giffen, is het beleid van de gezaghebber, in strijd met een uitspraak van het Hof van Justitie in 1972: "Wel achten wij het in overeenstemming met ongeschreven regels van Recht dat eiser de gelegenheid krijgt de beslissing op dat verzoek (het verzoek aan de gouverneur- red) af te wachten, tenzij gebleken zou zijn dat een langer verblijf in de Nederlandse Antillen een gevaar voor de openbare orde, de publieke rust of veiligheid of de goede zeden zou opleveren", zo citeerde Van Giffen die er aan toevoegde dat van dat laatste geen sprake is.

Advocaat generaal mr Vos, stelde vanmorgen pas om tien uur op de hoogte te zijn gesteld van het kort geding, hij had zich daarom, bezijdens een gesprek met de gezaghebber niet kunnen documenteren. Hij verklaarde vanmorgen dat er in het verleden vrijwel onbeperkt de contracten (en dus ook verblijfs- en werk- vergunningen) werden verlengd. Ruim een jaar geleden is hier verandering in gekomen in het kader van de Antillianisering, hetgeen het nieuwe beleid van het Bestuurscollege was. Dat aspect speelt ook in deze zaak mee, aldus de advocaat generaal die niet met zekerheid kon zeggen of er lokale leerkrachten beschikbaar zijn maar dat in deze ook niet van doorslaggevende aard vond. Naar de advocaat generaal naar voren bracht is de gezaghebber strikt formeel niet verplicht om de betrokkenen op het eiland te laten verblijven in afwachting van een besluit van de gouverneur. In het verleden is dat wel gebeurd, maar de gezaghebber heeft begin van dit schooljaar uitdrukkelijk aan de voorzitter van de VPCO verzocht om "de zaak niet op de spits te drijven" en de leerkrachten niet te laten werken.

Hij is het er dan ook totaal niet mee eens dat dit wel is gebeurd. Inmiddels heeft de gezaghebber, middels de advocaat generaal, laten weten dat de twee leerkrachten in afwachting van het vonnis van de rechter in dit kort geding, het land niet uitgezet worden, zij mogen echter ook deze dagen niet werken, zo benadrukte vanmorgen de advocaat generaal. Hij benadrukte eveneens meerdere malen dat de door advocaat Van Giffen naar voren gebrachte strubbelingen, volledig buiten deze zaak staan. "De regels zijn er niet voor niets, ik wil graag dat alles op het eiland goed gaat", aldus verwoordde Vos de mening van gezaghebber Casseres vanmorgen.

Rechter Holtrop zal volgende week dinsdagmorgen uitspraak doen in dit kort geding.

WILLEMSTAD — "Ons verleden" (Nos Pasado) heet het leerboek geschiedenis dat de Curaçaose docent geschiedenis, James Schrills, opgesteld heeft. De overhandiging van dit boek, dat op Mavo- scholen en de laagste klassen van het HAVO- en VWO- onderwijs gebruikt kan worden, vond onlangs plaats. Het was toen gedeputeerde van Onderwijs, mevrouw mr Reuijl- Raven die het leerboek in ontvangst nam. Tijdens een korte redevoering die ze toen uitsprak wees ze erop dat er kritiek verwacht kan worden gezien het feit dat niet ontkomen kan worden aan subjectiviteit wanneer een onderwerp zoals dit beschreven wordt. Dit neemt, zei de gedeputeerde, niet weg dat de overheid de tekst van de auteur integraal heeft overgenomen. Aanpassing zal wellicht op een later tijdstip plaats vinden, liet ze weten. De heer Schrills, die verbonden is aan het Peter Stuyvesant College, heeft het boek in zijn vrije tijd opgesteld. "Nos pasado" wordt al op diverse scholen gebruikt.

Ambassadeur laat zich inlichten

Mr Van Lennep: Financiën zijn verantwoordelijkheid Antillen

WILLEMSTAD — De Nederlandse regering is van mening dat het financiële aspect van de raffinaderij- overname "één van de gedeelten is die een verantwoordelijkheid is van de Antilliaanse regering." De overheid in Den Haag is dan ook nog steeds de mening toegedaan dat mits commerciële banken er iets voor voelen een financiële hand te bieden er iets hapert aan de opzet van het project. Zo luidde de boodschap van de speciale ambassadeur van de Nederlandse regering, jonkheer mr Emile van Lennep, gisteren na aankomst op Curaçao.

Van Lennep, die op zondag naar Caracas en vlak daarop naar Argentinië doorreist, was uiterst summier in de verklaringen die hij op Hato aflegde. Terwijl in Nederland gewezen wordt op de adviserende functie van Van Lennep, hijzelf verklaarde gisteren dat hij hier is "om zich te informeren over de stand van zaken." Nederland zou de ontwikkeling rond de raffinaderijovername van "terzijde" hebben gevolgd, waardoor men het nu "nuttig vindt in precisie te weten wat er gebeurt," aldus de afgevaardigde van de Nederlandse regering tegenover verslaggevers.

Dat het tijstip van zijn bezoek te maken zou hebben met het bereiken van een cruciaal punt in de besprekingen, wilde Van Lennep niet direct toegeven. Dit bezoek zou niet als voorbereiding van een mogelijk bezoek van premier Liberia bedoeld zijn, terwijl het evenmin een bewijs is van extra Nederlandse betrokkenheid bij hetgeen zich hier afspeelt, verklaarde Van Lennep desgevraagd tegenover de Amigoe. "Nederland is in algemene zin betrokken bij wat hier gebeurt. De Nederlandse regering is dan ook in indirecte zin geënteresseerd hoe het loopt. Het is nuttig om communicatie te hebben," aldus mr Van Lennep die dit weekeinde naar Caracas doorreist, waar hij slechts met de ambassadeur van het Koninkrijk en het overig ambassade- personeel zal praten. Besprekingen met Venezolaanse autoriteiten, verklaarde Van Lennep, staan niet op de agenda.

Hoewel niet erg concreet liet de vertegenwoordiger van de Nederlandse regering weten dat Nederland niet happig is om financieel bij te springen in verband met de mogelijke Venezolaans/Antilliaanse voortzetting van de raffinaderij. Op vragen wat het Nederlandse standpunt is ten aanzien van de financiën, antwoordde Van Lennep eerst "geen commentaar" te hebben, waarna hij dit een "Antilliaanse verantwoordelijkheid" noemde evenals de rest van de werkzaamheden op dit gebied. Nederland zou hem slechts afgevaardigd hebben om zich zelf en daarna de overheid in Den Haag te informeren.

Terwijl mr Van Lennep nogal summier was in zijn verklaringen, vernam de Amigoe uit welingelichte bron in Willemstad dat Nederland op dit moment inderdaad niet staat te springen om met geld over de brug te komen. De regering zou Van Lennep, volgens deze zegsman, de duidelijke opdracht hebben gegeven "zwart op wit" gegevens te vergaren en concrete voorstellen mee terug te nemen. Blijven die uit, dan kan men enige vorm van hulp uit Nederland vergeten, aldus de stemming in Nederland. "De mentaliteit in Den Haag is er één van de boot afhouden; vooral minister De Koning heeft dit uitdrukkelijk aan de Nederlandse ambassadeur laten weten," aldus deze bron in regeringskringen op Curaçao.

Premier Liberia- Peters heeft inmiddels via de RVD ontkend als zou op korte termijn een Antilliaanse delegatie naar Nederland reizen. Ontkennend reageerde ze evenzo op het bericht als zou het al vast staan dat het Antillen- PDVSA accoord maandag getekend wordt. Haar reactie op de geruchten als zou de Antillen een 100 miljoen dollar lening willen afsluiten met Nederland was ook ontkennend. Wanneer wát gaat gebeuren wilde Liberia niet zeggen. Tegenover de Curaçaose tv verklaarde ze gisteren dat ze deze informatie gezien het stadium van de onderhandelingen liever niet publiekelijk bekend maakt. Ze noemde de ontwikkelingen evenwel "positief."

Vanuit Nederland vernam de Amigoe vanmorgen dat ook daar verwacht wordt dat op maandag accoorden bereikt zullen worden. Dit lieten woordvoerders van het Antillenhuis vandaag weten. Men doelde hierbij echter niet op een accoord met PDVSA maar eerder op één tussen de Antillen en de Shell over overname van de raffinaderij (en andere) bedrijven van de Shell. De Amigoe berichtte eerder uit welingelichte bron in Willemstad vernomen te hebben dat de Antillen- PDVSA letter of intent op maandag een feit zou zijn. Dit, nadat de Antilliaanse regering vandaag, op de dag van het vervallen van het aanbod van de Shell, accoord zou gaan met dit voorstel. Tot vanmorgen had de Antilliaanse regering niets van zich laten horen. Zowel bij de Shell als in kringen van de Antilliaanse overheid werd vanmorgen aangenomen dat dit "vandaag nog zal gebeuren." Het bericht als zou de Antillen om een verlenging van enige dagen gevraagd hebben doet al geruime tijd de ronde. Bij de Shell werd tot nu toe hierop gereageerd met de boodschap dat dit momenteel niet aan de orde is omdat een verzoek hiertoe niet is binnen gekomen. Zowel de Antillen als Venezuela spreken in hun voorstellen van 1 oktober. Algemeen aangenomen wordt dat dit dan ook zondermeer de datum zal zijn waarop alles- al dan niet- rond zal zijn.

Werknemers zeggen nee tegen Shell- regeling

WILLEMSTAD — Circa 800 leden van de Shell- vakbonden ASEK en PWFC hebben gisteren een groot aantal punten van de Shell- afvloeiingsregeling afgewezen. In verband hiermee werden telegrammen verstuurd naar zowel het departement Sociale Zaken als dat van Financiën. Naar uit de ledenvergadering bleek, zullen de (hypotheek) schulden het grootste probleem worden voor de af te vloeien Shell- werknemers. De bonden willen daarom dat de Shell ten aanzien van ondermeer dit punt wijzigingen brengt in zijn plan.

Zo verklaarde vandaag voorzitter Pietersz van de employeevereniging ASEK tegenover de Amigoe. Hij zei dit nadat circa 800 personen gisteravond een gecombineerde ASEK/PWFC ledenvergadering hebben bijgewoond. We berichtten reeds dat deze bonden officieel protest hebben aangetekend tegen de "definitieve regeling" die de Shell gepresenteerd heeft. Men verwacht dat ook een groot aantal werknemers gebruik zullen maken van de verweer- mogelijkheid en wel een formulier zullen invullen waarin men de bezwaren tegen het plan kenbaar maakt aan het departement Sociale Zaken. Directeur mr Karel van dit departement, die het laatste woord heeft over de ontslag- vergunningen verklaarde op zijn beurt eerder deze week, zeer binnenkort de knoop te zullen doorhakken. Daarnaast stelde hij de onderhandelingen te hebben afgesloten.

De Shell bonden blijken het niet hierbij te zullen laten. Men heeft dan ook weer een beroep gedaan op de Centrale regering met de ministers aan tafel te zitten. Ontevredenheid bestaat ook over de verzilvering van het opzeggings- termijn. De vakbonden willen, zoals de Amigoe eerder berichtte, dat de Shell dit voor zijn rekening neemt. De Shell voelt hier niets voor. De Shell is overigens ook niet van plan andere wijzigingen aan te brengen in het plan dat volgens Shell- jurist mr Kooy reeds een op een aantal "substantiële veranderingen" heeft ondergaan.

ASEK- voorzitter Pietersz zei vandaag dat legio werknemers met dit plan met grote problemen zullen komen te zitten. Hij noemde in dit verband het feit dat de Shell op het gebied van de aflossing van schulden geen regeling wil treffen. Ook het gegeven dat de Shell alleen vervroegings- aftrek voor pensioenen van werknemers van 50 jaar en ouder toestaat, is volgens de ASEK niet juist.

"Door deze gang van zaken zullen tenminste 200 personen met grote schuldenlast komen te zitten", aldus Pietersz die desgevraagd meedeelde dat de bonden nog geen definitieve beslissing hebben genomen over de stappen die men zal gaan nemen. Gisteren sloot de ASEK- voorzitter de mogelijkheid niet uit dat juridische stappen zullen volgen.

ATIA stelt ASTEC verantwoordelijk gevolgen havenactie

ORANJESTAD — Het bestuur van de Arubaanse Vereniging van Handel en Industrie (ATIA) heeft de stuwadoors- vereniging ASTEC gisteren schriftelijk verzocht de acties van de werknemers in de haven op korte termijn te laten stoppen, zodat de aangerichte schade minimaal blijft.

De ATIA stelt dat de acties van de ASTEC- werknemers tegen het eilandsbestuur de handel en industrie treft en daarbij de gehele gemeenschap. Daar de directie van de ASTEC nv geen maatregelen treft tegen deze actiesstelt de ATIA zich voor dat de ASTEC- directie het eens is met de acties en derhalve geheel verantwoordelijk gesteld wordt voor de gevolgen van deze acties. Met inachtneming van het bovenstaande — aldus de ATIA — verzoeken wij u op korte termijn de acties van uw werknemers te laten stoppen zodat de schade aangericht door uw werknemers minimaal blijft.

PRAAG — Bij een dorp op 100 km van Praag zijn bij een aanrijding van een truck met oplegger door een trein 7 doden en 9 gewonden gevallen.

Raad weer unaniem:

Overgangsregeling Wetgeving, bestuur aanvaard

ORANJESTAD — Op bijzondere zakelijke wijze — ditmaal zonder emotioneel publiek en raadsleden — heeft de Arubaanse Eilandsraad vanmorgen in een uur tijd de ontwerp- eilands- verordening tot vaststelling van de ontwerp- overgangs- regeling wetgeving en bestuur aangenomen.

Met achttien stemmen voor en nul tegen — afwezig waren mr. Henny Eman, Frank Williams en Selwijn Spanner — werd het voorstel aangenomen. Zoals bekend eist artikel 1 van de Staatsregeling Aruba de tot standkoming van een Landsverordening houdende voorzieningen inzake de overgang van wetgeving en bestuur van het land de Nederlandse Antillen en het eilandgebied Aruba naar het land Aruba. De Amigoe berichtte reeds bij de aanbieding van de ontwerp- verordening aan de Eilandsraad hierover.

Zowel het Bestuurscollege — en gedeputeerde voor Staatkundige Structuur — als de fractieleiders hielden de debatten erg kort waarbij de experts die het een en ander gereed maakten alle lof werd toegezwaaid.

BETICO CROES: ZEKER GEEN AFSCHEID VOOR OLIECONCERN

Aan Lago-gegadigden worden harde voorwaarden gesteld

Exxon negatief op Aruba claims

ORANJESTAD — Het eerste antwoord van Exxon op een brief van het Arubaanse Bestuurscollege met voorstellen om tot een definitieve regeling te komen van alles wat verband houdt met abrupte sluiting van de Lago, was tijdens de gisteren gevoerde besprekingen, negatief.

De onderhandelingscommissie verzocht de Exxon-vertegenwoordigers een en ander schriftelijk vast te leggen, aldus algemeen adviseur Betico Croes. Hij voegde er aan toe, dat de Exxon gedurende zestig jaren enorme winsten op Aruba heeft gemaakt en nu zeker legaal en moreel verantwoordelijk is voor de grote schade aan Aruba toegebracht. "Ze zullen goed moeten tonen ons goed te willen helpen, voor de Exxon is het zeker geen afscheid", aldus algemeen adviseur Betico Croes, "midden volgende week worden de besprekingen op Aruba voortgezet. Het zullen zeer beslissende weken voor Aruba worden".

Op Aruba werd gisteren door een overheids- onderhandelingscommissie met een Exxon-delegatie de eerste vergadering over de regeling van de nodige zaken in verband met de abrupte sluiting van de Lago gehouden. In de overheids-delegatie zaten gedeputeerden Nelson Oduber, Grace Bareño, John van der Kuyp en Mon Henriquez, algemeen adviseur Betico Croes, minister Don Mansur en de voornaamste adviseurs/experts van het eilandgebied. Tijdens het gesprek werden twee mogelijkheden naar voor gebracht. Het eerste scenario: de algehele ontmanteling van Lago en alle directe en indirecte schade betalen die in de loop der jaren werd veroorzaakt aan het Arubaanse milieu en nu aan de economie. Het tweede scenario betreft de mogelijke verkoop van de Lago en/of het weer in bedrijf stellen. Zoals bekend heeft de Exxon het eilandgebied aangeboden de raffinaderij voor één dollar te willen verkopen. "Dit houdt echter niet in", aldus Betico Croes, "dat bij verkoop van één dollar aan het eilandgebied de Exxon verder niets meer moet betalen". Het tegendeel is het geval, de claims blijven bestaan. In dit verband noemde hij de milieu schade, de schade aan de economie, de ontmanteling enz. Een en ander had het Bestuurscollege in een brief vastgelegd die aan de Exxon werd overhandigd, die in eerste instantie negatief reageerde. Volgende week zal de Exxon het een en ander op schrift stellen zodat dit nader besproken kan worden.

In verband met de mogelijke verkoop/en of het in bedrijf stellen van de Lago merkte Betico Croes op, dat dit niet wegneemt dat wanneer er met Exxon over schade wordt gesproken dit behoorlijke bedragen zullen zijn. Aan de diverse gegadigden voor overname van de Lago worden steeds de nodige voorwaarden gesteld, zoals: identificatie van de groep, het lange tijd olie in voorraad beschikbaar hebben, kapitaal alsmede werkkapitaal, het moeten kunnen aantonen wat voor afzetmarkt men heeft terwijl er ook een garantie op tafel moet komen dat wanneer het bedrijf geen succes heeft het geld voor ontmanteling van het bedrijf beschikbaar is. In het verleden hebben de vele gegadigden niet aan deze punten of enkele ervan kunnen of willen voldoen. Er zijn nu nog twee groepen over die mogelijk wel aan een en ander kunnen voldoen hetgeen de komende tijd zal moeten blijken.

Butchi Henriquez in PPA-radioprogramma:

Overheid deed niets aan sluiting Lago

ORANJESTAD

Er zijn nu tien maanden verlopen sinds de Lago besloot zijn bedrijf te sluiten; wat heeft de overheid in die tien maanden gedaan, zo vroeg PPA eilandsraadslid Butchi Henriquez zich af in het PPA radioprogramma.

Volgens hem heeft de overheid niets positiefs gedaan, alleen maar negatief door het volk te straffen met maatregelen. Wij verwachten dat de overheid net doet als in andere landen waar problemen zijn: de krachten te bundelen en door overleg en dialoog gezamenlijk een oplossing zoeken.

Op Aruba is volgens Henriquez het tegendeel het geval en gaat de overheid door met het volk voor de gek te houden en geld te verkwisten. Toen de bolivar devalueerde had de MEP reeds moeten beginnen zich zorgen te maken over de toestand op Aruba. Na het verkwisten van de 300 miljoen aangehaald te hebben wees Butchi Henriquez erop dat de MEP overal ter wereld reist en steeds na zijn terugkeer in verklaringen laat weten, dat Aruba geholpen zal worden. De heer Henriquez vroeg zich af wat daarvan terecht is gekomen. Wij hebben de indruk dat geen enkel land Aruba wil helpen vanwege het onverantwoordelijk beleid van de MEP, zo vervolgde eilandsraadslid Butchi Henriquez in het PPA radioprogramma. Het is daarom helemaal niet vreemd dat Nederland Aruba onder curatele stelde en de IMF eerst een rapport liet maken voordat besloten werd hulp te bieden uit angst dat anders deze bijdrage evenals de 300 miljoen gulden zou verdwijnen. Tenslotte verwarde Henriquez in zijn toespraak nog de heren Owel en Melchior met elkaar met de titel die steeds voor Owel werd gebruikt vanwege zijn "rode contacten". Hij merkte nog op dat het IMF stelde dat Aruba 2000 hotelkamers nodig heeft doch dat reeds een investeerder met tweehonderd kamers zich terug getrokken heeft.

ORANJESTAD — De foto toont de besprekingen met Nippon- vertegenwoordiger ir. Kazao Tomimura onder leiding van minister ing. Roland Lacle met assistentie van K.J. Vis hoofd LRD Aruba, ing. R. Martes project- coördinator en chef Technische Dienst van de LRD A. Croes.

Bevestiging doodslag-vonnis gevraagd

ORANJESTAD — De procureur- generaal heeft ti dens de hofzitting op Aruba, bevestiging van het vonnis in eerste aanleg, te weten zeven jaar gevangenisstraf, geëist tegen de 47- jarige man L.W. Deze had op 5 oktober vorig jaar met een schot uit een luchtdruk- geweer te Brazil de man Pieternella om het leven gebracht. Zowel de beklaagde als de officier van Justitie, die twaalf jaar eiste, gingen in hoger beroep. Het vonnis van het Hof wordt op 1 oktober op Curaçao uitgesproken.

Max Croes in kort geding

Geen inkorting op pensioen en geen terugwerkende kracht

ORANJESTAD — Bijgestaan door advocaat mr. Max Croes diende eiser, de gepensioneerde ambtenaar, oud-gedeputeerde en oud- Statenvoorzitter Osbaldo Croes, gisteren in kort geding een vordering in tegen het eilandgebied Aruba (1e gedaagde) en het Algemeen Pensioenfonds Nederlandse Antillen (PNFA, 2e gedaagde). De vordering hield in het verzoek aan de rechter, hen te veroordelen dat aan eiser integraal (zonder inkorting) zijn pensioen- inkomen te betalen, daar de beslissing over terugvordering van reeds uitbetaald pensioen- inkomen niet rechtsgeldig is.

Voorts dat — mocht de rechter anders oordelen — in ieder geval het pensioen- inkomen niet wordt ingehouden/gerestitueerd met terugwerkende kracht tot 1 juli 1985. Bij niet- nakoming van het vonnis — een week na de betekening hiervan — 1e gedaagde een dwangsom op te leggen van 500 gulden voor iedere dag dat hij in gebreke blijft. De raadslieden mr. R. Offringa (voor 1e gedaagde) en mr. Hans Sjiem Fat (voor 2e gedaagde) verzochten eiser in zijn vordering niet ontvankelijk te verklaren, waarna de rechter bepaalde zijn uitspraak op vrijdag 27 september, half negen, te doen met mogelijkheid van een tussenvonnis.

Het onderhavige geschil werd geboren toen — aldus mr. Max Croes — naar aanleiding van een verlaging der bezoldigingen van ambtenaren door het eilandgebied Aruba, de conclusie werd getrokken dat deze verlaging impliceert dat het pensioen- inkomen dezelfde ontwikkeling dient te volgen als de betreffende bezoldigings- schaal, waarvan het pensioen is afgeleid. Dit nu is in zijn algemeenheid onjuist. Voor de zittende ambtenaar, die pensioen opbouwt, is deze gedachtengang zonder meer plausibel. Voor de gewezen ambtenaar is deze gedachtengang, gezien de ratio van de bestaande regeling, niet verdedigbaar.

Trouwens — aldus mr. Croes — de toelichting van de regeling geeft op bladzijde 1 onderaan een duidelijke interpretatie waar zij stelt: "Een herinschaling (functie- waardering) van de laatste beklede rang van een gepensioneerde, welke na zijn ontslag heeft plaatsgevonden, heeft echter geen invloed op zijn inkomen".

Het tweede grief van eiser — zo vervolgde mr. Croes — is dat de hem benadelende beslissing bovendien niet met terugwerkende kracht is genomen. Deze houding druist in tegen het algemeen beginsel van behoorlijk bestuur, de rechtszekerheid. De jurisprudentie in Nederland is bestrooid met voorbeelden waarbij werd geoordeeld dat dergelijke besluiten niet met terugwerkende kracht dienen te worden genomen. De raadsman citeerde: CRB 31 oktober 1935, ARB 1936, 168: "Verlenen van de terugwerkende kracht aan een besluit tot salaris- verlaging is in strijd met algemeen rechts- beginselen". Voorts, CRB 13 juni, ARB 1963-738: "Het algemeen beginsel der rechts- zekerheid brengt mede, dat een ambtelijke rechtspositie anders dan bij de wet niet met terugwerkende kracht in het nadeel van de daarbij betrokkene kan worden gewijzigd". Dit beginsel — aldus de raadsman — is evenzeer van toepassing op een rechtspositie uit gewezen ambtenaarschap.

Volgens de raadsman heeft ook de minister van Justitie van de Nederlandse Antillen onlangs blijk gegeven van een juiste beoordeling van het geven van terugwerkende kracht aan overheids- maatregelen, die de burgers in hun inkomens treffen. In casu betrof het de zg. Crisisheffing. In een kranterbericht van 10 september jongstleden wordt de minister aangehaald. "Hij stelde dat het geven van terugwerkende kracht aan deze wet juridisch niet verantwoord zou zijn geweest". Een vakminister van Justitie kan het weten, aldus mr. Max Croes, die in de vordering persisteerde.

Importeurs eisen in kort geding aflevering goederen

UPA in verweer: medicijnen, diepvries goederen worden afgeleverd

ORANJESTAD — Gisteren bepaalde de rechter vanmiddag om twaalf uur uitspraak te doen in het kort geding over het niet- afgeven van aangekomen goederen in de haven door de havenarbeidersbond UPA uit protest tegen de invoering van de 8.2% salariskorting door de overheid.

Lee Tai Supermarket, Leon Battery Company en Harms Brothers vorderen, via hun respectievelijke raadslieden Andresito Bikker, Hans Sjiem Fat en Joe Maduro, een veroordeling door de rechter van de Aruba Ports Authority (APA nv), de stuwadoors- maatschappij ASTEC en de havenarbeiders- bond UPA, dat deze drie organisaties er voor zorgen dat aangekomen goederen voor de eisers afgeleverd worden.

Mr. Bikker stelde dat zijn cliënt op 14 september goederen ontving en op 16 september een bedrag van tienduizend gulden betaalde voor inklaring, maar deze goederen door de actie van niet- afleveren nog niet kan krijgen. Deze goederen bestaan uit onder andere: vlees, groenten en sappen, die kunnen bederven, terwijl zijn cliënt — aldus de raadsman — naast verlies van deze goederen ook afnemers zal verliezen.

Uit hetgeen de raadslieden verder naar voren brachten, bleek dat de APA nv, als beheerder van de haven, noch de ASTEC als stuwadoors- bedrijf, iets willen, kunnen of hebben laten doen om een einde te brengen aan de acties in de haven. Dit, omdat de UPA dan de hele haven zou plat leggen — aldus de raadslieden — die vinden dat hierdoor het algemeen belang ondergeschikt gemaakt wordt aan het belang van een vakbond. Tevens dat ASTEC niets gedaan heeft om zijn gezag ten opzichte van zijn werknemers (UPA- leden) te tonen door het nemen van disciplinaire maatregelen.

Namens de APA nv bracht raadsman Rudi Wever naar voren, dat inderdaad bij de reorganisatie van de haven de APA nv alle stuwadoors- werkzaamheden opgedragen heeft aan de ASTEC, dat de APA nv dus in dit geval niets kan doen en dat de hele zaak door ASTEC en UPA opgelost moet worden.

Raadsman Cappy Hese, die voor ASTEC optrad, wees op de besprekingen en de telex- boodschap die de ASTEC aan UPA zond om de acties te stoppen, waaruit dus blijkt dat ASTEC wel pogingen ondernam om de acties te laten stoppen. De UPA dreigde daarbij dat indien de ASTEC juridische stappen zou nemen, de haven dan helemaal plat gelegd zou worden. ASTEC- standpunt is — aldus mr. Hese — dat indien nu juridische stappen ondernomen worden de situatie alleen maar zal verergeren. Tot nu toe is het zo, dat de schepen aankomen, lossen en laden en daarna ongestoord weer vertrekken.

Voorzitter Albertico Rincones trad als verdediger van de UPA op. Hij stelde dat de acties geensinzins tegen de bevolking bedoeld zijn. Reeds liet de UPA toe dat medicamenten en diepvriesgoederen afgeleverd werden en goederen die in de containers zijn onder de juiste temperatuur gehouden worden waarbij om de 24 uur controle wordt uitgeoefend. Hij vond het vreemd dat drie instanties een zaak tegen de UPA beginnen, terwijl er maar één instantie is, de ASTEC, die een zaak tegen de UPA kan beginnen. Rincones liet horen dat de UPA protesteert tegen het zo maar nemen van maatregelen door de overheid, waardoor UPA- leden in moeilijkheden komen bepaalde financiële overeenkomsten na te komen.

Op 1 augustus 1986 ingebruikstelling

Contract voor satelliet grondstation is onderweg

ORANJESTAD — Op Aruba voerde de minister van Verkeer en Vervoer, ing. Roland Lacle, besprekingen met een vertegenwoordiger van de firma Nippon Electric Company. Na evaluatie van zes uitgebrachte offertes werd Fidam geselecteerd als de leverancier voor het grondstation voor Aruba.

Thans worden de contract- onderhandelingen gevoerd waarna kan worden overgegaan tot de uiteindelijke contract- ondertekening, welke vermoedelijk in de tweede helft van oktober zal gebeuren. Hierna zal het nog acht maanden duren voordat het grondstation Aruba in gebruik kan worden gesteld. Dit zal dan omstreeks 1 augustus 1986 te Seru Blancoe geschieden waar ook in de nabije toekomst een internationale telefoon- centrale zal worden geïnstalleerd.

Met de installatie van deze twee eenheden zal Aruba spoedig over zijn eigen uitgangs- faciliteiten naar het buitenland beschikken, waardoor men niet meer afhankelijk zal zijn van de systemen op Curaçao. Het grondstation zal door gebruik van een dertien meter- antenne over een maximale capaciteit van 564 telefonie- kanalen gaan beschikken. Daarbij zal het grondstation ook worden uitgerust met televisie zend- en ontvangst- faciliteiten. Vooral de tv-zend- faciliteiten bieden Aruba dan een grote publiciteit in het buitenland.

Per 1 augustus 1986 zal worden begonnen met een capaciteit van 36 telefonie- kanalen met de Verenigde Staten, 36 telefoniekanalen met Nederland en 6 SCPC- telefonie- kanalen ten behoeve van de computer- communicatie (data- verbinding). De totale investering bedraagt momenteel vier miljoen dollar, terwijl de internationale telefooncentrale nog eens 1.6 miljoen dollar zal gaan bedragen. Een leveranciers- financierings- mogelijkheid van vier miljoen dollar wordt aangeboden door de firma Nippon Electric Company.

ARUBA AGENDA

LOSSE NUMMERS OP Aruba dagelijks verkrijgbaar bij:

ORANJESTAD: Zepp Wever, La Fama, Piet Soda Fountain en Supermercado Pueblo..

NOORD: Parillada Rio Grande, Noord 43.

TANKI LEENDERT: Kalalu, Tanki Leendert 265.

SANTA CRUZ: Rowigini's, Santa Cruz 48.

SAVANETA: Family Pastry, Savaneta 316.

SAN NICOLAS: Nicolas Store, Zeppenveldtstraat 27.

Voorts: Giftshop Holiday Inn, Giftshop Dr. Horacio Oduber hospitaal, Giftshop Manchebo Beach Hotel en Bookstore vertrekhal luchthaven.

KANTOORUREN: 08.00-12.00 / 14.00-17.30 uur; zaterdag gesloten.

Telefoon: 24333 (drie lijnen).

Voor spoedgevallen na kantoortijd: 21639, 22950 en 22316.
Pageboy: 027-774 en 027-845.

Bankrek. nr. 248-1 Barclays Bank.
Taxicentrale: 24 uur per dag, tel.: 22116 of 21604.

POLITIE: 100.

ALARMCENTRALE: 115.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 08.00-12.00/14.00-17.00 uur worden opgegeven; behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes, die op maandag en donderdag voor 10.00 uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

BIOSCOPEN
Boulevard (I): 20.15 uur *Desperately seeking Susan* (14 jr.); 24.00 uur *Zondige hoogstandjes* (18 jr.).
(II): 21.15 uur *Desperately seeking Susan* (14 jr.).
DRIVE-IN: 20.30 + 24.00 uur *Runaway* (14 jr.).

* * * * *

WACHTREGELING DOKTOREN
Oranjestad, Madiki, Tanki Flip, Noord, Tanki Leendert, Paradera en Sta. Cruz: dokter B.A.R. Heinze, Kaya Maguey 5, tel.: 24783 of hospitaal, tel.: 24300.
San Nicolas, Savaneta en Pos Chiquito: dokter K. Vieira, via Centro Clinica San Nicolas, tel.: 48833.

* * * * *

BOTICA'S (**nachtdienst**)
Oranjestad: del Pueblo, tel.: 21253; San Nicolas: San Nicolas, tel.: 45712.

* * * * *

WIT GELE KRUIS: Oranjestad: tel.: 23168; Noord: tel.: 23425; Santa Cruz en Paradera: tel.: 28288/25543; Savaneta en Brazil: tel.: 47020/48301; San Nicolas: tel.: 45906; Dakota: tel.: 29006 (wijkgebouw), 24444 (kantoor).
(voor brandgevallen, ongelukken of een of ander ongeluk gelieve Alarmcentrale op te bellen, tel.: 115)

* * * * *

DIVERSEN
FLIGHT INFORMATION CENTRE: dagelijks geopend van 07.00-20.00 uur; na 20.00 uur informaties via verkeerstoren.

ESSO SERVICE CENTRE (Oranjestad): **24.00 uur per dag geopend** (alleen gesloten van zondag 20.00 uur tot maandagmorgen 07.00 uur).

DOKTER HORACIO ODUBER HOSPITAAL (tel.: 24300): bezoekuren 15.00-15.45 / 18.30-19.30 uur.

ALLIANCE FRANÇAISE D'ARUBA: iedere maandag van 19.30-20.30 uur cursus voor gevorderden en van 20.30-21.30 uur Franse literatuur; dinsdag van 20.00-21.00 uur conversatielessen; woensdag van 19.00-20.00 uur cursus voor beginners - Colegio Arubano, lokaal 61/62.

OPENBARE LEESZAAL: 19.30 uur avondje met gedichten, dans en muziek (Nena Bennent en Filo Wong).

CUNUCU FIESTA: 22.00 uur in Cunucu Plaza - Dakota Shopping Paradise.

SPORT
FEDEVETA: 19.45 uur Nacional Vets vs Pova - RCA-terrein.

VOLLEYBALL: 19.45 uur (**dames B-kl.**) SSS vs Defence Force; 20.45 uur (**heren A-kl.**) Penha Strikers vs AVC - Sporthal.

BASEBALL: 20.00 uur (**A-kl.**) Marlboro vs Concorde Thrillers - Lago Sportpark.

* * * * * *

ZATERDAG
DIVERSEN
CARIBBEAN COUNCIL FOR THE BLIND: 09.00 uur algemene jaarlijkse vergadering.

MERCADO SABATINO: 15.00-19.00 uur Promenade San Nicolas.

CUNUCU FIESTA: 18.00-22.00 uur in Cunucu Plaza, Dakota Shopping Paradise.

ZWEMVERENIGING «ARUBA MARLINS» (**donderdag**): 18.00-19.00 uur training - Palmbeach Hotel.
(**zaterdag**): 14.00-16.00 uur zwemlessen (voor dipl. A, B, C, D, E en F) - zwembad Pova.

ZWEMCLUB «BARRACUDA» (**training**): 07.30-10.30 uur te Aruba Palmbeach Hotel; 16.00-17.00 uur te Americana Hotel.

BASEBALL: 14.00 uur (**A-kl.**) Aruba Video Centre vs Amstel - AVC-terrein; Rockets vs Visser Trading - Lago Sportpark.

VOETBAL
(2de divisie)
15.45 uur Jong Aruba vs Dep.Indep. - NSC-terrein
(3de divisie)
15.45 uur Arsenal II vs Brazil Jrs. - Arsenal; Jara vs SLD II - Jara; Universal II vs JSN - Universal; Union SC vs RCA - Union SC.

INDIAN WATERSLIDE: 10.00-18.00 uur open voor publiek - bij «Indian Rock».

MOKO ZOO RANCH: hele week geopend (**maandag t/m zondag**) van 10.00-18.00 uur.

MUSEO HISTORIKO ARUBANO: openingstijden maandag t/m vrijdag van 09.00-12.00/16.00-19.00 uur; zaterdag van 09.00-12.00 uur.

BUREAU VOOR LEVENS- EN GEZINSMOEILIJKHEDEN (Kerkstraat 17C, tel.: 23145): open maandag t/m vrijdag van 07.30-12.00/13.30-17.00 uur.

STICHTING TOT BEVORDERING VERANTWOORD OUDERSCHAP (Famia Planea): dagelijks van 08.00-12.00 / 13.00-16.00 uur - Medical Centre, Bernhardstraat 75, San Nicolas, tel.: 48833, toestel 219/225.
Bij de praktijken in het Wit Gele Kruis- gebouw: dinsdag 10.00-12.00 uur te Noord 66, tel.: 23425; 13.00-14.00 uur te Oranjestad, Koningstraat / Emmastraat, tel.: 23168; woensdag: 13.00-15.00 uur te Santa Cruz 39C, tel.: 28288; donderdag: 10.00-12.00 uur te Pampoenastraat 15, Dakota.
Centro di Barrio Dakota, Pampoenastraat 19, tel.: 23822; donderdag 08.00-10.00 uur.
Club Caiquetio, Paradera 47A, tel.: 24280: dinsdag 08.00-10.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK (**openingstijden**)
LEES- EN KRANTENZAAL: maandag t/m vrijdag vanaf 07.30 uur.
UITLENING AFDELING: maandag, woensdag en vrijdag 09.00-11.55 / 13.30-20.00 uur; dinsdag en donderdag van 13.30-17.30 uur (s morgens gesloten).

FILIAAL SAN NICOLAS: openingstijden maandag, dinsdag en vrijdag van 09.30-12.00/13.30-17.30 uur; woensdag- en donderdagochtend gesloten, in de middaguren geopend; woensdagmiddag geopend tot 19.00 uur.

BIBLIOTHEEK CENTRO DI BARRIO DAKOTA (**openingstijden**): dinsdag van 16.00-20.00 uur en vrijdag van 17.00-19.00 uur.

SHASA (Stichting Hulp aan Slechthorenden Aruba), Engelandstraat (Lionsgebouw t/o Eagleclub), is dagelijks geopend van 08.30-12.00/13.00-16.30 uur.

* * * * *

TELEARUBA

VRIJDAG: 12.00-14.00 uur Take two; 18.00 Johan and Peewit; 18.30 Israel present (Land of their own); 18.45 Telenovela: «Guadalupe»; 19.30 Cocktail musical; 20.00 Telenoticias; 20.30 Wrestling; 22.30 International news CNN; 23.00 Sports tonight; 23.30 Sluiting.

ZATERDAG: 18.00 National geographic (Etosh place of dry water); 19.00 Programa di Gobièrno (min. mr. H.S. Croes); 19.30 The Knight rider (Hearts of stone); 20.30 American Top 10; 21.00 Estreno (Wild wild West revisited); 22.30 International news CNN; 23.30 Sports tonight; 24.00 Sluiting.

De Major League verkeert in haar spannendste fase

NEW YORK - Nu de laatste fase van de race naar de top in elke divisie van de Major League is ingegaan en in drie van de vier divisies het zeer belangrijk wordt of men wint of verliest, komen vanaf vandaag in de Amigoe dagelijks de standen van de vier divisies te staan.
Ook plaatsen we vandaag van de drie spannendste divisies de nog te spelen wedstrijden van de kanshebbers. Slechts de Dodgers zitten op rozen, maar ook zij kunnen (in theorie) nog de topplaats verliezen. Gezien de huidige vorm waarin de ploeg van manager Lasorda steekt, is dit niet te verwachten.

American League:
(oost)

Toronto Blue Jays	91	54	.628	—
New York Yankees	86	60	.589	5 1/2

(west)

California Angels	82	64	.562	—
Kansas City Royals	82	64	.562	—

National League:
(oost)

St. Louis Cardinals	90	56	.616	—
New York Mets	89	57	.610	1

(west)

Los Angeles Dodgers	85	61	.582	—
Cincinnati Reds	79	66	.545	5 1/2

Nog te spelen zijn:

Toronto Blue Jays: **(thuis)**: 20, 21, 22, 23 sept. tegen Milwaukee; 24, 25, 26 sept. tegen Boston; 4, 5 en 6 okt. New York(!); *). **(uit)**: 27, 28, 29 sept. Milwaukee; 1, 2 en 3 okt. Detroit.

New York Mets: **(thuis)**: 24, 25, 26 sept. Detroit; 27, 28, 29, 30 sept. Baltimore; 1, 2 en 3 okt. Milwaukee. **(uit)**: 20, 21, 22 sept. Baltimore; 4, 5 en 6 okt. Toronto(!).

Kansas City Royals: **(thuis)**: 20, 21, 22 sept. Minnesota; 30 sept. en 1, 2 en 3 okt. California(!); 4, 5 en 6 okt. Oakland. **(uit)**: 24, 25, 26 sept. Seattle; 27, 28, 29 sept. Minnesota.

California Angels: **(thuis)**: 20, 21, 22 sept. Cleveland; 23, 24, 25 sept. Chicago. **(uit)**: 27, 28, 29 sept. Cleveland; 30 sept. en 1, 2, 3 okt. Kansas City; 4, 5, 6 okt. Texas. *): Toronto heeft nog een thuiswedstrijd te goed tegen Baltimore. Deze zal echter alleen dan gespeeld worden als die beslissend is voor het kampioenschap.

St. Louis: **(thuis)**: 20, 21, 22 sept. Montreal; 23, 24 sept. Pittsburgh; 25, 26 sept. Philadelphia; 1, 2, 3 okt. New York (!); 4, 5, 6 okt. Chicago. **(uit)**: 27, 28, 29 Montreal.

New York: **(thuis)**: 20, 21, 22 sept. Pittsburgh; 4, 5, 6 kt. Montreal. **(uit)**: 23, 24 sept. Philadelphia; 25 en 26 sept. Chicago; 27,28,29 sept. Pittsburgh; 1, 2, 3 okt. St. Louis (!).

LUXEMBURG — De nieuwste aankoop van PSV, MacDonald, dit jaar samen met Gullit aangetrokken, kon in het Europacupduel tegen Avenir Beggen in Luxemburg niet imponeren. Doelman Paul Kock heeft de bal met een hand klem en Rob MacDonald is te laat. PSV won de wedstrijd weliswaar met 2-0, maar de gehele Nederlandse pers sprak van een schandelijke vertoning.

Den Bosch gastheer van Feijenoord

Niet al te interessante duels in de eredivisie

DEN HAAG — Van de vier Nederlandse clubs die woensdag in de eerste ronde van de verschillende Europa-cuptoernooien in actie zijn gekomen, staat Feijenoord in het weekeinde de zwaarste klus te wachten. De Rotterdammers die slechts door een laat doelpunt van Henk Duut nog enigszins uitzicht hebben op het bereiken van de tweede ronde, moeten op bezoek in Den Bosch. Daar zwaait oud-Feijenoorder Rinus Israel met succes sinds twee jaar de scepter.

De verdediger maakte van het anonieme Den Bosch een club die ook voor de toppers in de eredivisie een lastig te nemen hindernis is. PSV was de eerste dit seizoen die de kracht van de formatie van Israel ondervond. Feijenoord heeft in Den Bosch weer de beschikking over Sjaak Troost die voor een week was geschorst.

Sparta, woensdag verrassend winnaar in het duel tegen Hamburger SV krijgt op Spangen, dat voor competitiewedstrijden nog wel geschikt is, bezoek van VVV. De Limburgse promovendus veroverde afgelopen zondag tegen FC Twente het tweede punt maar heeft nog niet de indruk gewekt een aanwinst voor de eredivisie te zijn. De Rotterdamse formatie kwam fysiek vrijwel ongeschonden uit het duel en zag het zelfvertrouwen waarschijnlijk aanzienlijk toegenomen.

PSV, dat al eerder in een beschamend slechte wedstrijd Avenir Beggen nauwelijks van het lijf kon houden in de eerste ronde van de Uefa-cup, gaat vrijdag al op bezoek bij MVV. De Eindhovenaren kunnen tot nu toe nauwelijks imponeren ondanks de aankopen Gullit en McDonald.

De oud-Feijenoorder is door de blessure van Ernie Brandts (gebroken teen) verhuisd naar de verdediging, waar hij samen met Huub Stevens het centrale duo vormt.

Ajax krijgt in De Meer, waar nog steeds meer gebeurt, bezoek van Roda JC. Omdat technisch-directeur Johan Cruijff zijn team na de 2-0 nederlaag tegen Porto de hand boven het hoofd hield, zullen dezelfde elf spelers die in Portugal in actie kwamen, ook zondag wel spelen. Na de zeven treffers tegen VVV en de acht in Almelo tegen Heracles, wordt andermaal een doelpuntrijke wedstrijd verwacht. Roda begon de competitie met een overwinning op Feijenoord maar dat bleek vooralsnog niet meer dan een incidentele opvlieging te zijn. Het woensdag tegen Dynamo Kiev opvallend goed spelende FC Utrecht moet op bezoek bij Haarlem, een duel tussen de netste en brutaalste club van Nederland. De gastheren zijn het seizoen slecht gestart, maar leken afgelopen zondag in het ten onrechte verloren duel tegen Feijenoord weer wat op de weg terug. Utrecht met de in topvorm verkerende spits John van Loen en met een van de sterkere middenveld bezettingen in de competitie, zal er echter alles aan gelegen zijn de aansluiting met de top te behouden.

Fortuna Sittard moet zaterdag in eigen huis in staat zijn de derde plaats op de ranglijst tegen Go Ahead Eagles nog een week te reserveren. Bij de Deventer formatie ontbreekt in ieder geval doelman Jan Jonbloed. Hij moet na zijn hartaanval nog vier weken in het ziekenhuis blijven en zal niet meer als actief speler terugkeren bij de Eagles.

In Nijmegen mag de met drie punten tot op heden succesvolste debutant, NEC, proberen de laatste drie te verlaten. Het modderende AZ '67 lijkt met dat doel een geschikte opponent. In Enschede valt zondag de beslissing over wie de sterkste club van Twente is: de plaatselijke FC of debutant Heracles, dat een doelsaldo heeft van 7 voor en 25 tegen.

Partij 6

WK-schaken: zet voor zet

MOSKOU — De zesde partij van de WK-schaken tussen Karpov (wit) en Kasparov (zwart) had het volgende zetten-verloop:

1.	d2-d4	d7-d5
2.	c2-c4	e7-e6
3.	Pb1-c3	Lf8-e7
4.	Pg1-f3	Pg8-f6
5.	Lc1-g5	h7-h6
6.	Lg5xf6	Le7xf6
7.	e2-e3	o-o
8.	Dd1-d2	d5xc4
9.	Lf1xc4	Pb8-d7
10.	o-o	c7-c5
11.	Tf1-d1	c5xd4
12.	Pf3xd4	Pd7xb6
13.	Lc4-e2	Lc8-d7
14.	Le2-f3	Ta8-b8
15.	Pc3-e4	Lf6xd4
16.	Dd2xd4	Ld7-a4
17.	Dd4-d8	Tf8-d8
18.	Td1xd8 †	Tb8xd8
19.	Pe4-c5	Td4-d2
20.	b2-b3	La4-c6
21.	Pc5xb7	Lc6xf3
22.	g2xf3	Pb6-d7
23.	Kg1-g2	g7-g5
24.	b3-b4	Pd7-b6
25.	Kg2-f1	Pb6-d7
26.	Kf1-g2	Pd7-b6
27.	Kg2-f1	Pb6-d7

Remise door herhaling van zetten.

SUBT viert 60-jarig bestaan met een drie eilanden-toernooi

WILLEMSTAD — Ter viering van het 60-jarig bestaan van de Sport Unie Brion Trappers, of kortweg SUBT, wordt het komend weekeinde een toernooi georganiseerd tussen drie clubs van de Benedenwindse eilanden. Van Bonaire is Real Rincon en van Aruba is Dakota uitgenodigd om in een onderling toernooi met SUBT, dit jubileum te vieren.

Daarnaast zullen ook de veteranen actief worden. Als voorwedstrijd van de afsluitende ontmoeting op zondag spelen de oudjes van Jong Colombia en SUBT tegen elkaar. En niet alleen heel oud komen naast de bekende clubs in actie. Ook leveren drie junioren teams (Undeba, Jong Holland en SUBT) strijd. De allerjongsten van SUBT, de welpen, zullen hun krachten gaan meten met die van Willemstad.

Het gehele programma, dat wordt afgewerkt in het Dr. Antoine J. Maduro stadion, zoals afgelopen dinsdag het SUBT stadion werd genoemd, zie er als volgt uit:

Vrijdag, 20 september:
18.30 uur: SUBT vs Jong HOLLAND (junioren).
20.30 uur: Real Rincon vs Dacota.

Zaterdag 21 september:
18.30 uur: Undeba vs Jong Holland (junioren).
20.30 uur: SUBT vs Real Rincon.

Zondag 22 september:
13.30 uur: SUBT vs Willemstad (welpen).
15.00 uur: SUBT vs Undeba (junioren).
16.10 uur: Jong Colombia vs SUBT (veteranen).
17.30 uur: Dakota vs SUBT.

De toegang voor alle genoemde wedstrijden is gratis. En een ieder wordt opgeroepen om samen met SUBT hun 60-jarig bestaan op deze manier te vieren.

MALTA AMSTEL SPORTAGENDA

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
09.00-12.00/14.00-17.00 uur open voor publiek.

VOETBAL
(SUBT-toernooi t.g.v. 60-jarig bestaan)
18.30 uur SUBT Jrs. vs Jong Holland Jrs.;
20.00 uur Real Rincon vs Dakota - Stadion Dr. Antoine Maduro.

(Asiento-toernooi)
19.30 uur Undeba vs Seru Grandi (dames);
21.15 uur Jong Colombia vs DOW (vet.). - Rust & Burgh.

BADMINTON
open kampioenschappen (A-, B- en C-kl.) van Asiento - Sporthal Rust & Burgh.

* * * * *

ZATERDAG
ABVO SOFTBALLTOERNOOI
10.00 uur Inspectie der Belastingen vs LRTD (A-kl.);
12.00 uur Arbeidszorg vs Centrale Bewaking (A-kl.)
14.00 uur Dep. Luchtvaart Meteo vs Gevangenis (B-kl.)
16.00 uur Veterinaire Dienst vs Setel nv (B-kl.);
Brandweer vs (vrije lot).

LITTLE LEAGUE
10.00 uur Stimorol vs ABN Bank;
12.00 uur Manal vs Curaçao Wire Products;
14.00 uur Shelltox vs Ritz;
16.00 uur Fort Nassau vs AGT - Suffisant-stadion.

BADMINTON
open kampioenschappen (A, B- en C-kl.) van Asiento - Sporthal Rust & Burgh.

BASEBALL
)Don Nicho Hurtado Ballpark)
10.00 uur Charo vs Buena Vista (beslissingswedstrijd om de 2e plaats «Liga Pabou»);
13.00 uur Royal Scorpions vs Wild Cats (play-off semifinale «best of 3», jeugd).
(Tio Daou Ballpark)
15.00 uur (promotie- en degradatiewedstrijd) Groot Kwartier Stars/Princess Beach vs Amstel Tigers.

VOLLEYBALL
12.00 uur opening jeugdkamp. - Sentro Deportivo Kòrsou.

KARATE
(intereilandelijke kamp.)
09.00 uur eliminatiewedstrijden;
20.00 uur finale (in categorieën dames, heren, jeugd) - SWRC.

* * * * *

TENNIS/FRANKFURT — Boris Becker zal de komende drie jaar te zien zijn op reclames van een grote bank uit Frankfurt. Het contract werd maandag getekend. Het bedrag, waarop Becker mag rekenen, valt onder het bankgeheim.

Derde windsurf-organisatie op komst?

Zondag windsurfen op zee bij het Seaquarium

WILLEMSTAD — Zondag start om 10.30 uur wederom een poging om het windsurfen op Curaçao een nieuwe impuls te geven. Vanuit het kleine beschutte haventje naast het Seaquarium zullen hopelijk vele surfers een voorzichtige start maken met het windsurfen op zee. Dit gebeurt wel onder deskundige leiding van surfers die reeds veel ervaring hebben met het plankzeilen op de grote plas. Bekende namen zoals Arjan Fricke, Roy Bottse, David de Vries, Frits Pel en Jan Boersma, die net terug is uit Europa, alwaar hij bij de WK in een veld van 160 deelnemers als 47e eindigde, zullen alle belangstellenden met raad en vooral daad bijstaan om het surfen op zee onder de knie te krijgen.

Na afloop van deze hopelijk elke zondag terugkerende happening, kan men op het terras van het Seaquarium (dat voor deze sportievelingen gratis toegankelijk is) nog eens napraten over de fouten die men maakte en de moeilijkheden die men ondervond. Cees Sybesma (van de Bonaire Regatta) zal dan enerzijds een uitleg geven over hoe men op Bonaire gedurende de Regatta de activiteiten van de windsurfers denkt te organiseren en anderzijds vooral luisteren naar de oorzaken van de slechte opkomst vorig jaar (12). De Regatta-leiding is op de hoogte dat er thans een onvrede bestaat over de manier waarop de surfers hun wedstrijden moeten zeilen. Vorig jaar werd er driemaal strijd geleverd door een soort Olympische driehoek driemaal te ronden. Daarnaast bestond dan nog de gelegenheid deel te nemen aan de surfmarathon om Klein Bonaire heen.

Roy Bottse, dit jaar gevraagd het onderdeel windsurfen van de Regatta (die in de week van 14 tot 19 oktober wordt gehouden) voor zijn organisatorische rekening te nemen, heeft desgevraagd wel ideeën om wat meer leven in deze discipline te brengen. Zo denkt hij aan een uit wat ludiekere toevoeging voor de surfers: twwe op een plank, "vracht" vervoeren e.d. naast de reeds bestaande "driehoek". De opkomst dit jaar is volgens hem al groter dan vorig jaar. Vanuit St. Maarten verwacht hij er 3 à 4, Bonaire zelf zal er ongeveer 12 leveren, terwijl hij op Curaçao zo'n 15 surfers kent, die willen gaan.

Bottse hoopt dat het initiatief van het zeesurfen leidt tot het oprichten van een vereniging. Op de vraag of twee windsurforganisaties al niet voldoende zijn op Curaçao, antwoordde hi : "Beide andere organisaties (Marathon Surfing Curaçao en de AWA) hebben een stichtingsvorm. Dit geeft de aangesloten "leden" geen enkele mogelijkheid om invloed op het beleid te kunnen uitoefenen. Bovendien bevinden wij ons op een heel ander terrein dan de bijvoorbeeld de AWA. Onze activiteiten zijn vooral gericht op het surfen vlak langs de kust". Hij verwacht overigens dat in de toekomst ook de AWA (Antillian Windsurf Association) een verenigingsvorm krijgt. Thans wordt er hard gewerkt aan een Watersportbond, waarbij de verschillende verenigingen die watersport bedrijven (zeilverenigingen, windsurforganisaties, e.d.) zich zullen gaan aansluiten. Slechts verenigingen en bonden kunnen zich hierbij aansluiten.

Mikkola wint de Rally van Hongkong naar China

PEKING — De Finse autocoureur Hannu Mikkola heeft woensdag in een Audi de eerste rally tussen Hong Kong en Peking op zijn naam gebracht. De tweede plaats was voor de Zweed Lars-Erik Torp. Derde werd de Westduitser Erwin Weber.

De première van de 3534 kilometer lange tocht door onherbergzame en nog nauwelijks door vreemdelingen bezochte delen van China, kende een chaotisch verloop. De start in Hong Kong werd twee uur vertraagd. Duizenden fans vergaapten zich in de Britse kroonkolonie aan de wagens en blokkeerden de wegen. Toen na ingrijpen van de politie de wagens eindelijk op weg konden, moesten de coureurs een wedren houden met taxi's en bussen om buiten de stad te komen. Toen de eerste auto's de Chinese grens al over waren, zat een deel van het deelnemersveld nog vast in het verkeer.
Eenmaal in China werden de problemen nog groter. De enorme toeschouwers- aantallen verhinderden op sommige plekken de doorkomsten van de wagens. De tankwagens in het peloton volgauto's kwamen te laat in de rustplaatsen waardoor de race twee keer 24 uur moest worden stil gelegd. Die tijd werd gebruikt met het uit de bergen ophalen van gestrande wagens. Van de 36 wagens die in Hong Kong van start gingen, haalden 25 de finish op het Tiananmenplein in het centrum van Peking. De uitslag van de Rally Hong Kong - Peking is: 1. Mikkola (Fin)/Hertz (Zwe) Audi 4 uur, 1 minuut en 8 seconden; 2. Torph/Thorszelius (Zwe) Nissan op 6.45; 3. Weber/Wanger (Brd) Opel op 11.07; 4. Dawson/Pegg (Gbr) Audi op 13.05; 5. Mehta/Mehta (Ken) Nissan op 13.15; 6. Kirkland/Nixon (Ken) Nissan op 14.58.

* * * * *

VOLLEYBAL/BOLOGNA — De Nederlandse volleyballers hebben de eerste wedstrijd in de halve-finalegroep om wereldtitel voor spelers tot 21 jaar verloren. Tegen Italië werd het 1-3. De setstanden waren 3-15, 15-13, 13-15, 7-15.

Desondanks maakte het door Abe Meininger gecoachte team indruk. Nederland was het eerste land, dat een set afpakte van de gedoodverfde finalist. In de derde set bij, bij de stand 1-1, had Nederland zelfs opnieuw winstkansen. De gastheren trokken op het laatste moment de set, en later de wedstrijd, alsnog naar zich toe.

* * * * *

WK-schaken

Zesde partij werd een zeer snelle remise

MOSKOU — De zesde partij voor de tweekamp om de wereldtitel schaken zal niet lang in de herinnering blijven voortleven. Daarvoor waren de gebeurtenissen op het bord met de 64 velden donderdag in Moskou eenvoudig te saai. Het resultaat was een logische remise na 27 zetten door herhaling van zetten.

Daardoor bleef titelverdediger Anatoli Karpov, die met wit speelde, maar niet van plan was enig risico te nemen, een punt voorsprong houden op zijn grote rivaal: 3,5 tegen 2,5 punten.

Kasparov maakte bij zijn binnenkomst in de Tsjaikovskizaal niet de indruk erg uitgerust te zijn, ondanks de extra vrije dagen, die hij had opgenomen door uitstel van de zesde partij te vragen, nadat hij nederlagen had geleden in de vorige twee partijen. Volgens waarnemers zag de 22-jarige uitdager er wat lusteloos uit. Karpov liep vlak voor de partij daarentegen uiterst zelfverzekerd rond op het podium.

De wereldkampioen speelde voor de derde keer met wit. Net als in de vierde partij, die hij won, koos hij voor de opening met de d-pion. Beide spelers volgden de Tartakower-variant van het oude dame-gambiet tot en met de zevende zet, de korte rochade van zwart. Op de achtste zet speelde Karpov nu niet de dame naar c2, maar naar d2, waarop onmiddellijk een pionnenruil volgde. Op de zeventiende en achttiende zet verdwenen al de dames en van beide kanten een toren van het bord. De plus-pion die Karpov even later boekte, was van geen enkele waarde, omdat daar een dubbelpion op de f-lijn tegenover stond en de situatie, met beiden een toren en een paard en een handvol pionnen, volstrekt in evenwicht was. Karpov noch Kasparov bood evenwel remise aan. De grootmeesters lieten het op herhaling van zetten aankomen, zodat het punt reglementair gedeeld werd.

Overigens werd het damegambiet in de eerste, bij de stand 5-3 voor Karpov na 48 partijen stopgezette tweekamp, niet minder dan 25 keer van stal gehaald. Een normaal verschijnsel in een dergelijk treffen, waarin de spelers al snel weer dezelfde openingszetten kiezen, maar op een cruciaal moment met een nieuwtje willen afwijken. Zaterdag staat de zevende partij op het programma met Kasparov in het bezit van de witte stukken.

Major League Baseball

NEW YORK — De uitslagen van de donderdag gespeelde wedstrijden van de Amerikaanse baseball- competies zijn:

AMERICAN LEAGUE
Seattle Mariners - Kansas City Royals 6-4; California Angels - Chicago White Sox 8-0; Detroit Tigers - New York Yankees 10-3; Milwaukee Brewers - Baltimore Orioles 5-2.

NATIONAL LEAGUE
Philadelphia Phillies - St. Louis Cardinals 6-3; New York Mets - Chicago Cubs 5-1; Houston Astros - Los Angeles Dodgers 6-5; Cincinnati Reds - Atlanta Braves 15-5; Pittsburgh Pirates - Montreal Expos 8-6; San Diego Padres - San Francisco Giants 11-3.

Dr Willem Koot in lezing:

Driekwart van de bevolking is gekant tegen onafhankelijkheid

WILLEMSTAD — Bijna driekwart van de Curaçaose bevolking ziet geen heil in onafhankelijkheid. Slechts twintig procent is daar wel voorstander van, terwijl het zeven procent weinig kan schelen wat er staatkundig gezien met het eiland gebeurt. Maar één procent van de ondervraagden, heeft over dit onderwerp geen mening. Dat is gebleken uit een onderzoek dat dr Willem Koot instelde onder circa 200 Curaçaoënaars en onder de politieke partijen op het eiland.

In een gisteren op de Universiteit van de Nederlandse Antillen gehouden lezing, zei Koot naar aanleiding van zijn onderzoek te kunnen constateren, dat er voor de onafhankelijkheid bitter weinig animo bestaat. Het aantal voorstanders van de onafhankelijkheid tijdens een elf jaar geleden eveneens door hem ingesteld onderzoek, steeg weliswaar met zes procent; het aantal tegenstanders steeg al evenzo. In 1974 sprak 57 procent van de ondervraagden zich tegen de onafhankelijkheid uit. Nu gold dat voor 72 procent. De verschillen vloeien voort uit het percentage dat er elf jaar geleden over het onderwerp geen vastomlijnde mening op na hield, of die het verder koud liet wat er gebeurde.

In 1974 zei twaalf procent het onverschillig te zijn welke staatkundige veranderingen er zouden komen, terwijl destijds zeventien procent van de geënqueteerden daarover geen mening kenbaar kon maken. Dr Koot, die in Nederland in opdracht van de staats- secretaris voor Sociale Zaken en van de landelijke overkoepelende organisatie voor Antillianen in Nederland een onderzoek instelde naar retourmigratie en remigratie van Antillianen, herleidde de voorkeur van de tegenstanders naar de angst voor economische teruggang en/ of politieke overheersing door Venezuela.

Van de politieke leiders die de lector ondervroeg, was niemand voorstander van onafhankelijkheid. Rozendal en McWilliam van respectievelijk de coalitiepartijen DP en PNP, zeiden te kiezen voor handhaving van het Statuut. Voor Martina van de oppositie- partij MAN, lag de toekomstige staatkundige constructie nog niet vast. "Als het maar een Antilliaanse zaak blijft," had die te kennen gegeven. Alle drie wezen echter krachtig het door de leider van de DPB op Bonaire, Jopie Abraham, geopperde voorstel voor een staatkundige oplossing in de vorm van een "provincie van Nederland" af. Daardoor zou naar hun mening de klok te veel worden terug gedraaid, omdat de afhankelijkheid immers veel groter zou worden. Ook aansluiting bij Venezuela wordt door de politici niet nagestreefd uit de volgens Koot bestaande angst der- de- rangs burgers van Venezuela te worden.

De lector wees erop, dat het geforceerd opdringen door Nederland van de onafhankelijkheid, zijns inziens een onterechte zaak is. Wanneer een volk zich wil afscheiden, dient het zogenaamde moederland die wens in te willigen. Wanneer evenwel een volk geen onafhankelijkheid wil, moet met die wens evenzeer serieus worden omgegaan, is Koot van oordeel. Geforceerde onafhankelijkheids- verlening, zo voerde hij aan, is niet een daad die wijst op respect voor het recht op zelf- beschikking van een volk, zoals in verschillende declaraties van de Verenigde Naties werd vastgelegd. Hij stelde dat Nederland dat recht volkomen verkeerd interpreteert, indien dit uitsluitend als een secessie- recht wordt uitgelegd.

"Als handhaving van de staatkundige betrekkingen tussen Nederland en de Antillen van de Vijf wordt afgesproken, lijkt het mij wel raadzaam de samenwerking op economisch gebied te herzien," zei dr Koot. "Nu is het vooral verstrekken en ontvangen van ontwikkelings- hulp. Maar als de Antillen en Nederland nog zeer lang aan elkaar gebonden zijn, is het misschien beter de Antillen, meer dan nu het geval is, in economisch opzicht als een integraal deel van Nederland te zien." Hij meent dat in dat geval extra faciliteiten, in bijvoorbeeld de vorm van premies voor investeerders, kunnen worden aangeboden en omgekeerd dat er dan ook meer gelijkheid moet komen in het aanbod van de sociale voorzieningen. Bij de huidige regel van vrij personen- verkeer tussen de Antillen en Nederland, wordt Nederland toch al geconfronteerd met de gevolgen van recessies op de Antillen. Dat geld kan beter worden aangewend voor de sociale voorzieningen op de eilanden, vindt hij.

Bijbelweek

WILLEMSTAD — De Sociedat Antiano di Beibel organiseert in de week van 27 oktober tot 4 november haar jaarlijkse bijbelweek. In die week zal uitgebreide informatie verstrekt worden over de werkzaamheden van deze organisatie die zich onder andere bezighoudt met het enorme project ter vertaling van de volledige bijbel. Dit bleek al snel, de organisatie is er ruim twee jaar geleden mee begonnen, een haast onmogelijke taak te zijn daar er slechts met vrijwilligers en in de middag- en avonduren gewerkt kon worden.

De Antilliaanse bijbelgenootschap heeft dan ook een pand gehuurd aan de Gaitoweg 3 waar er behalve het vertaalcentrum, ook een winkel gevestigd is die dagelijks geopend is en telefonisch bereikbaar is op het nummer 76659. Er zijn inmiddels ook een aantal part- time vertalers in dienst genomen terwijl men hoopt in januari de eerste full- timer aan te kunnen trekken.

In de jaarlijkse bijbelweek vindt in de kerken de jaarlijkse collecte plaats voor het werk van het Bijbelgenootschap, met name het vertaalwerk. Bovendien hoopt het Bijbelgenootschap dan de vertaling van het Bijbelboekje Ruth te publiceren, terwijl er ook een "open house" georganiseerd zal worden. Alhoewel geInteresseerden ook nu al van harte welkom zijn op de Gaitoweg 3.

Optredens van Breuker Kollektief

WILLEMSTAD — Onder auspiciën van het Cultureel Centrum Curaçao, zal in de week van 23 tot en met 28 september de bekende Nederlandse muziek- groep "het Willem Breuker Kollektief" op Curaçao verschillende optredens verzorgen.

Naast school- concerten op de middelbare scholen, zal het Kollektief op 25 en 28 september om half negen 's-avonds twee gratis toegankelijke avond- concerten verzorgen op de campus van de Universiteit van de Nederlandse Antillen. De muziekgroep zal daarnaast ook enige workshops voor zijn rekening nemen ten behoeve van de muziek- stichting Fundashon di Musika en de vereniging van musici op het eiland.

Het Willem Breuker Kollektief werd in 1974 opgericht door leider Willem Breuker, die de meeste muziek schrijft voor de groep. Het kollektief, dat regelmatig op tournee gaat in zowel west- als oost- Europa, alsmede in de Verenigde Staten, trad twee jaar geleden ook al eens op de Antillen op.

Dievegge onderhouden

WILLEMSTAD — Alhoewel zij zich na haar daad met een auto uit de voeten maakte, werd de 26-jarige vrouw A.P., kort nadat zij een rok had ontvreemd uit een kledingzaak aan de Ontarioweg, door de politie aangehouden. Een winkel- juffrouw had een voorbijgaande politie- patrouille erop attent gemaakt dat de vrouw een rok had gestolen en daarna was weggereden. Na een achtervolging wist de patrouille de vrouw aan te houden. Die had inmiddels tijdens de rit de rok uit de wagen geslingerd. Het kledingstuk werd naderhand op haar aanwijzingen op straat terug gevonden en aan de eigenaar geretourneerd. Die wilde echter geen officiële aangifte van de diefstal doen, zodat de vrouw na een flinke schrobbering door de agenten werd heengezonden.

Dronken bestuurder aangehouden

WILLEMSTAD — Op meldingen als zou zich op de St Rosaweg een automobilist op zeer onverantwoorde wijze over de weg bewegen, werd door een politiepatrouille een onderzoek ingesteld en werd, in die omgeving, ook een automobilist aangehouden. De man bleek inderdaad volkomen "boven zijn theewater" te zijn en absoluut niet in staat een voertuig naar behoren te besturen. De man werd dan ook snel uit zijn wagen gehaald.

Openingstijden postkantoor Hato

WILLEMSTAD — Met ingang van 1 oktober gelden voor het hulp- postkantoor op de luchthaven van Curaçao de volgende openings- tijden: van maandag tot en met vrijdag is het kantoor van half acht 's-morgens tot half zeven 's-avonds geopend. Op de zaterdag kan van het hulppostkantoor gebruik worden gemaakt van half acht 's-morgens tot half één 's-middags. De zaterdag- middagen is het kantoor gesloten.

Bij het hulp- kantoor kan het publiek terecht voor storting en uitbetaling van postwissels, inleggingen en terugbetaling postspaar- bank, opneming geld door middel van giro- betaalkaarten en de aankoop van postzegels. Het hoofd- postkantoor op Groot Kwartier is overigens op de zaterdagen wel de gehele dag geopend. Het publiek kan er voor postale zaken terecht van zeven uur 's-morgens tot vijf uur 's-middags.

Echtelijke ruzie ontaardt in geweld

WILLEMSTAD — Echtelijke ruzies schijnen de laatste dagen steeds vaker in handgemeen of erger te ontaarden. Zo ook een ruzie op Seroe Grandi, waarbij de heer des huizes naar een vuurwapen greep om zijn woorden kracht bij te zetten. Hij schoot met een windbuks op zijn ega en verwondde haar in het linkerbovenbeen. De vrouw moest voor behandeling naar de polikliniek worden gebracht. Zoals in de meeste van deze gevallen, gaf de wederhelft er de voorkeur aan de komst van de politie niet af te wachten en nam hij de benen. De politie spoort hem op.

WILLEMSTAD — De devieziezenprovisie zal niet verhoogd worden tot 8%, maar is enige tijd geleden al verhoogd van 0,8 tot 1,3%. Dit meldt de Centrale Bank in een persbericht.

De BNA reageert hiermee op berichtgeving in enkele andere kranten waarin verkeerde informatie hierover gegeven is. Uit het persbericht blijkt dat er kennelijk verwarring is ontstaan naar aanleiding van het medio augustus aan de Staten aangeboden ontwerp tot wijziging van de landsverordening deviezenprovisie uit 1981. Deze wet werd samen met de landsverordening deviezenverkeer 1981 door de Staten aangenomen, maar is nog niet in werking getreden. Op basis van de nog vigerende landsverordening 1940, vervolgt het bericht, werd in september 1984 de deviezenprovisie verhoogd naar 1,3%. Aangezien de landsverordening deviezenprovisie expliciet in artikel drie het percentage van de provisie stelt op 0,8%, werd hierdoor een wetswijziging noodzakelijk, voordat deze landsverordening in werking kan worden gesteld, aldus het BNA- persbericht.

Tot slot wordt nogmaals ontkend als zou de regering van plan zijn de deviezenprovisie te verhogen tot 8%.

Remitido

Na Hubert Wanga

Kerido Hubert,
promé b'a disidi na bai,
si b'a pasa djis un rato
pa, manera tabata kustumber,
nos a sinta kombersá
riba kualkier poesía
ku tabatin bo molestiá
o kisas pa dal un beter
pa a kalma e grawatashi
ku bringamosa di bida
den nos sintí sa okashoná...

Ma enfin;
bo rumannan literario
ku a keda roza mondi,
nos ta sigui grawatá.
De bes en kuando nos lo piki
algun flor k'a kai fo'i taki
dje dos bukinan chikitu
ku b'a logra publiká.

ELIS JULIANA

Weg kwijnen

WILLEMSTAD — "Curaçao kwijnt weg" luidt de kop van een artikel dat afgelopen zondag in het Venezolaanse dagblad El Nacional verscheen. Het artikel heeft een duidelijk bestraffende toon. De reden: op Curaçao bevinden zich een 10- tal bedrijven die alles in het werk stellen de import van Venezolaanse producten tegen te werken, door verhoging van tarieven die op Curaçao betaald moeten worden. Verontwaardigd blijkt het dagblad over deze "samenzwering" terwijl Venezuela juist "alles in het werk stelt zuurstof te geven aan de stikkende raffinaderij." Het artikel noemt verder "kwade wil" tegen alles wat uit Venezuela afkomstig is, "hetgeen onbegrijpelijk is; immers commerciële banden tussen Curaçao en Venezuela zullen voor Curaçao meer vruchten afwerpen dan voor Venezuela, terwijl Venezuela daarnaast bereid is een oplossing te bieden voor de raffinaderij," aldus het El Nacional artikel. Tot slot wordt een beroep gedaan op de Curaçaoënaar "zijn ogen te openen omdat hij er in dit geval meer baat bij heeft."

Robert Willems, die voorzitter is van zowel de Vereniging Bedrijfsleven als de Vereniging van Importeurs VIGLEG, reageerde vandaag ietwat geprikkeld op de inhoud van het artikel. Hij meent dat het hier om een "doorgestoken kaart" gaat. Willems noemde dit een van de "lobbytaktieken" van de Ferry del Caribe aangezien deze maatschappij binnenkort ook, evenals anderen, op Curaçao zg havenkosten zal moeten betalen. Die zullen opgelegd worden door de Curaçao Ports Authority (CPA). Willems had weinig goeds over de publicatie en stelde dat de Ferrys, waarvan Venezolanen meerderheids- aandeelhouder zijn, tot nu toe de "onderste uit de kan heeft willen halen" zonder hiervoor te willen betalen. Daarnaast zouden de vrachtkosten van de Venezolaanse export dusdanig prijzig zijn dat lokale importeurs hun vracht liever via Miami naar Curaçao laten transporteren. "Er is geen sprake van dat een lokale groep zakenlieden de Venezolaanse import benadeelt; het enige dat gebeurd is dat de Ferry evenals de rest havenkosten zal moeten betalen; het is zo klaar als een klontje", aldus reageerde vandaag Robert Willems van de Vereniging van Importeurs in gesprek met de Amigoe.

Stichting bezorgd

Info- centrum over emigratie

WILLEMSTAD — De Stichting Emigratie en Remigratie van Ingezetenen (FERS) is bezorgd over de huidige situatie waarbij burgers "emotionele beslissingen" nemen en het eiland verlaten. De Stichting die zelf van plan is een informatiecentrum op te gaan zetten, meent dat ook de overheid de belangrijke taak heeft de bevolking in te lichten.

Dit blijkt uit een persbericht van de FERS. Men stelt de bezorgdheid te baseren op het feit dat het aantal personen dat besluit naar vooral Nederland te vertrekken groot is. De stichting meent dat juist in deze tijden begeleiding en goede voorlichting over een dergelijke stap van groot belang zijn. Deze organisatie is voornemens aan de hand van gesprekken met de gedeputeerde van Arbeid en Sociale Zaken een officieel info- centrum op te zetten waar het publiek terecht kan voor persoonlijke inlichtingen en documentatie- materiaal. Uit het persbericht blijkt dat de stichting meent dat de tijd voor zo'n centrum nu zondermeer rijp is. Voorzitter van de FERS is P. Faneyet, vice- voorzitter is F. Gressman, secretaris J. Pablo, terwijl B. Ostiana en A. Gris de functie van respectievelijk penningmeester en lid bekleden.

Kerosine en gasolie omhoog

WILLEMSTAD — Als gevolg van een stijging van de prijzen op de wereld- markt, gaat vandaag op Curaçao en Bonaire de consumentenprijs van kerosine en gasolie met 1,4 cent per liter omhoog.

Kerosine, waarvoor tot dusverre 38,2 cent per liter werd betaald, kost daardoor in het vervolg 39,6 cent per liter. Gasolie kostte tot vandaag 40,3 cent per liter en zal vanaf heden 41,7 cent gaan kosten. De afnemers op Curaçao die echter duizend liter of meer afnemen, zal overigens de groothandels- prijs van 36,86 cent per liter in rekening worden gebracht.

Overeenkomstig de prijs- stijging, zal ook de gasolie bestemd voor het distributie- bedrijf Kodela omhoog gaan met veertien gulden per duizend liter. De invloed van deze prijs- wijziging met betrekking tot de brandstoftoeslag, zo meldt de Regerings Voorlichtings Dienst (RVD) zal nog nader door de Kodela bekend worden gemaakt.

diasa brabu brabu
bij: Prospero Baiz
Hardware + Building Supplies

ZOEKERTJES

DINSDAGS EN VRIJDAGS

TE KOOP AANGEBODEN CURACAO

AAN DE Kaya Gouverneur Debrot een groot woonhuis, 4 slaapkamers, hypotheek beschikbaar. Inl. Curaçao: 78621.

PORCH SALE: nieuwe koelkast; wasmachine; buro; tafel; stoelen met bijpassende kast; mooi bankstel; beelden; lampen etc., Mgr. Nieuwindstraat 15A, tel.: 625379.

BUICK SKYLARK, bouwjaar '82, full automatic. Voor verder inf. tel.: 70004.

PRACHTIG HUIS, heuvel Kintjan, panoramisch uitzicht, privé en centraal, 2 aparte autoopritten, inbouwkasten en grote regenbak, eigen terrein 760 m², tel.: 54920.

WEGENS VERTREK: piano f.1.500,-, tel.: 80986.

PORCHSET: 4 stoelen (waarvan 2 opnieuw bekleed moeten worden) + kettler, tafel, beige, tel.: 616181.

EEN CROSSFIETS, i.z.g.s., merk Schwinn; een chopper, gloednieuw, totale vraagprijs voor beide samen f.600,-, tel.: 54381, P. Montesant, Dr. Maalweg 30.

TRAININGSFIETS, vraagprijs f.275,-, tel.: 614072 na 6 pm.

BENT U op zoek naar leuke hondjes? Zoals pekinezen? Uw adres hiervoor is F.D. Rooseveltweg 205. Vraagt u naar mevr. Saida. Pekinezen in alle leeftijden en kleuren.

VERHUISKISTEN, origineel gebruikt voor meubilair. Vanaf 1 tot 12 kubieke meter. Passen in containers. Prijzen vanaf f.20,-. Transport extra. Tel.: 611799, Egtberts, kantooruren.

HOEKBANK (LEOLUX) f.750,-; salontafel f.250,-, samen voor f.850,-, tel.: 80309.

KOELKAST, 8 mnd., f.1.200,-; eetkamerset f.400,-; enkele stoelen, div. prijzen; bankstel, als nieuw f.600,-, tel.: 671989.

BLANKE 6-PERS. bankstel + tafel, 6 mnd., oud, was: f.2.400,-, nu: f.1.450,-, tel.: 75723.

TOYOTA STARLET 1984 f.8.000,-; eenpersoons- bed + matras f.50,-; BMX crossfiets f.90,-; Philips wasmach. (1 1/2 jr. oud) f.600,-; airco, 12.000 BTU, f.400,-. Beschikbaar medio oktober. Inl.: tel.: 87010.

TWEE-DEURS ijskast 19 cuft., i.z.g.st. f.750,-; z.g.a.n. platenspeler, versterker en speakers 60W, f.650,-; strijkijzer etc., tel.: 79319.

MAZDA 929, fully equipped, bouwjaar '83, financiering mogelijk, vraagprijs f.12.000,-. Inl.: tel.: 648018.

SUBARU 1600 DL 5, december 1983, 20.000 km met airco; massief, grenen houten wandmeubel; kajuitbed; bureau; televisie Sony nov. '84; compact- discplayer; naaimachine Bernina; Strollee kinderauto- stoeltje f.25,-; toaster f.20,-; klapstoeltjes; huish. artikelen en porchset, Tinweg 20, tel.: 615089.

PORCH SALE zaterdag 21 sept. 9-5 uur: Margrietlaan 4, Emmastad.

TEGEN ELK aannemelijk bod riant woonhuis, hooggeglegen aan de Schottegatweg Oost, bevattende 4 slaapkamers, 2 badkamers, zit- en eetkamer, American kitchen, voor- en achterterras, dienstbode- kamer plus bad & WC, washok, 1827 m² grond. Inlichtingen tel.: 76083 na 1 uur 's middags.

PERCEEL SALSBACHWEG 5: 3 slaapkamers, 2 badkamers, open keuken met eetbar, washok, regenbak, overdekte voor- en achterporch, patio, carport voor 2 auto's.
SEPARAAT: bijgebouw met 2 slaapkamers en badkamer. Gedeelte tuin geasfalteerd, eigendomsgrond 1020 m². Direct opleverbaar, vraagprijs f.130.000,-, tel.: 81694.

PORCH SALE: 16 dl. Oosthoeks encyclopedie f.450,-; prijzenkastje f.90,-; Au Bain Marie stainless steel + formica tafel f.400,-; Ricoh kleinbeeldcamera f.185,-; antiek houten beeld, 1.45m hoog, f.750,-; Philips fritessnijder f.55,-; electr. snijmachine f.100,-; KDK High Pressure afzuigfan f.125,-; zekering- kasten en div. electr. kabels; div. spotlights v.a. f.10,-; overgordijnen; div. jrg. Nat. Geographic, VT-wonen, De Hondenwereld, Vissport, Poland e.a. gebonden en ongebonden; boeken, platen, nu vele tuinplanten; huish. en keuken- artikelen. Za. 21 sept. van 9-15 u: Barentslaan 14, tel.: 73869.

TEKENTAFEL KOMPLEET met tekenmachine (parallel- geleiding) NAf.1.075,-, tel.: 615945/611496.

EETKAMERSET, tafel + 6 stoelen f.500,-, Hydraweg 1.

CONCORD STATIONWAGON 1981, zeer goed onderhouden, tel.: 612938.

BESCHIKBAAR VANAF 15-10: koelkast 17 cuft. f.600,-; gasfornuis f.300,-; kruidenkast f.15,-, wit keukenkast (2.10x40x28) f.150,-; wit keukenkast (70x50x28) f.120,-; 2 hanglampen à f.15,-; Miele volautomatische wasmachine 220V f.650,-; grenen bed met Pullman- Planomatras f.1000,-; 3 fans à f.25,-; Lundia stellingkasten f.500,-; tuner- versterker, draaitafel, cassette- taperecorder (alles Technics) en 2 Wharfdale boxen in een koop f.1.500,-; Nilfisk stofzuiger 220V f.275,-, Abrahamsz G-55, tel.: 672057.

PORCHSALE 20-9: wit Vioform aanrechtblad (60x130) met 2 diepe schuifladen f.60,-; blender 110V f.30,-; pedaal- emmers f.8,- en f.5,-; ligstoel f.30,-; kinder-stretcher f.5,-; tuin- gereedschappen; schrijfmachine f.25,-; Ivar Kea- stellingkasten met commode f.300,-; Ikea Korpi eettafel f.175,-; stalen rek f.30,-; slaapbank f.200,-; opbergplank (238x91) f.15,-; kinder- bureau f.15,-; jerrycan, 20l., f.20,-; campingbed f.15,-; planten etc., Abrahamsz G-55, tel.: 672057

STAANDE SMEEDIJZEREN schemerlamp met kap van varkensblaas en borduursel, in z.g.st., prijs f.300,-, Polarisweg 27, tel.: 615663.

TE KOOP GEVRAAGD CURACAO

KASTANHUIS EN een hondenhok, tel.: 675359 na 18.00 uur.

HOMETRAINER (fiets), tel.: 77622.

TE HUUR AANGEBODEN CURACAO

PER 1 OKT.: ongemeubileerde 3 slaapkamer- woning, huurprijs f.675,-, goede buurt, Romar Estate, tel.: 73138.

GEMEUBILEERD TUINHUIS met water, licht en gas, f.425,- p.m., 1 mnd. borg, tel.: 81109.

EEN TUINHUISJE met 2 slaapkamers, water en gas inbegrepen, f.575,- p.m. Adres: Angolaweg 66. Te bezichtigen: zaterdag vanaf 9 am tot 16.00 pm. Inlichtingen tel.: 53010.

VOLLEDIG GEMEUBILEERD huis te Jan Sofat aan het water, voorzien van alle gemakken o.a. moderne keuken, washok, enz., tel.: 615579.

TE HUUR GEVRAAGD CURACAO

EEN JONG Ned. echtpaar zoekt met spoed gemeubileerd woonhuis (eventueel ook oppashuis). Aanbiedingen: tel.: 613937 b.g.g. 82505.

TE KOOP AANGEBODEN ARUBA

CAMARO BERLINETTA, bjr. 1982, full equip., vraagprijs f.15.000,-, tel. kantoor: 22536/24278 privé, Erasmusstraat 1B.

CAMARO BERLINETTA 1980, Sun T-bar roof, 45.000 km, vp. f.10.000,-, tel.: 32494..

OVERCOMPLEET: KENMORE dishwasher, 2 1/2 jaar, goede conditie f.275,-, tel.: 28175.

2 PERS. LEDIKANT, 2 nachtkastjes, beiden eiken fineer; 1 toiletmeubel; 1 eethoektafel, 4 stoelen en div. andere kleine meubelen, Pos Chiquito 98B.

LADA NIVA, bj. 1983, vpr. f.4.500,-, Malohistraat 5, Sp. Lagoen, tel.: 47657.

JEEP RENEGADE, automatic, airco, power- steering, hardtop, financiering mogelijk, tel.: 22886.

HUISBOEDEL: 1 Datsun Pickup '84, f.7.500,- en 1 Daihatsu Charade '84, f.5.000,-, Sabana Liber 42C, tel.: 27289 (namiddag).

BEDDEN; kasten; ijskast; stoof; wasmachine en nog meer, Hospitaalstraat 10.

WEGENS VERTREK: koelkast f.200,-; stove f.250,-; wasmachine f.250,-; stereo- installatie Aiwa (tuner- versterker + cassettedeck) f.450,-; bankstel (3-zitsbank + 2 stoelen) f.700,-; bed + matras f.400,-, Bakval 11, tel.: 27040.

VLOERKLEED Z.G.A.N.; klerenkast; tv; kastje; tafeltje; airco etc.; 1 auto Ford Mustang GT 1983, fully equipped; 1 auto Chevrolet Nova 1978, fully equipped, tel.: 32331/28530/28403, Salinja Serka 10A.

TOYOTA STARLET, type 1983; National airco; Lundia boekenkast; Klepper all-round funboard met 2 zeilen, tel.: 21609.

TE HUUR AANGEBODEN ARUBA

RUIM ONGEM. woning te Boegoeroei, f.500,-/maand. Contact: 23156.

VOLLEDIG GEMEUBILEERDE kamer, eigen bad/kookruimte, G.M. de Bruynewijk 35, Savaneta, tel.: 48288.

WOONHUIS: 3 slaapkamers, Papilon 86, tel.: 28063 of 28909.

GEMEUBILEERD TUINHUISJE met vrije ingang. Bellen tussen 2 tot 7 uur: tel.: 46090.

1 PERS. APPARTEMENT, gemeubileerd te O'stad. Inl.: tel.: 21251.

GEM. APPARTEMENT met airco, ruimte voor kantoor, tel.: 21630.

DIVERSEN ARUBA

ZOEKGERAAKT 37 1ste klassertjes uit bario Brazil. S.v.p. bel. 47361.

NEDERLANDS ECHTPAAR zoekt oppashuis voor december, tel.: 31039.

BONAIRE AGENDA

POLITIE: 8000
BRANDWEER: 8222
TAXICENTRALE: 8845
HOSPITAAL: 8900

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 08.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur.

OPENBARE BIBLIOTHEEK
(**openingstijden** voor het publiek) maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00 / 14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur)
(**openingstijden** voor lezers) woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag aangetekende stukken 15.45 uur; gewone stukken 16.30 uur.

SERVICE CLUBS
Kiwanis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.
Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.
Round Table: elke tweede maandag - Buurtcentrum Terra Corra.
Rotary: woensdag 12.00 uur-Hotel Bonaire.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING: 08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikiboko 194.

KERKDIENSTEN
Sint Bernarduskerk Kralendijk:
dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.
Coromotokerk Antriol:
dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur
Ludovicuskerk Rincon:
dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

Bij VN acht AIDS- gevallen

NEW YORK — Van het personeel van de Verenigde Naties in New York blijken er in de afgelopen vier jaar acht functionarissen AIDS opgelopen te hebben. Van hen zijn er inmiddels vier overleden, zo werd door het hoofd van de Medische dienst van de VN, dr Michael Irwin, meegedeeld. Hij maakte dit bekend omdat er in de pers berichten verschenen waren over twintig Aids- gevallen. In alle gevallen werden de patiënten vertrouwelijk geholpen, zo voegde hij er aan toe.

HUMPHREY WOUT
... onafhankelijk ...

Met stemonthouding voor crisisheffing

Wout: naar eer en geweten gehandeld

KRALENDIJK — Het ontslag van minister Ch.R.L. Ellis als minister van Ontwikkelings- samenwerking in het kabinet van Maria Liberia Peters is begin deze week een feit geworden. Tijdens een pers- conferentie van de UPB deelde Ellis mede, dat zijn ontslag hem was ingegeven omdat de coalitie waarvan Ellis deel uit maakte niet meer kon steunen op het Bonaireaanse Statenlid. Deze was volgens Ellis niet op de vergadering van de Staten waar gestemd moest worden over de tien procent crisis heffing.

Statenlid Humphrey Wout blijkt daarover in het geheel geen gewetensbezwaren te hebben. Wout erkent, dat hij wist dat Ellis voor de heffing van tien procent was. Het Statenlid echter was er tegen en toen het op stemmen aankwam heeft Wout zich teruggetrokken in de koffiekamer. Desgevraagd zegt Humphrey Wout dat zijn vakbondsverleden daaraan niet geheel vreemd is. Ik had veel contacten met de vakbonden. Niet alleen over de tien procent crisisheffing, maar ook over de eerder gesignaleerde inlevering van 15 procent. Daarover is weliswaar niet in de Staten gestemd, aldus Wout, maar indien dat wel was gebeurd, zou ik mij als lid van de coalitie- partijen zeker van stemming hebben onthouden.

De reden van Wouts handelen moet gezocht worden in een zekere ontstemming over de gang van zaken. Bij de besprekingen over de 15 procent was elke instantie inclusis de vakbonden betrokken. Dagenlang is daarover vergaderd. Plotseling bleek de Regering de 15 procent heffing te laten liggen en is zonder iemand te raadplegen met de tien procent crisisheffing gekomen. Iedereen stond verwonderd: vakbonden en bedrijfsleven.

Daar was ik tegen, aldus Wout want als er sociale partners zijn — een naam die zelf door de regering is uitgevonden — dan moet je consequent blijven. Ik ben altijd voor het belang van de werkende klasse opgekomen, dus dit was wel het minst wat ik kon doen. In feite had ik tegen moeten stemmen, aldus Wout maar als coalitiepartner wilde ik dat niet en heb me derhalve van stemming onthouden. Wel bleek Wout uit partijdiscipline naar Curaçao te zijn afgereisd en heeft ook de presentatielijst getekend zodat er een quorum was. Daardoor kon de vergadering doorgaan, aldus Wout die zich echter naar eer en geweten van stemming heeft onthouden. Hij ziet daarin dan ook geen gerede aanleiding voor Rudy Ellis zijn ministerstaak in te leveren. Vooral niet omdat Ellis zelf aan het Bonaireaanse Statenlid voorstelde aan minister president Maria Liberia Peters het motief van Humphrey Wout uit te leggen.

Vermoedelijk naar POB, geen behoefte aan lidmaatschap nieuwe Staten

Wout voelt zich door UPB volkomen in steek gelaten

KRALENDIJK — Twee maanden voor de belangrijke verkiezingen voor de Staten van de Nederlandse Antillen heeft de Union Patriotico Bonairiano (UPB) niet alleen de functie van minister van Ontwikkelings- samenwerking ter beschikking gesteld, maar ook de enige zetel in de Staten waarover Bonaire kon beschikken, verloren. Aanleiding tot deze gehele geschiedenis zijn de problemen waarin Statenlid en eilandsraadslid Humphrey Wout zou zijn geraakt na zijn inhechtenisneming wegens het gebruik van verdovende middelen. Partij- voorzitter Rudy Ellis verklaarde, op een persconferentie dat Wout uit de UPB gestoten was en de woordvoerder van de PDB Jopie Abraham, noch de woordvoerder van de PAN achten het oppertuun wanneer politicus aansluiting zou zoeken bij genoemde partijen.

Het enige positieve geluid kwam tot nu toe van het vroegere Statenlid Broertje Janga van de POB die Wout niet aan het kruis nagelt alvorens er sprake is van een veroordeling.

Na ruim vier maanden stilzwijgen blijkt het inmiddels onafhankelijke raadslid Wout zich te willen uiten in een openhartig interview.

Een opvallend gedesillusioneerde Humphrey Wout die jarenlang tweede man achter partijvoorzitter Rudy Ellis was. De tweede grootste stemmentrekker te Rincon voor de UPB, die politiek springlevend is, maar in zijn moeilijkste periode door zijn partij volledig aan zijn lot is overgelaten. Een man die zich door zijn vroegere partijgenoten lichamelijk bedreigd voelt en in eerste instantie volledig meegaand was, maar door de ontwikkelingen binnen zijn partij de kop in de wind heeft gegooid. Wout is in de fout gegaan, maar vindt zich door de UPB behandeld als een AIDS- leider voor wie geen hulp zou kunnen baten.

Op 8 september van deze maand kwam het probleem in de UPB- partijvergadering tot uitbarsting. Partijleider Rudy Ellis heeft tijdens een persconferentie waarin de reden tot aftreden als minister in het kabinet Liberia Peters bekend werd gemaakt Wout niet gespaard; het ex-UPB- statenlid deed het er zwijgend aan toe.

De Amigoe mocht het verhaal van Humphrey Wout optekenen. Vanaf het moment dat ik zeven jaar geleden lid ben geworden van de Union Patriotico Bonairiano aldus Humphrey Wout, zijn de problemen begonnen. De eerste maal dat ik op de lijst verscheen voor de eilandsraad trok ik al direct een zeer groot aantal persoonlijke stemmen. Ik was politiek gezien nog maagdelijk en kwam voort uit de vakbond AFBW waar ik vele jaren als voorzitter fungeerde. Door het grote aantal stemmen dat ik behaalde, aldus Wout kon de UPB er niet omheen mij bestuurs- verantwoordelijkheid te laten dragen; al stond ik als nummer vier op de lijst bleek ik toch na Ellis de meeste stemmen getrokken te hebben. In diezelfde tijd echter trok partijleider Rudy Ellis een tweede groepering aan. De mislukte politieke partij van de vroegere gezaghebber Raymundo Saleh Accion Democratico Nobo (Aden) werd in de UPB geïntegreerd en het bleek dat juist Humphrey Wout zeer slecht met deze groep overweg kon. Vooral de tweede man in de Adengroepering Ramoncito Booi vergrootte de tegenstellingen die er bestonden en Booi werd zelfs op de partijconventie benoemd tot vice- voorzitter van de groene partij. Dat is uiteindelijk de reden geweest dat er een breuk en een uitbarsting is gekomen.

Humphrey Wout: Op de persconferentie heeft Rudy Ellis doen voorkomen alsof ik uit de UPB ben gestoten. Niets is minder waar. Ik heb de knoop doorgehakt en ben uit de partij getreden. Dat kon geen verrassing zijn, want reeds eerder heb ik gesteld dat indien de naam van Ramoncito Booi op de lijst voor de Statenverkiezingen zou verschijnen, ik daaruit mijn conclusies zou trekken. De problemen werden steeds groter en uit protest heb ik — om mijn ongenoegen te uiten — consequent bepaalde vergaderingen niet bezocht".

INTERNE MACHT

Volgens Wout heerste er in de UPB een interne machtsstrijd. Helaas bleek er geen sterke leider te zijn die aan deze machtsstrijd een einde kon maken, aldus Wout die derhalve besloot op te stappen, maar zijn zetels in de Staten en de eilandsraad bij nader inzien niet besloot af te staan. Volgens Wout is de reden daarvoor dat de UPB hem niet zo heeft behandeld als het zou moeten zijn en bepaalde afspraken die reeds gemaakt waren, werden niet nagekomen. Wout had in een brief van 5 september beloofd dat hij zich gezien de door de drugszaak ontstane problemen wat afzijdig zou houden. De zaak was nog niet voor geweest en was allerminst duidelijk. Gezien de komende verkiezingen leek het Wout juist niet actief in de verkiezingsstrijd te gaan omdat Wout tijdens campagne- vergaderingen de achilleshiel voor de groene partij zou kunnen zijn. Afgesproken werd verder, dat Wout geen vergaderingen meer zou bijwonen en slechts op cruciale momenten naar een vergadering zou gaan als de partij of Bonaire verdedigd moest worden.

Ellis bevestigde dat hij met deze in de brief genoemde voorwaarde zou kunnen leven, maar volgens Wout werd in de partijvergadering de zaak door de twee stromingen in de partij volledig op de spits gedreven.

VERDOVENDE MIDDELEN

Wout is allerminst gelukkig dat Rudy Ellis in de persconferentie naar voren heeft gebracht dat de drugszaak waarin Wout verwikkeld was het motief zou zijn voor de problemen in de UPB.

Wout benadrukt dat deze zaak echter nog voor moet komen, terwijl uiteraard niemand weet wat er gaat gebeuren. Ellis doet het alsof het Statenlid reeds veroordeeld is, terwijl Wout daar helemaal nog niet zo zeker van is. Deze zaak, aldus Wout is nog verre van rond! Zoals bekend heeft Wout enkele uren vastgezeten op de politiewacht van Kralendijk waar woordvoerder onderinspecteur Eithel Ammerlaan aan de persmedia doorgaf dat Wout schuldig was en bekend had. Wout vindt niet alleen dat Ammerlaan daarmee buiten zijn boekje is gegaan maar meer nog teleurgesteld is het Statenlid dat zijn eigen partijgenoten hem totaal links hebben laten liggen. Zelfs mijn vrouw wist niet eens dat ik vastgenomen was, aldus Wout en niemand van de UPB heeft een hand uitgestoken om me te helpen. Later hoorde Wout dat de mening van de UPB was, dat Wout zich zelf in de nesten had gewerkt en daar ook zelf maar weer uit moest zien te komen.

Ellis heeft zich er altijd op laten voorstaan, aldus Humphrey Wout dat hij een persoonlijke vriend van mij was. Een vriend heb je echter nodig op het moment dat het niet goed gaat met jou, aldus Wout: met vrienden als Rudy Ellis heb je geen vijanden nodig.

Wout beschouwt zich geenszins verlaten in de politiek. Zijn zetel in de eilandsraad wenst hij te behouden en zal zijn 480 stemmers blijven vertegenwoordigen. Het steekt hem evenmin dat noch PAN noch de PDB het opportuun achten dat Wout zich bij deze partijen zou aansluiten. Wout blijkt ook geen ambities te hebben zich bij deze partijen aan te sluiten. Hoewel Wout op dit moment nog geen enkel besluit heeft genomen mag het niet verrassend genoemd worden als Wout zich zou aansluiten bij de partij van Broertje Janga, de Partido Obrero Bonairiano (POB). De politiek vaarwel zeggen is de jonge politicus die een van de moeilijkste perioden in zijn leven op politiek terrein heeft meegemaakt, in ieder geval niet ingegeven. Ik ambieer geen Statenzetel meer, aldus Wout maar in de eilandsraad zal ik mij voor het algemeen belang inzetten. Dat betekent vermoedelijk wel, dat het BC op zes raadsleden kan steunen terwijl de oppositie uit drie leden blijft bestaan.

Garantie op losse schroeven

Uitbetaling september salaris twijfelachtig

KRALENDIJK — De staking van de leerkrachten in het begin van deze maand heeft er voor gezorgd dat binnen enkele dagen een bedrag van 500.000 gulden gestort werd, waardoor de acties van de leerkrachten opgeschort konden worden. Een aangespannen kort geding maakte duidelijk dat voor september de salarissen voor ambtenaren en leerkrachten gegarandeerd zou zijn. Rechter mr Holtrop is zelfs de mening toegedaan dat eilandsbesturen en Schoolbesturen zijn gehouden om te betalen voor het geleverde werk.

Het ziet er echter niet naar uit dat deze maand de salarissen probleemloos uitbetaald zullen worden. Allereerst werd er een vraagteken gezet bij de overtrekkings- faciliteiten die het BC zou willen hebben bij de lokale banken, waardoor het mogelijk is maandelijks een half miljoen te lenen, vooruitlopende op de te ontvangen Landsbijdrage. Inmiddels is daaronder reeds een streep gezet omdat genoemde faciliteiten voor het BC niet worden toegestaan. Volgens de minister van Financien Gilbert de Paula is er met veel moeite een eenmalig voorschot verstrekt aan Bonaire ter grootte van 500.000 gulden dat aan het Land terugbetaald moet worden in tien maandelijkse termijnen van fl 50.000.--. Daarvoor zijn echter geen middelen beschikbaar, aldus de minister en er zullen derhalve weer offers gevraagd moeten worden. Hoewel het BC in eerste instantie op 12 september een gesprek zou hebben met de regering over de financiele problemen, bleek dat gesprek te zijn uitgesteld tot 17 september. Uiteindelijk bleek ook dat gesprek door de minister van Financien te zijn uitgesteld, zodat het BC met de ambtenaren en leerkrachten in feite nog net zover is als begin van deze maand.

Algemeen adviseur heeft Nederland nu laten weten dat er een impasse is ontstaan en op korte termijn zal de minister van Antilliaanse zaken drs Jan de Koning dus een financieel expert van het bureau Berenschot ter beschikking moeten stellen.

Abraham legt er wederom de nadruk op dat indien er door de Nederlandse regering geen stappen worden ondernomen die mogelijkheid van toepassing van art 26 niet uitgesloten zal zijn. Dan bestaat de mogelijkheid dat de eilandsraad van Bonaire een Algemene Maatregel van Bestuur zal uitlokken in verband met ondeugdelijk bestuur. Abraham attendeert de Nederlandse Tweede Kamer heel nadrukkelijk op de ernstige aangelegenheid en vraagt vervolgens weer alle medewerking van het parlement.

Noord di Salinja dokters- kliniek eind maand dicht

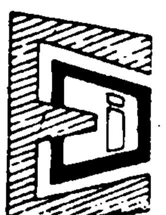
KRALENDIJK — Nadat de arts Van der Kouwen die werkzaam was in de wijk Noord di Saliña had besloten zijn contract met de overheid niet te verlengen, bestond de vrees dat de kliniek op Noord di Saliña gesloten zou worden.

Tijdens de bestuursperiode van de UPB beloofde de toenmalige gedeputeerde van Gezondheidszorg Julio Angela deze wijkbewoners een eigen arts, omdat men in de dichtstbijgelegen kliniek van Antriol vaak de avond van te voren in de dokterskliniek van de arts Cervantes op zijn beurt van de volgende dag moet wachten. Het aantrekken van een vijfde arts en het openen van een eigen kliniek drie jaar geleden bleek een verlichting voor de wijkbewoners. Het vertrek van de arts betekende niet dat de kliniek gesloten zou worden en volgens het BC werd de praktijk in het vervolg waargenomen door de drie resterende artsen van Kralendijk, de heren Welvaart, Cervantes en Van der Vaart.

Naar de Amigoe vernomen heeft zal dit in de praktijk echter op zoveel bezwaren stuiten dat de heren medici hieraan geen medewerking willen verlenen. Eind volgende week vertrekt de heer Van der Kouwen van het eiland en aan het eind van deze maand zal de kliniek toch gesloten worden. Voor degenen die een bezoek aan de artsen Welvaart of Van der Vaart willen afleggen wordt de mogelijkheid van busvervoer geopend. Voor degenen die zich tot de reeds zwaarbezette kliniek van de heer Cervantes willen wenden bestaat geen vervoer en zal men voor eigen vervoer moeten zorgen.

*****

LONDEN — Londen hoopt dat er een eind komt aan de spionage- oorlog met de SU. Moskou heeft nog eens 6 Britten uitgewezen onder wie de 2e Reuter- man in Moskou en 5 stafmedewerkers van de ambassade. Londen heeft zich nu boos gemaakt over de SU- maatregel.

» stockmarket « NEWS

NEW YORK 10.15 A.M.

BritishP.	1,3620	JanYen.	0,4145
GermanM.	34,97	CanD.	72,58
Gold	321,70	Silver	6,01

NEW YORK STOCK EXCHANGE

Allied Stores	53 1/2 + 3/8		IBM	127 5/8 + 1/8
Apache Corp.	10 7/8 + 1/8		ITT	32 3/4 unch
Amer.T.& T.	21 1/2 + 3/4		Lone Star Ind.	26 - 3/8
Beatrice Co's	33 1/2 + 1/2		McDonalds	64 3/4 + 1/8
Burroughs	65 + 1 3/4		Natl.Distil.	32 1/4 unch
Campbell RL	22 1/2 + 5/8		Natl.Presto	27 3/8 + 1/8
Chrysler	36 5/8 + 1/8		NCR	32 1/2 + 1 1/8
Coca Cola	68 1/2 + 1/8		Pantry Pr.	6 1/8 + 1/8
Digital Eqm.	108 3/8 + 3 1/4		Pepsico	58 3/4 + 3/8
Dupont	56 3/4 + 5/8		Seagram	39 3/4 + 1/8
East.Kodak	44 1/4 + 3/4		Sears	34 1/8 + 3/8
Foster Wheeler	11 3/4 + 1/4		Sunshine M.	5 3/4 - 1/8
Genl.El.	59 3/8 unch		Texas Instr.	94 3/4 unch
Genl.Dynamics	71 + 3/4		United Airl.	50 5/8 + 3/4
Georgia Pac.	22 + 1/2		Union Pac.	46 1/4 + 3/8
Genl.Motors	68 1/2 + 3/4		United Tech.	37 5/8 - 1/4
Gilette	59 7/8 + 1/4		Warner Comm.	30 1/4 + 1/8
Hammerm.P.	40 + 5/8		Warner Lamb.	38 - 1/2
Homest.M.	24 3/4 + 5/8		West.El.	38 1/4 unch
Hutton	36 + 2 1/8		Xerox	51 1/2 + 1/2

DOW JONES

Industrials	1306,79 + 6,39
Transportation	654,03 + 7,74

AMERICAN STOCK EXCHANGE

Computer & Technology	97,20 + 0,75
Precious Metals	73,38 + 0,94

REUTER.

CLOSING MARKET COMMENT SEPTEMBER 19, 1985.
The bulls finally managed to turn the tide toward their favor today, with more than 1000 big board issues advancing for only the first time since August 8. The Dow gained 6.39 points to 1306,79, with the Transports and Utilities also posting gains. Volume was moderate. Richardson-Vicks surrendered in heavy trading today but Motorola, American Express, American Telephone, and Ameritech all gained in active trading. CTS Corp., UpJohn, Cray Research and Digital Equipment also rallied, with airline issues gaining altitude as well following their recent setback. Downside casualities included Dow component General Foods, Textron, and fleet financial. The broad market and Transportation average finally displayed strngth today, with the Dow also managing to close in plus territory despite a sharp drop in one of its components. Short interest figures will be released today.
E.F. HUTTON RESEARCH.

Koersen Centrale Bank

NOTERINGEN CENTRALE BANK VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN GELDIG OP VRIJDAG 20 SEPTEMBER 1985 EN TOT NADER ORDER:

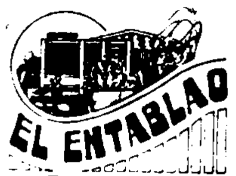
US DOLLAR	1.77	1.79	1.81
CAN DOLLAR	1.275	1.295	1.315
PND STERLING	2.345	2.40	2.46
NED GLD	54.36	55.08	55.88
BOLIVAR	—	—	
ZW FRANCS	74.87	75.59	76.39
FR FRANCS	18.99	20.09	20.79
DUITSE MARK	61.25	61.97	62.77
SUR GLD	—	100.07	102.59
IT LIRE	0.60	0.90	0.96

KOERSEN VAN DE OBLIGATIELENINGEN VAN DE NEDERLANDSE ANTILLEN UITGEGEVEN DOOR HET DEPARTEMENT VAN FINANCIEN EN GELDIG VANAF HEDEN 20 SEPTEMBER 1985 EN TOT NADER ORDER.

9.75 %	OBLIGATIELENINGEN PER 85/89	98.95
13 %	OBLIGATIELENINGEN PER 86/90	107.90
12.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1986	103.09
12 %	OBLIGATIELENINGEN PER 88/92	107.37
10.5 %	OBLIGATIELENINGEN PER 1988	100.89
10.25 %	OBLIGATIELENINGEN 1985 PER 1990	100.14

HET EFFECTIEVE RENDEMENT OP ALLE OBLIGATIELENINGEN BEDRAAGT 10.21%.
DE AANKOOP VAN OBLIGATIELENINGEN KAN GESCHIEDEN BIJ HET LOKALE BANKWEZEN.

WEEKEND

Indjuweg 47
(Dominguito,
laatste zijweg van
Schubappelweg)
Tel.: 614855

CHILEENS GOURMET RESTAURANT

SPECIALS: Vrijdag Loco Primavera
Zaterdag Vis in Oven

Vanaf 6.30 bent U van harte welkom!

GEOPEND: donderdag, vrijdag, zaterdag en zondag.

you're welcome, at the.......

HOTEL-BAR-RESTAURANT
Baai Macolaweg - Parera
(Pasan Grahan)

Het restaurant bij uitstek voor een **krioyo** maaltijd zoals: **mulá, guiambo, sòpi yuana, funchi-tafel, etc. etc.**

GEOPEND elke dag van
Zondag **GESLOTEN.**

Ons tel.nr. 54291 of 54294
Tot ziens in Bellevue op Parera!!

Voor bestellingen: Tel.: 88222 - 88333

DENISE'S VIDEOTHEEK

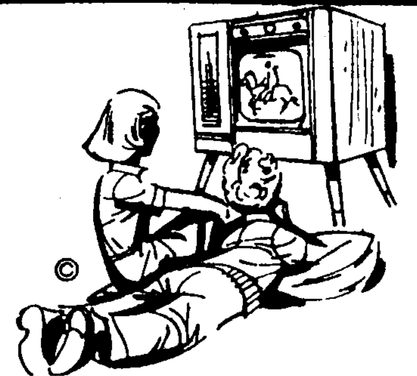
t.o. Henderson Mahaai
Tel.: 75270

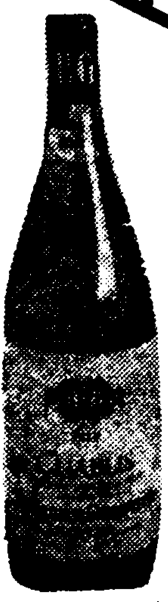
openingstijden:
vrijdag, zaterdag en maandag
10.00 uur v.m. - 9.00 uur n.m.
dinsdag, woensdag en donderdag
10.00 uur v.m. - 8.00 uur n.m.

New Releases

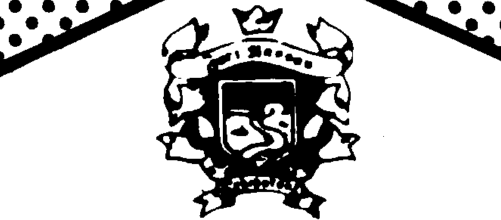
* The Party Animal - Comedy
* The Dark Room - Thriller
* The Driver - Crime
* The Watermelon Man - Comedy drama
* The Invincible armor - Karate
* Rumble fish - Action
* Lady Ice - Action drama
* Musical video clips.

Quality and Service
We stick to it!

no meal is complete without a good wine

Fort Nassau

Enjoy the Magnificent Panorama of Curacao from Fort Nassau
International Menu.
Serving only Prime American Meats.
Reservations:
Tel. 613450

Een **speciaal etentje uit,** doet U in een **speciaal restaurant**
Waar?
Geen twijfel mogelijk; U gaat naar

Restaurant
La Bistroëlle
(achter Promenade Shopping Center)
Tel.: 70408

Je bent lekker wezen stappen, 't is laat en je hebt lekkere trek.

McDonald's
Sta. Maria Drive- Thru
is **IN 'T WEEKEND GEOPEND** op
VRIJDAG EN ZATERDAG TOT 2.00 UUR IN DE OCHTENDUREN.

no meal is complete without a good wine

Deadly Impact

met Bo Svenson en Fred Williamson in de hoofdrol in een Thriller vol aktie van het begin tot het eind. Het gokspel zette hun leven op spel. Harry wil snel rijk worden en besluit zijn elektronische wetenschap te gebruiken om in alle casino's van Las Vegas te winnen. Dit zal zijn leven kosten. En dan begint deze film..... Mis het niet!

Verkrijgbaar: bij

Jan Boos 219 - Tel.: 673900
GEOPEND: van maandag t/m zaterdag van 3 uur - 8.30 uur n.m.

Andres Belloweg naast 23
Tel.: 74443 (Curaçao)
GEOPEND: van maandag t/m zaterdag van 12.00 - 8.00 uur n.m.

Pianobar "Nooit Gedacht"

Cornweg 12 Curaçao N.A. Tel.: 74213

Voor een gezellig **borreluurtje** in **intieme sfeer.**

Elke dag **GEOPEND** van 12.00 's middags tot 2.00 's nachts
in het weekend **GEOPEND tot 4 a.m.**

Bon bini!

TRUPIAL INN

Begin your weekend at our Sunset Hour!

FRI.: Happy Hour around the pool 6 - 8 pm.
Drinks half price.
Music by Hermanos Duques, from 7 pm. - 12.
From 9 pm. also Mariachi Fortuna.

SAT.: 6 - 8 pm. "Special" Happy Hour.

GROOT DAVELAAR -
Tel.: 78200

" Amstelhoek "

Fontein 31 - Curaçao N.A

Een gezellige ontmoetingsplaats voor jong en oud.
GEOPEND dagelijks van 2-12 uur

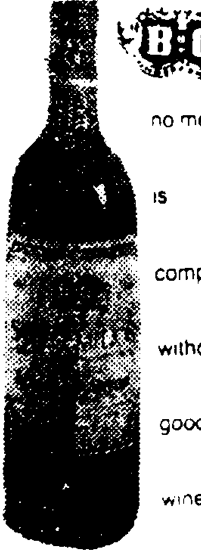
Ná het strand even een lekkere kop soep komen drinken!

ATT.. Zondag 29 september gezellige middag met speciaal optreden van

MARCOS I SUS ESTRELLAS
van 3-6 uur.

De gehele week geopend vanaf 5 uur 's middags.

no meal is complete without a good wine

SALOON-STEAK HOUSE
JES AIN NON BETTER
Open now also for LUNCH
from Monday till Friday
Saloon 5.00 p.m. till
Dining 6.30 p.m. till
Fridays and Saturdays
Country and Western Life Music by **JAILBIRD**

Tel. 70501 - 70502 after 4.00 p.m.
Schout bij nacht van Staverenweg 6.

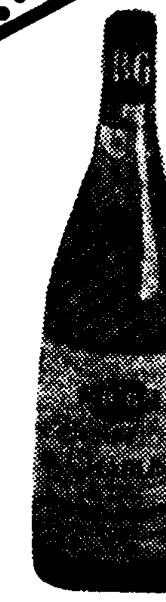

DAIQUIRI

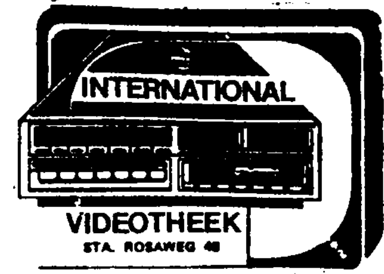
Grand Central - Pater Euwensweg
ta presentá e week-end aki

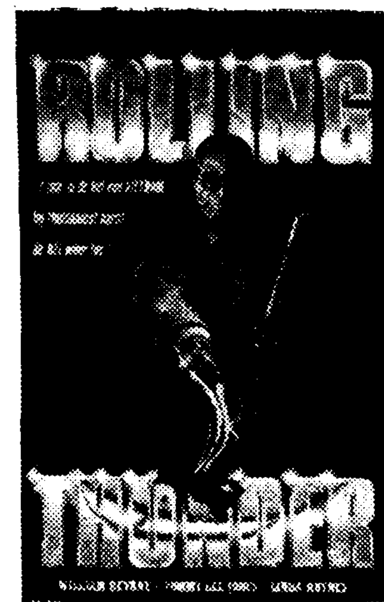
Djabièrnè 20 di sèptèmber
"Manichi y sus Estrellas"
y nos Midnight - Show
i Bailarina MIMI
djasabra 21 di sèptèmber
La Nueva Generacion
kompañando Mafalda Minguel, Carlos Selsbach i e bolerista di tur tempu
Alejandro Frans i Bailarina Mimi
ENTRADA COMPLETAMENTE GRATIS!

no meal is complete without a good wine

naast Valco

* **Rolling Thunder - action**
* Paling en Ko - Tekenfilm
* This time forever - Drama
* Class - Humor
* Mijn vriend - Ned. speelfilm.

OPENINGSTIJDEN:
ma. t/m dond. van 3-7 uur
vrijdag en zaterdag van 10-12 uur en van 3-7 uur.

Yuen Tung Restaurant

Castorweg - Tel.: 615487 - 615488
Voor alle soorten **Chinese- en Visgerechten** als mede
Internationale Keuken
voor zowel zakenlunches als familieuitjes, zijn wij iedere dag **geopend** van 11.30 a.m. - 10.30 p.m.
's Maandags **GESLOTEN**

't Oosters Huisje

Juliana van Stolberglaan 7
Tel.: 73165

SPECIAAL ZAAK VOOR RIJSTTAFEL ARTIKELEN

heeft weer voor U **Boemboe blokken (kruidenmix)**, voor 20 verschillende heerlijke gerechten, **lumpiavellen, petéh bonen** en nog veel meer.
A.s. zaterdag vanaf 12.00 uur 's middags verkrijgbaar:
NASI-GORENG en ROTI

ROSE GARDEN
Bar Restaurant

Oude Caracasbaaiweg 56 - Tel.: 614574
nú ook op Ser'i Pietermaai - Tel.: 614063

EEN SFEERVOL RESTAURANT MET CHINESE GERECHTEN en een gezellige bar.

Open van 11.00 v.m. - 11.00 n.m.
U bent van harte welkom.

DE FLES

SCHOTTEGATWEG WEST 367
TELEFON 84576

Specialidadnan:
A LA PARILLA DI LOMITO PORKCHOP, FLANKSTEAK I GALINJA.

Tur por wòrdu sirbí ku batata i salada. Tambe por hasi pedido pa bai kune.
HABRI TUR DIA
6'OR P.M.-2'OR A.M.

your friendly guide...

N.V. Video World - Steenrijk - Jongbloed - Herst 31

Weekend Special:
4 films halen - 3 betalen
f.2,- cassette per dag en f.3,- voor 2 dagen
Free membership

VIDEO MOVIES

* Savage streets - Action
* The best of World - Wrestling
* Fast Forward - Musical
* Break Dance II - Musical
* Stalag 13 - X-rated
* First born - Thriller.

N.V. Video World
Uw adres voor ruime keuze en kwaliteitsfilms

ÑAPA
AMIGOE
WEEKEND BIJLAGE
VRIJDAG 20 SEPTEMBER 1985

Aruba beneden en boven de brug

In de eerste jaren van deze eeuw hees een bediende op Fort Zoutman één keer per week een rode vlag, ten teken dat aan de oostelijke kim de paketschoener *Gouverneur van Heerdt* was gesignaleerd met post en goederen uit Willemstad. In de huizen rond de Paardenbaai werd dan alles in de steek gelaten en de hele bevolking repte zich naar de steiger, de Waaf di Rey, om het laatste nieuws uit de grote wereld te vernemen.

Aruba was in die tijd een armoedig, geïsoleerd eiland. Ezels en geiten scharrelden over de onverharde wegen in de belangrijkste nederzetting, Oranjestad. Alleen tijdens maanloze nachten werden ze een paar uur bijgelicht door de welgeteld acht straatlantaarns die de plaats rijk was. Aruba had geen waterleiding, geen stroom en nauwelijks genoeg te eten voor zijn achtduizend inwoners — scheurbuik was er nog een volksziekte. Het wettig betaalmiddel, dat 'Curaçaos geld' werd genoemd, was er schaars; men bediende zich van papiertjes met handgeschreven schuldbekentenissen of bedreef ruilhandel.

(zie blz. 8 en 9) ►

...Bestuurskantoor Oranjestad...

De koorts van de toppunterij

In het politieke jargon van de Verenigde Staten bestaat een haast onvertaalbaar woord: 'summitry'. In Nederland zou men er 'toppunterij' van kunnen maken, hoewel dat niet precies weergeeft waar het om gaat. In het Engels heeft het basiswoord 'summit' allerlei betekenissen, waarvan er één 'topconferentie' is. Met 'summitry' wordt derhalve de open diplomatie bedoeld, die bij topconferenties wordt bedreven. 'Parleys at the summit', gesprekjes op de top, noemde Winston Churchill zijn conferenties tijdens de Tweede Wereldoorlog met Roosevelt en Stalin. Ze werden opnieuw populair in de jaren van de koude oorlog: de spanning werd toen zo groot geacht, dat alleen een ontmoeting tussen de leiders van Amerika en Rusland een verbetering tot stand kon brengen, zo meende men. Op dit ogenblik is zowel in de Sovjet-Unie als in de Verenigde Staten de 'summitry'-koorts begonnen.

Dat heeft te maken met de komende topconferentie in november tussen Reagan en Gorbatsjov. De nieuwe Russische leider moet wel een bekwaam man zijn of goede adviseurs hebben: hij weet precies hoe hij de westerse media dient te bespelen. Er zit systeem in zijn optreden: eerst geeft hij een vraaggesprek aan de redactie van het weekblad Time en vervolgens ontvangt hij een groep Amerikaanse senatoren van beide partijen en in beide gevallen laat hij zich van de beminnelijkste kant zien. Hij vertelde anecdotes en bleek een gevat man te zijn. Zo vroeg Henry Grunwald, de hoofdredacteur van Time, of hij zijn vrouw zou meebrengen naar Genève. Jawel, dat zou hij doen, zei Gorbatsjov. 'Goed zo', vond Grunwald, 'U weet dat de Westerse pers verliefd op haar is', een toespeling op de indruk die destijds de elegante mevrouw Gorbatsjov op journalisten had gemaakt tijdens een kort bezoek aan Londen. 'in dat geval moet ik er nog eens over nadenken', zei de partijleider.

Hij vertelde ook een verhaal over een Sovjet-minister van Financiën, een oud man die tijdens besprekingen in de raad van ministers wel eens indutte. Men gaf hem dan een duw, waarop hij wakker schrok en onveranderlijk uitriep: 'Geen geld, er is geen geld'. Het vraaggesprek was grondig voorbereid; er waren schriftelijke vragen ingediend en daarop waren geschreven antwoorden gemaakt en dit geheel diende als basis voor het mondeling interview. Toen de antwoorden aan de Time-redactie werden overhandigd, zei de Russische partijleider: 'Daar zit geen spoortje revolutie-export in'. Zo gezien kan het een gezellige bijeenkomst worden in Genève: een conferencier-achtige Rus en een Amerikaanse oud-acteur. Dat wordt lachen geblazen. Als dat maar niet een grote teleurstelling wordt. De Sovjet-partijleider maakt op een voortreffelijke wijze gebruik van technieken, die met name in de Verenigde Staten zijn ontwikkeld: goede public-relations.

Geen wonder dat het Witte Huis min of meer ironisch reageerde. Of was het sarcasme? De woordvoerder van president Reagan zei er verheugd over te zijn dat Gorbatsjov in staat was gesteld zijn opvattingen via de media aan het Amerikaanse publiek mee te delen. 'Het vraaggesprek is een uitstekend voorbeeld van de openheid die zo kenmerkend is voor het Amerikaanse systeem. Indien president Reagan een vergelijkbare kans zou hebben gekregen om via de media van de Sovjet-Unie zijn visies aan het Russische volk uiteen te zetten, zou dat ongetwijfeld onze dialoog hebben verbeterd. Bovendien zou dat er op hebben geduid dat de Russen bereid zijn een zekere wederkerigheid te aanvaarden ten aanzien van een belangrijk aspect in onze verhoudingen'. Daar zit een kern van waarheid in: het stelsel van de Westerse media maakt het mogelijk dat er een tamelijk eenzijdige beeldvorming ontstaat aan de vooravond van deze topconferentie. In het mondeling deel van het vraaggesprek zei Gorbatsjov nog te hopen dat het niet zou worden opgevat als weer een 'propaganda-methode' van Moskou. Die hoop zou zonder meer vervuld worden als inderdaad van wederkerigheid sprake zou zijn geweest.

Dat maakt het ook begrijpelijk waarom ministers van Buitenlandse zaken en beroepsdiplomaten als regel weinig van topconferenties moeten hebben. Ze gaan gepaard met veel vertoon en publiciteit, terwijl het directe effect vaak uiterst gering is. Toch kan een conferentie nuttige effecten hebben voor de verbetering van het klimaat. President Kennedy vloog in 1961 naar Wenen voor een bespreking met Chroetsjov, waar deze toenmalige leider van de Sovjet-Unie duidelijk maakte te geloven in 'summitry'. Als staatshoofden en politieke leiders niet goed met elkaar kunnen omgaan, zullen hun gedelegeerden het zeker niet beter doen: de Russische leider vond persoonlijke contacten aanzienlijk beter dan onderhandelingen op afstand. Dat geldt nog altijd.

De vroegere Amerikaanse minister van Buitenlandse zaken van president Truman — Dean Acheson — die een boeiend boek over zijn ervaringen schreef onder de weinig bescheiden titel 'Present at the Creation' — Aanwezig bij de Schepping — stelde daarin vast dat er eigenlijk maar twee topconferenties in de geschiedenis van het Westen tot enig succes hadden geleid: van Munster en Osnabrück in 1648, die de vrede van Westfalen had opgeleverd (en Nederland zijn formele onafhankelijkheid gaf) en het Congres van Wenen in 1814, waar Europa onder leiding van Metternich werd gerestaureerd na de Napoleontische oorlogen. Acheson vond dat een Amerikaanse president niet geschikt was om als onderhandelaar op te treden: daarvoor zijn anderen aangewezen.

Dat neemt niet weg dat het de sfeer tussen Amerika en Rusland kan verbeteren als de leiders van beide naties eens met elkaar hebben gesproken. De uitspraken van Gorbatsjov in het Time-vraaggesprek geven echter geen aanleiding om hoge verwachtingen te hebben van het directe resultaat. Hij doet geen opzienbarende uitspraak, evenmin concessies. Destijds zei Chroetsjov — die er een eigen manier van uitdrukken op na hield — tot Kennedy in Wenen: 'Natuurlijke liefde is beter dan liefde door tolken'. Gorbatsjov zei het tegenover Time pathetischer: 'God in den Hoge heeft ons zeker de wijsheid gegeven om de wegen te vinden die de betrekkingen kunnen verbeteren tussen de twee grootste naties op deze aarde, naties van wie de toekomst der beschaving afhangt'. Dat is in elk geval een woordkeus die zelfs Reagan had kunnen gebruiken. Verder zal men tot november moeten wachten. (Uit de Haagsche Courant.

DE KOK

BUITENLANDSE KRANTEN

Terreurdaden nasleep van bezetting Libanon door Israel

TEL AVIV — De moordaanslagen op Israëlische burgers, in de bezette gebieden heeft in Israël de roep versterkt om een hardere aanpak van het anti-terreurbeleid.

Met deze aanslagen is de discussie over het anti-terreur-beleid van de regering-Peres weer opgelaaid. Plaatsvervangend premier Shamir heeft al een feller en krachtiger optreden geëist tegen Arabische steden en dorpen, waar joden worden vermoord. Shamir wil de aanpak veranderen en bij tegen joden gerichte aanslagen niet langer met uitgaansverboden genoegen nemen, waar na verloop van tijd leger en politie tot de orde van de dag overgaan. In Tulkarm, Jenin, of ergens anders, waar een moord op een jood is gepleegd mag het dagelijks leven volgens de Likoed-leider en minister van Buitenlandse zaken niet zijn normale loop hernemen, alsof er niets is gebeurd.

Als echo van de bekende wraakzucht van de joodse kolonisten stelt Shamir in het vooruitzicht dat er in plaatsen waar joden niet kunnen wonen en zich niet zonder gevaar kunnen bewegen, ook geen vrede, rust en veiligheid voor niet-joden zal zijn. De Palestijnse bevolking in de bezette gebieden zal volgens Shamir, die joodse terroristen 'prachtkerels' heeft genoemd, bij anti-joodse aanslagen met collectieve vergeldingsmethodes rekening moeten houden, zodat onschuldige Arabieren zullen moeten boeten, als onschuldige joden worden aangevallen.

KAHANE-EFFECT

In de politieke wedijver met de extreem-nationalistische Renaissance-partij en de racistische Kach-partij van de militante rabbijn Kahane, hebben ook andere Likoed-ministers en Knesset-leden op hardere strafmaatregelen ter bestrijding van tereurdaden en ordeverstoringen in de bezette gebieden aangedrongen.

De voormalige minister van Defensie Sjaron wil meer Palestijnen in administratieve hechtenis nemen, waarbij personen zonder vorm van proces voor periodes van zes maanden gevangen kunnen worden gehouden.

Sjaron wenst Palestijnse universiteiten op de westelijke Jordaan-oever te sluiten en Palestijnse kranten een verschijnings- verbod op te leggen, wegens vermeende opruiïng tegen de Israëlische bezetting. Palestijnse vakbonden in de bezette gebieden dienen volgens Sjaron verboden te worden, onder het voorwendsel dat ze door de PLO worden gesteund. Als rechtstreeks antwoord op moorden in Israël en de bezette gebieden heeft Sjaron voorgesteld de hoofdkwartieren van Palestijnse commando-organisaties in Jordanië aan te vallen. Palestijnse jongeren, die stenen naar Israëlische auto's gooien, denkt de ex-generaal een lesje te leren door de huizen van hun families op te blazen.

De voormalige militaire gouverneur van de westelijke Jordaan-oever, Knesset-lid Ben Eliezer, is er op tegen huizen van stenengooiers en terroristen met de grond gelijk te maken. Uit ervaring weet hij dat bij toepassing van zo'n collectieve straf de puinhopen van de huizen symbolen worden van de nationale strijd van het Palestijnse volk. Ben Eliezer acht deportaties van Palestijnen wel een probaat middel om op langere termijn de ideologische basis van het Palestijns verzet in de bezette gebieden te vernietigen.

DEPORTATIE

Vice-premier Levi heeft een versnelde procedure bepleit om tot deportatie van 'terroristische bronnen', zoals ophitsers, aanstichters en meelopers, over, te kunnen gaan. De deportatie van Palestijnen wordt nu nog vertraagd door het juridische proces en mogelijke beroepsprocedures. In de anti-terreuroorlog zou de regering volgens Levi zonodig een speciale wetgeving moeten indienen.

Als nog meer noodmaatregelen tegen de Palestijnse bevolking kunnen worden uitgevaardigd, zullen de Israëlische veiligheids- diensten volgens deze zienswijze van de vice-premier de noodzakelijke, doeltreffende en drastische stappen kunnen nemen, om terreurdaden te voorkomen.

PERES

Premier Peres, die in principe tegen collectieve straffen is, om onschuldigen niet te treffen, heeft zich ook tot voorstander van deportaties en het opblazen van huizen verklaard, als de beste afschrikwekkende middelen tegen terroristische oproerkraaiers. Collectieve bestraffing op grote schaal wordt door Israëlische veiligheidskringen afgewezen, aangezien met extreme strafmaatregelen de kiemen voor toenemend verzet worden gezaaid.

Voor de toepassing van de doodstraf voor Palestijnse terroristen is in het kabinet en in de Knesset-commissie van defensie en buitenlandse zaken geen meerderheid te vinden. De Israëlische veiligheidsdiensten menen dat van de doodstraf bij politiek of religieus gemotiveerde terroristen, zoals zelfmoordcommando's, geen afschrikwekkende werking uitgaat.

Bij uitvoering van de doodstraf in Israël zouden terroristen tot martelaren van de Palestijnse revolutie worden gemaakt. De joodse staat zou zich voor een ernstig moreel conflict geplaatst zien en zich aan zware internationale druk blootstellen om de doodstraf niet uit de voeren. De doodstraf zou bovendien als een boemerang kunnen werken tegen Israëlische gevangenen in handen van Palestijnse commando-organisaties.

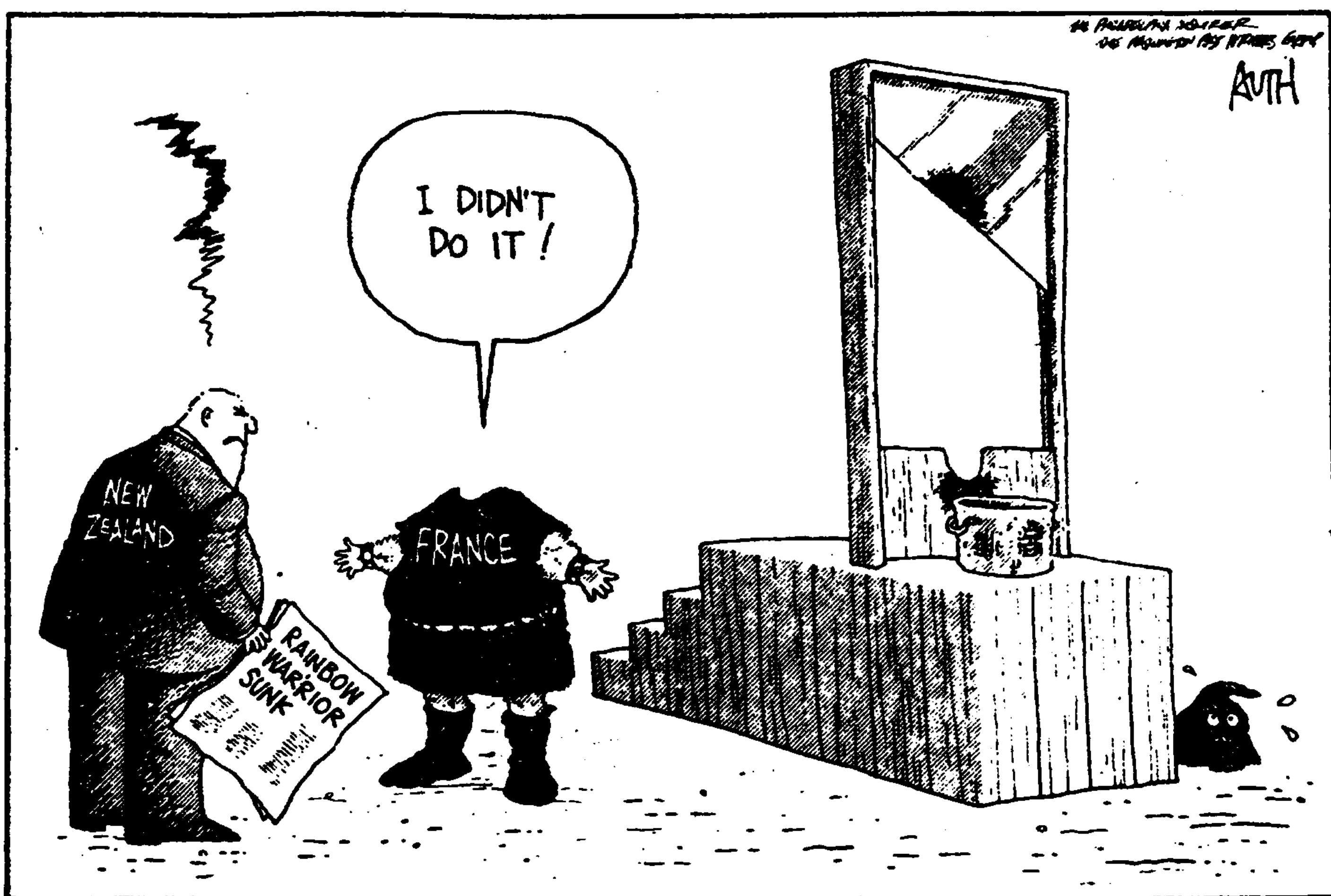
LIBANESE SJI'IETEN

De achtergrond van de reeks terreurdaden van de laatste paar maanden wordt vooral gezocht in het effect van de Israëlische oorlog in Libanon op de Palestijnse bevolking op de westelijke Jordaan-oever. Na het voorbeeld van het Sji'itische verzet tegen de Israëlische bezettings- troepen, hebben Palestijnen in de bezette gebieden weer moed opgevat om moorddadige speldeprikken tegen de Israëlische bezettingsmacht uit te delen. In Libanon is gebleken dat het Israëlische leger niet onoverwinnelijk is.

De vrijlating van 1150 Palestijnen bij de recente gevangenen uitwisseling, van wie er 600 op de westelijke Jordaan-oever zijn gebleven, heeft er bovendien toe bijgedragen dat de preventieve werking van gevangenisstraf is verminderd. De door de Libanon-oorlog verslapte activiteit van de Israëlische inlichtingendiensten in bezet gebied, die langzamerhand weer tot het oude niveau wordt opgevoerd, heeft het Palestijnse verzet ook in de kaart gespeeld.

De hernieuwde activiteit van de PLO in de Jordaanse hoofdstad Amman, waar vandaan via de open Jordaan-bruggen gemakkelijk, contacten met PLO-aanhangers op de westelijke Jordaan-oever kunnen worden onderhouden, heeft in Israël intussen de nodige bezorgdheid gewekt. Ter afkoeling van de door de recente terreurdaden verhitte Israëlische gemoederen, is het voorlopig bij waarschuwingen van Jeruzalem aan het adres van Jordanië gebleven om de PLO-activisten in de hand te houden. Door voorzichtig op PLO-activiteiten in Amman te reageren probeert de regering-Peres het stagnerende vredesproces geen onnodige schade te berokkenen. (Uit de Haagsche Courant)

An Added View

Het gevecht van Maria Liberia voor haar eilanden

'Onze lieve heer die de wereld in één dag kon maken, heeft er ook zes dagen over gedaan. Het is goed om de tijd te nemen'. Een uitspraak van Maria Liberia Peters, de eerste vrouwelijke minister-president van de Nederlandse Antillen, over de vrouwenbeweging in haar land. De laatste tijd is zij volop in het nieuws in verband met het gevecht dat zij levert voor de 1500 arbeidsplaatsen bij Shell die verloren dreigen te gaan.
Jetske Mijs had een interview met haar over haar ideeën en werk. 'Je moet soms agressiever zijn dan een man'.

Ze komt gehaast binnen. 'De vergadering is weer eens uitgelopen', zegt ze verontschuldigend. We bevinden ons in de regeringsgebouwen, in Fort Amsterdam.
'Kijk', zegt ze als we haar werkkamer binnenlopen,' zie je dat schilderij? Dat maakte een oude vrouw op Saba, ze schilderde mij na van een foto uit de krant en stuurde het op. Aardig hé?' Ze is lang en lenig en bijzonder expressief. Ze maakt een onverzettelijke, maar geen autoritaire indruk.

'Ik heb me altijd al geënteresseerd voor de sociale problemen van onze gemeenschap. Dat kwam eigenlijk ook door mijn beroep. Na in Emmen een opleiding voor kleuterleidster te hebben gevolgd, ben ik in 1962 teruggekomen naar de Antillen waar ik vijf jaar als kleuterleidster heb gewerkt. Via de kinderen kwam ik binnen de gezinnen. Bepaalde moeilijkheden grepen mij op een gegeven moment zò aan, dat ik besloot om sociaal en maatschappelijk actief te worden. *"To be the voice of those who cannot talk"*, om de stem te zijn van hen die niet kunnen praten.'
In de loop van ons gesprek gebruikt ze vaker Engelse termen. Niet ongewoon in een land waar een groot deel van de bevolking beter Engels dan Nederlands spreekt. 'Ik heb ook pedagogiek gestudeerd. Een aantal jaren ben ik toen docent geweest op een Pedagogische Academie, tot ik in 1974 werd benoemd als gedeputeerde. Daarmee was ik de eerste vrouw in de geschiedenis van de Antillen op zo'n plaats. Ik weet nog dat ik in mijn eerste interview heb gezegd dat ik hoopte, dat als ik weer zou aftreden, een àndere vrouw mijn plaats zou innemen. Dat ik hoopte dat het bestuurscollege van het eilandgebied Curaçao nooit en te nimmer uit alleen maar mannen zou bestaan.'
Waarom vindt u dat belangrijk?

'Als ja nagaat dat wij als vrouwen 52 procent van de bevolking uitmaken, dan vraag je je af waarom er niet meer vrouwen in bestuurlijke functies zitten. Binnen onze gemeenschap zijn er genoeg bekwame vrouwen. Daarom is het niet correct dat dit soort posities door mannen gemonopoliseerd worden. Binnen de politieke partijen was het gewoon vanzelfsprekend dat vrouwen voor de sandwiches zorgden als er een campagne was, en hun mond hielden als er gepraat moest worden ...'
Ontmoet u agressie als vrouwelijke minister president?
'Op bepaalde punten moet je agressiever zijn om over te komen dan als man. Hoewel ze in het kabinet min of meer aan me gewend zijn, verschillen we weleens van mening. Ik herinner me een vergadering van een bestuurscollege, waar ik de benoeming van een vrouwelijke bewaker naar voren bracht. Iedereen keek me aan of ik gek was. Een vrouw kan toch niet wachtlopen! Je kunt toch geen vrouw om twaalf uur 's nachts inzetten als bewaker van een of ander gebouw? Daar moet je dan even over blijven praten ...'

HOKJES

Wat is uw rol in de vrouwenbeweging geweest?
'Ik geloof dat ik nòg een rol speel. In die zin dat iedere vrouw tot haar dood werkt aan de totale participatie en acceptatie van de vrouw in de maatschappij. Dat geldt vooral hier in het Caraïbisch gebied, waar wij als vrouw heel sterk in bepaalde hokjes worden gestopt. In het verleden ben ik actief geweest in de vrouwenorganisaties. Ik was een van de medeoprichters van het huidige Steering-Committee en ik heb altijd dicht bij de vrouwenbeweging gestaan.

Heeft de vrouwenbeweging effect gehad, hier op de Antillen?
'Op verschillende gebieden wel. Kijk, wij zouden natuurlijk willen dat er veel méér was gebeurd, maar zelfs onze lieve heer, die de wereld in één dag kon maken heeft er zes dagen over gedaan. Het kost tijd en het is goed om die tijd te nemen. Je merkt toch wel dat men — vooral op Curaçao — iets meer rekening gaat houden met de vrouw. De stuurgroep van vrouwen wordt bijvoorbeeld wel degelijk gehoord voordat de regering een beslissing neemt.
Ook op de arbeidsmarkt verandert veel. Tot voor kort was het zo dat vrouwen absoluut op bepaalde gebieden niet actief mochten zijn, want dat waren *jobopportunities* voor mannen. Er was een heel strenge scheidslijn. Vrouwen mochten bijvoorbeeld niet in de ambulancedienst werken, omdat zij zogenaamd geen ongevalpatiënten konden optillen! Met dat soort argumenten komt men nu niet meer, dat is wel doorbroken. Persoonlijk vind ik wel dat er nog te weinig gebeurt op politiek gebied. Ik ben me er erg van bewust, dat mijn rol dan van enorm belang is als ik bij de vrouwen het bewustzijn wil opwekken om een grotere, actievere rol in de politiek te gaan spelen. Daarom vind ik het ook goed dat ik door de vrouwenbeweging in de gaten worden gehouden. Dat prikkelt en stimuleert. Wel heb ik gemerkt dat veel vrouwen denken dat een vrouwelijke minister-president voor extra voordelen moet zorgen voor de vrouw. Ik probeer ze ervan te overtuigen dat dat niet zo is.

De rol en functie van een ministerpresidente moeten gericht zijn op het welzijn van de totale bevolking. Maar ik hoop dat de vrouwen, doordat zij zien dat een vrouw inderdaad kan opklimmen naar deze functie zich actiever binnen de poltiek durven te bewegen. We hoeven niet te verwachten dat onze mannelijke broeders ons zullen stimuleren om actiever te worden in de politiek, we moeten het zelf doen.'
Hoe bent U op deze plaats terechtgekomen?
'Ik geloof dat ik veel te danken heb aan mijn ouders. Mijn moeder is altijd erg vooruitstrevend geweest en mijn vader stelde immer het welzijn en de toekomst van zijn kinderen op de eerste plaats. Hij was timmerman bij de havenwerken, en mijn moeder deed de huishouding. Ik heb één broer en nog drie zusters. In die tijd was het ontzettend moeilijk voor onze ouders. Zij hebben zich ontzettend veel ontzegd om ons naar een goede school te laten gaan. Zo'n school met kinderen van de zakenlui en van tipfunctionarissen — een rare opgeving, want wij hadden het thuis behoorlijk arm.'
Nu heeft u zelf een gezin. Hoe organiseert u dat?
'Het zou onmogelijk zijn geweest om deze functie te hebben zonder de medewerking en het begrip van mijn man. Mijn veelvuldige afwezigheid is nooit helemaal te compenseren, maar ik probeer mijn dagritme zoveel mogelijk zò te organiseren, dat ik de kinderen 's morgens kan wakker maken, een babbeltje met hen kan maken, een beetje stoeien, ze in bad kan doen. 's Avonds probeert ik nog met ze op te trekken voordat ze naar bed gaan. Als ik in het weekend moet voldoen aan mijn sociale verplichtingen als minister-president neem ik altijd mijn kinderen mee. Maar jammer genoeg ben ik geen moeder die 's middags om vijf uur naar huis komt en die dan de hele avond voor haar kinderen heeft.'

AUTONOMIE

Maria Liberia is minister-presidente geworden in een tijd die voor de Antillen zeer moeilijk is. Had ze dat zien aankomen?
'De teken van de recessie waren al aanwezig, maar ik had niet gedacht dat het zo snel zou gaan. Dat alle pijlers op hetzelfde moment in elkaar zouden zakken: de dreigende sluiting van de Shell, het achteruitgaan van de off-shore en het toerisme en de moeilijke situatie van het droogdok. En dan heb ik het alleen nog maar over Curaçao! Op de kleine eilandjes is de situatie ook niet rooskleurig. Als daar een fabriek sluit, gaat het misschien om weinig mensen, maar op een kleine bevolking komt elke verloren arbeidsplaats hard aan!'
De Antillen zonder Nederlands ervoor, onafhankelijkheid, is dat iets dat in de nabije toekomst mogelijk is?
'Sinds 1954 hebben we een zekere autonomie. Maar de weg naar zelfstandigheid is een heel lange weg, vooral als je rekening houdt met verschillende historische elementen. Destijds zijn regelingen in het leven geroepen, die niet voor de lokale bevolking waren, maar voor de Europeanen die hier op de Antillen leefden en werkten. Bijvoorbeeld de arbeiders- voorwaarden van de toenmalige Nederlandse ambtenaren, de hoge salarissen, de sociale voorzieningen.
Dat zijn zaken die weinig ontwikkelingslanden in de wereld hebben en die moeten we maar allemaal zien te betalen. Je kunt dat niet van de ene dag op de andere stopzetten, want je hebt het mensen te maken.
Voorlopig zijn we daarom nog afhankelijk van financiële steun van Nederland. Jaarlijks ongeveer 175 miljoen gulden. Die zijn dan beschikbaar voor de Nederlandse Antillen. Maar indirect merk je dat je toch niet helemaal zelf kan bepalen wat e er mee doet. Er wordt in Nederland toch wel heel sterk rekening mee gehouden dat percentage van die gelden terug kunnen vloeien in de Nederlandse economie. Om een voorbeeld te noemen: op een gegeven moment was er geld beschikbaar om het openbaar vervoer uit te breiden. We konden heel veel voor weinig geld kopen in Brazilië. Maar uiteindelijk moesten we toch DAF of VOLVO kopen. Dus helemaal vrij in het besteden van dat geld zijn we niet, al lijkt het soms zo. Ik geloof niet dat we op korte termijn, bijvoorbeeld over tien of vijftien jaar, kunnen praten over een totaal onafhankelijke Antillen. We moeten wèl streven naar meer zelfstandigheid, door meer economische relaties aan te gaan met verschillende landen. Daar zijn we ook mee bezig. Met Venezuela, met Colombia, Cuba. Voor wat betreft de andere eilanden binnen het Caraïbisch gebied, zie ik wel mogelijkheden via Caricom.'

De minister-presidente van de Antillen: ''Onafhankelijk worden zou op dit moment niet verstandig zijn''

GASTARBEIDERS

Er wordt steeds gepraat over de zes Nederlandse Antillen. Maar is er niet een erg grote scheiding tussen de Bovenwindse en Benedenwindse eilanden?
'Bij de vestiging van Shell op Curaçao en de Lago op Aruba, zijn ontzettend veel werklui van de Bovenwinden naar Aruba en Curaçao getrokken. Het waren meestal niet zozeer gespecialiseerde, technische krachten. En ergens heeft dat er toch wel toe geleid dat er een onderscheid is gebleven tussen de Bovenwinden en de Benedenwinden. De Bovenwindensen werden allemaal beschouwd als import, als gastarbeiders, inderdaad. Hun vrouwen kwamen hier om huishoudelijk werk te doen. De taal heeft natuurlijk ook een enorme rol gespeeld. Op de Bovenwinden spreekt men voornamelijk Engels, hier Papiamentu. Daarom was er ook weinig communicatie. Nu is dat anders, als je in de straten van Sint Maarten loopt, hoor je heel veel Papiamentu. Vanwege de verslechterende situatie op Aruba en Curaçao zijn er veel mensen naar Sint Maarten gegaan om geld te verdienen en dat heeft de communicatie tussen de eilanden onderling erg verbeterd.
Maar de Nederlandse Antillen zelfstandig? Als je nu een referendum zou organiseren dan geloof ik dat de meerderheid van de bevolking zich zou uitspreken voor het behouden van de band met Nederland. Dat heeft zeker met sentimenten, loyaliteit en zekerheid te maken. Maar het is een politieke beslissing of je op een gegeven moment onafhankelijk wordt, en economisch gezien zou dat erg onverstandig zijn op dit moment.'

's Avonds zien we Maria Liberia nog thuis, om foto's te maken. Als we de bescheiden villa binnen willen gaan, moeten we behalve de blaffende, ook nog een menselijke waakhond voorbij: de hulp in de huishouding. Streng, wantrouwend en zwijgzaam. Ze verliest ons, totdat Maria Liberia en haar kinderen binnenkomen, geen seconde uit het oog. Zo iemand is — naast een begrijpende echtgenoot — waarschijnlijk goud waard in het leven van een minister-presidente. Even later komt ze binnenstormen met twee drukke, lachende kinderen en een vriendin. Zonder de alombekende hoofdtooi, ziet ze er veel jonger uit. Ik ben vandaag naar de kapper geweest, vinden jullie het niet al te kort? vraagt ze. □

(Uit: Opzij, sept '85)

Hoe maakt men een encyclopedie

JE MOET ZIELIG ZIJN EN EEN ZEURKOUS

De eerste druk van de Encyclopedie van de Nederlandse Antillen die in maart van het afgelopen jaar verscheen, was in een recordtijd uitverkocht. Vierduizend exemplaren vlogen over de toonbank als de bekende warme broodjes. Voor uitgever Schriks en hoofdredacteur de Palm voorwaar een onverwacht succes. Er moest ernstig gedacht worden over een aanvullende druk, want nog steeds was er in ruime mate vraag naar deze nieuwe encyclopedie. Het feit dat er sinds lang geen exemplaar van de vorige encyclopedie meer te koop was, het vele dat daarnaast niet was vastgelegd in trefwoorden en de groeiende belangstelling voor de Antillen in Nederland gaven de doorslag bij de beslissing tot een aanvullende druk. Die zou dan tevens aan hoofdredacteur Dr. J. de Palm en aan uitgever drs. C. Schriks de gelegenheid verschaffen het eerste exemplaar van deze tweede druk officieel aan te bieden aan de gouverneur, de heer Dr. R. Römer; bij de aanbieding van de 1e druk moesten beide heren immers aanwezig zijn bij Hare Majesteit de Koningin in Nederland.

Het toeval zorgde ook dit maal voor een ander verloop van zaken. Gouverneur Römer moest opeens in Nederland zijn tijdens de geplande reis van de beide heren, met het gevolg dat dat eerste deel van die tweede druk maandag, 9 september jl., aan de heer Römer officieel werd overhandigd, in Den Haag! Niettemin wilden de heren de Palm en Schriks beiden toch wel graag weer eens temidden van de levensechte inhoud van hun encyclopedie verblijven, hetgeen tegelijk een mooie gelegenheid was om een aantal gesprekken te voeren, vragen te beantwoorden en wat dies meer zij n.a.v. de nieuwverschenen encyclopedie. Kortom de reis naar de West ging door en uw verslaggever had een gesprek met beide heren.

De Walburg Pers — aldus de heer Schriks — heeft vooral een historisch fonds. Elke week ongeveer verschijnt er een boek over een of ander geschiedkundig onderwerp en dan is het begrijpelijk dat je — zoals in het onderhavige geval — ook wel eens het land wilt zien waar je je geld verdient of verliest door de investering die een boekpublicatie nu eenmaal vraagt. Een encyclopedie is ook en vooral geschiedkundig getint; het actuele van een encyclopedie verglijdt snel. Een reis naar de West betekent dat je in feite ook geïnteresseerd bent in het land waarover je een dergelijk boek publiceert. Tegelijkertijd is het zo dat deze interesse van de uitgeverij in de West aan aspirant auteurs duidelijk maakt, dat zij eventuele publicaties haast niet om de Walburgpers heen kunnen.

Maar een encyclopedie? Dat is toch meer dan een boek?

Het was natuurlijk een hele onderneming. Maar zoals gezegd, er was een duidelijke behoefte. Alhoewel, hoe moet je van start gaan. Het enige wat je hebt is de oude encyclopedie. Die moet 'bijgesteld' worden. Dat is wat je weet. De Stichting Encyclopaedie Nederlandse Antillen was op zoek naar een eind- cq hoofdredacteur en bijna als vanzelfsprekend kwam men bij de Palm terecht. Het referentiepunt was de vorige encyclopedie. De bijna onfatsoenlijke opdracht aan de Palm was dat hij binnen drie jaar met het geheel klaar moest zijn.

In de eerste werkbesprekingen was de vorige eindredacteur, de heer Wit van Elsevier, aanwezig en was Palm meer luisteraar en 'spons'; gaandeweg profileerde hij zich als een uitstekend en bekwaam hoofdredacteur. Dat blijkt ook wel uit de positieve reacties bij het verschijnen van de encyclopedie.

Wie koopt nu zo'n encyclopedie?

Op de Antillen al zijn ongeveer 3500 exemplaren gedistribueerd. Van de 6000 exemplaren van de tweede druk zijn inmiddels ook al weer tweeduizend exemplaren verkocht. Met enige trots durf ik te zeggen dat deze encyclopedie het enige goede naslagwerk is over de Antillen.

Naast de ruim drieduizend Antilliaanse kopers is er in Nederland ook duidelijk behoefte aan een dergelijk werk. Het zijn mensen die zelf enige jaren in de Antillen zijn geweest; bij hen is het een soort nostalgie die de aankoop van de encyclopedie bewerkt heeft. Maar er zijn ook veel mensen die vanuit een historische belangstelling nu werkelijk eens willen duiken in de cultuur van wat vroeger "kolonie" heette. Die belangstelling is te beschouwen als een tegenwicht tegen/van het betuttelende vingertje dat de Nederlander zo vaak laat zien. Er is ook daadwerkelijke belangstelling voor de cultuur van de ander en een verlangen om 'in te halen' waaraan men vroeger voorbijging.

De heer Schriks voegt daaraan graag toe, dat hij hoopt dat de Antilliaan in deze encyclopedie duidelijk zijn eigen cultuur terugvindt/herkent; een cultuur die hij graag met een grote C geschreven ziet,; Antilliaanse Cultuur. Hij is ervan overtuigd dat de eigen waarde en de eigen mogelijkheden van de Antillen veel hoger liggen dan de Antillianen soms zelf — de heer Schriks is voor de zesde keer in de Antillen — laten blijken.

...*Dr. J. de Palm*...

De heer Jules de Palm was vereerd met het verzoek dat hem gedaan werd om eindredacteur van de encyclopedie te worden. "Vereerd, maar ook verlegen. Hoe zou dat moeten? Een encyclopedie is niet niks, en dan vanuit Nederland, zo ver van de bron!" Een beliste voorwaarde voor de Palm was, dat er op de Antillen een porder zou zijn, iemand die mensen zou aansporen bij het inleveren van hun kopij. Bij de vorige encyclopedie was het Cola Debrot die als zodanig gefunctioneerd had. Deze kon uit hoofde van zijn functie gemakkelijk medewerkers benaderen en stimuleren om hun bijdrage gereed te maken. Zo iemand — aldus de Palm — was zeker nodig, als het echt een Antilliaanse encyclopedie zou moeten worden; immers mensen ván en óp de Antillen zouden vooral de medewerkers moeten zijn. En terwijl hij pleitte voor een porder en voor Antilliaanse medewerkers, zat de heer Römer, voorzitter van de Stichting en op dat moment nog rector magnificus (zoals het zetduiveltje hem in de encyclopedie noemt) braaf te knikken, zo in de geest van "Wees er maar zeker van, daar zorg ik wel voor".

Hoe maakt U de encyclopedie?

Na brede discussie — aldus de heer de Palm — hebben we gekozen, mede op verzoek van de Stichting, voor een encyclopedie met alfabetische ingangen. De basis — de vorige encyclopedie — was er al. Er was alleen actualisering en antillianisering nodig. In dat laatste opzicht zijn we voor tweederde geslaagd; de meeste medewerkers zijn woonachtig op of afkomstig van de Antillen. Dat woonachtig zijn heeft natuurlijk zijn problemen bij het nakomen van afspraken. Je kunt niet gauw even bellen of iets dergelijks. Toch moet je — om de kopij bi elkaar te krijgen — zielig zijn of een zeurkous. De mensen willen dan van je 'af' zijn of ze geven je hun kopij uit een soort medelijden, de goeden uiteraard niet te na gesproken.

Een tweede probleem is de vergelijking. Hoe stond iets in de vorige encyclopedie; wat is veranderd; hoe moet het nu worden? Je hebt daarbij een aantal problemen: het ergste is dat je dingen vergeet.

Norman de Palm, m'n neef, heeft geen eigen trefwoord in de encyclopedie; dat is zuiver toeval, een blunder mijnerzijds, niet bewust, maar domweg omdat je — zelfs als eindredacteur — toch het risico loopt niet alles te onthouden; zo zullen er ongetwijfeld meer omissies zijn aan te wijzen. Een ander probleem is de kwaliteit van de onderscheiden artikelen. Het is erg moeilijk, als een bepaald artikel niet aan je verwachtingen voldoet. Je moet dan 'neen' zeggen tegen een bepaalde auteur. Dat doe je niet graag, en voordat je daarover een definitief bericht verzendt, heb je natuurlijk je eigen bevindingen getoetst aan die van anderen. Het is gewoon erg vervelend, als je een verkeerde vóóronderstelling had, voor ezelf natuurlijk, maar meer nog voor de persoon die het betreft. Een derde probleem is de afstand. Soms had ik op de Antillen willen wonen om bepaalde situaties beter te begrijpen; hoe 'gekleurd' wordt een bericht door bepaalde actualiteiten of omstandigheden? Andere keren is het evident een voordeel, omdat je juist door de afstand bepaalde zaken kunt relativeren.

In z'n algemeenheid is er dan nog een laatste probleem. Het gaat om een Antilliaanse encyclopedie. In die samenhang zou je soms meer willen doen. Een simpel voorbeeld is het trefwoord 'suikerdiefje'; die vogel heet gewoon 'barika-hel'; daar moet e dus kijken en niet bij de benaming die maar is opgelegd. Maar ernstiger wordt het bij een trefwoord voor een man als Tula. Dat is de eerste

...*Drs. C. Schriks*...

van wie we weten dat-i "neen" durfde te zeggen tegen de slavernij. Dat is dus een heel belangrijk persoon voor onze geschiedenis. Maar het ontbreekt aan gegevens om een uitgebreid trefwoord aan hem te wijden. In z'n historische context valt dat wel te begrijpen, maar als Antilliaan zou je juist meer van die man willen weten; toch mag je je als redacteur niet uitleven in essayistische beschouwingen.

Een laatste vraag, mijnheer de Palm, dat boek dat van u in voorbereiding is, dat heet "Kinderen van de fraters". Wat betekent dat?

Het zijn memoires. Herinneringen van een schooljongen. Ik heb een goed geheugen en ik herinner me nog veel van vroeger. Vóórdat dat geheugen minder wordt, wil ik dingen van vroeger vastleggen, niet voor me zelf. Het is een soort eerherstel aan de fraters, aan al die mensen die uit idealistische overwegingen naar de Antillen zijn gekomen, mannen en vrouwen. Zij hebben daadwerkelijk een bijdrage geleverd aan onze cultuur en niet onze cultuur met voeten getreden, zoals soms wel eens gezegd wordt. Het waren op hun manier missionarissen, en het is goed dat die mensen — in goede en minder goede beelden — nog eens voor het voetlicht treden. Ikzelf en vele andere van mijn leeftijd en zelfs jonger hebben hun vorming en hun mogelijkheid tot verdere educatie aan hen te danken. Dat mogen we niet vergeten. □

A. Graafsma

BO MES KOMO HUES

(3)

Un kaso penal di aña 1934.

Un homber ta kontratá akusado H. pa esaki kima su kas pa e kobra e plaka di aseguro.

Akusado H. ta prepará e kas profesionalmente pa e insendio aplikando paña papá ku kerosin ront e kas, di manera ku un chispa di kandela lo tabata basta pa e siniestro keda efektuá.

Pa logra esaki el a mara un kabuya na un pistol di gas ku tabata konektá ku un stof di gas y a laga e kabuya aki kologá pafó di e kas. Djis hala e kabuya y klá ta.

El a bai pa e bolbe despues, pero ora el a regresá ya holó di kerosin a atrae basta hende ront di e kas.

Akusado H. a disidí di no sigui ku e plan y e no a hala e kabuya.

Bo mes como hues; bo ta haña ku akusado H. ta kulpabel di intento di insendio?

J.G. de Windt.

Mira pág. 11.

Van Jericho tot doedelzak

Muziek in de literatuur (I)

EEN VAN de spektakulairste muziek-uitvoeringen ons overgeleverd in de wereld-literatuur is het concert rond de verzakking van de muren van Jericho. Gedurende zes dagen trok het leger der Joden onder bazuingeschal om de door hen belegerde stad. Op de zevende dag slaagden ze erin de muren van Jericho omver te blazen.

Het meest dramatische literaire concert staat op naam van de dappere ridder Roeland. Zelf zwaargewond blies hij op zijn hoorn met naast zich zijn stervende makker. Het instrument was hem zo dierbaar, dat hij het een naam had gegeven: Olifant. Roelands dappere hoorngeschal had niet slechts tragische dimensies. Het volume dat hij voortbracht, zou zeker een plaats bereikt hebben in het Middeleeuwse «Guinness Book of Records». Tot driemaal toe bedient hij zich van Olifant met de bedoeling een gehoor te bereiken dat vijftien mijl verderop verblijft. De toegeblazenen komen dan ook te laat om hem te kunnen redden.

De mooiste gedichten, die muziek wilden zijn, staan op naam van Paul van Ostayen. In de negen versregels van Melopee gaat een bootje naar zee. Metrum en ritme verzorgen een toonzetting van deinende muziek.

De literatuur heeft de muziek eigenlijk nooit met rust kunnen laten. Als een ondergeschoven kind jengelt zij om dezelfde aandacht als die de meest superieure telg uit het geslacht Parnas krijgt. Ze kan nauwelijks verbergen, dat ze niet meer is dan de degeneratie van een gemankeerde muziekvoorstelling. Is de literatuur niet begonnen bij de een of andere muzikant, die zijn instrument niet beheerste, ook niet kan zingen en dus maar de dichter werd die van zijn luisteraars lezers moest maken?

De literatuur heeft zich van het begin af aan haar minderwaardige geboorte aangetrokken. Toch is er heel wat moois tot stand gebracht. Niettemin is haar plaats duidelijk. Ze zal er nooit in slagen de sensaties onder woorden te brengen, die de muziek weet af te dwingen. Waar de literatuur zich van muziek bedient of muziek als motief kiest, ligt het thema van deze artikelen-reeks.

In een serie van vier artikelen wil ik trachten een impressie te geven van muziekverschijnselen in de literatuur en litaire verschijnselen in de muziek. Dat zo'n impressie, binnen dit kader, volstrekt onvolledig is, moge voor zich spreken. Nochthans verschaft deze m.b.v. het Tijdschrift over Nederlandse Letterkunde tot stand gekomen reeks mogelijk enige kennis over muziek in de literatuur. Of andersom.

Jacques Groenendijk

ARTHUR

Tegen het einde van de Arthurroman Merlijn is het feest aan Arthurs' hof. Zoals traditie in het hofmilieu van koning Arthurs' Tafelronde is de sfeer sprookjesachtig. Het niveau van de gasten is elitair, het voedsel gastronomisch en het peil van de muziek fascinerend. Het hoogtepunt van het feest vormt het optreden van een blinde bard. Deze Middeleeuwse nazaat van Homerus ging gekleed als een vorst en bespeelde een zilveren harp. Zijn begeleidings-hond leidde hem aan een met edelstenen bezette gouden leiband. Op zijn harp speelde hij een Bretons danslied, dat klonk als een hemels geluid.

Het was de bedoeling dat de Middeleeuwse aristocratie zich zou vergapen aan de hoofse pracht en praal. De verheerli king van Arthur diende ook door de muziek gesymboliseerd te worden. De 12e eeuwse droomfabriek van Arthur gebruikt het muzikale element als decor. Een gewoonte die tot een traditie zou uitgroeien.

GRUUTHUSE

Het zogenaamde Gruuthuse-handschrift is een van de beroemdste boeken uit de Middeleeuwse Nederlandse letterkunde. Het in de 14e eeuw geschreven boek heeft zijn naam te danken aan de heer Lodewijk van Gruuthuse, de 15e eeuwse bezitter van het boek. Deze verzameling teksten vormt de belangrijkste bron van kennis van de liedcultuur van de Middeleeuwen.

Het Gruuthuse-handschrift is tevens het enige dat naast liedteksten een muziek-notatie bevat. De juiste interpretatie van die notatie kost musicologen overigens heel wat hoofdbrekens.

Zingen, musiceren en instrumenten zijn in Gruuthuse alom tegenwoordig. Muziek is erin meer dan een vrijblijvende melodiëring. Het is een mentaliteit. De wereld wordt bezongen in muzikale termen. Dat geldt niet slechts de wereld van het ondermaanse, maar ook die van het hiernamaals. De hevige gevoeligheid voor muziek leidt ertoe dat Maria, in metaforische zin, in één der liederen "melodie" wordt genoemd. ...Maria abre bedructer melodie... d.w.z. de troostende melodie voor alle tobbers. In een ander lied wordt Jezus in symbolische zin een harp genoemd.

Toch klinkt in deze muziek niet alléén hemelse verhevenheid door. In de Middeleeuwse geest is het grensgebied tussen het religieuze en profane niet echt duidelijk afgebakend. Dus kan die muziek ook uitdrukking geven aan lagere hartstochten. Eén der liederen verhaalt van een meisje dat wil leren "bongen". Om misverstanden te voorkomen: bongen betekent trommelen.

... feest aan Arthurs hof ...

Het Gruuthuse-handschrift reikt ver in de synthese tussen muziek en literatuur. Het feit dat vooral volksliederen het handschrift vullen, is daar niet vreemd aan.

DE ZAKPIJPEN

De doedelzak is, zonder twijfel, in de Middeleeuwen het meest bespeelde instrument geweest onder brede lagen van de bevolking. Eén van de aanwijzingen daarvoor is het grote aantal benamingen dat dit instrument in de Nederlandse taal heeft gekend. Een dertigtal namen is overgeleverd. Om de opsomming niet al te onsmakelijk te maken, voldoen de volgende ter illustratie: naast doedelzak komen zakpijp, ruispijp, lullepi p en moezel voor. Een andere aanwijzing voor de enorme verbreiding van het instrument is gelegen in de schilderkunst. De doedelzak vormt een vast attribuut bij de uitbeelding van volkstaferelen. Ook de literatuur laat zich niet onbetuigd. Veel liederen uit die tijd voeren doedelzak spelende lieden op. Het waren vooral agrariërs, die het instrument bespeelden.

Over het algemeen typeert de doedelzak zowel in de literatuur als in de beeldende kunst negatieve zaken. In genoemde kunstuitingen is dit instrument zowel de aankondiging van oorlog als van een heksensabbat. Tevens symboliseert het de zonde der onkuisheid. Het heeft z'n vormgeving ook niet mee.

De Middeleeuwse elite wilde zich niet encanailleren. In de betere kringen koos men de luit tot muzikaal begeleiden. In de 16e eeuw schreven Rederijkers zogenaamde tafelspelen. Ze waren bestemd voor opvoering tijdens feesten en maaltijden. De spelers, meestal twee in getal, kwamen twistend op en betrokken van tijd tot tijd het publiek bij hun dispuut. Een bekend tafelspel draagt de titel: «Een battement van twee personagien, te weten enen boer genaamd Bot Verstand en een ander personagie, gekleed gelijk een edelman, genaamd Kloeke Geest». Het twistpunt is de appreciatie van luit en doedelzak. Het publiek dat voortkwam uit de gegoede burgerij, werd bevestigd in zijn opinie. Kloeke Geest bezong de luit, Bot Verstand de doedelzak. De laatste beantwoordde aan alle stereotypen met betrekking tot de ongeciviliseerde boer. Kloeke Geest, de patriciër uithangend, wist in zijn persoon al de status van de luit aan te geven. Muziekinstrumenten als symbool voor een bepaalde sociale status. De literatuur heeft er getuigenis van gedaan. □

JACQUES GROENENDIJK

... doedelzakspelers; gravure van Pieter Breughel ...

Werk gaat boven kerk

Burundi ontkent kerkvervolging

BRUSSEL — De ambassadeur van Burundi in Belgie heeft ontkend dat zijn regering de Roomskatholieke kerk vervolgd. Tegelijkertijd verdedigde hij de arrestatie van priesters die de politiek van de regering hadden getrotseerd.

Volgens ambassadeur Cyprien Mbonimpa zijn ongeveer vijftien priesters tijdelijk vastgehouden omdat zij zich verzet hadden tegen een decreet van de regering waarin werd bepaald dat het opdragen van de mis later op de dag zou moeten plaatsvinden om de boeren de gelegenheid te geven tijdens de koelere ochtenduren te werken. Twee andere priesters die een pamflet — volgens de ambassadeur een oproep tot opstand — hadden opgesteld en verspreid zitten nog steeds vast.

Mbonimpa wees een rapport van Amnesty International, waarin gezegd wordt dat de lekenpriester Cyprien Ndamukenanye in de Mpimba-gevangenis in de hoofdstad Bujumbura is overleden, van de hand. De man leeft en zit gevangen, aldus de ambassadeur.

Het feit dat de regering voorrang geeft aan werk boven religie betekent niet dat de kerk vervolgd wordt, aldus Mbonimpa. Hij voegde eraan toe dat sommige geestelijken het moeilijk hebben met het afstand doen van de machtige positie die de kerk vroeger in het voormalige Belgische trustgebied innam.

ICRC als tegenhanger van liberale GOS

Vrijgemaakte Gereformeerde kerken organiseren zich

EDINBURGH — Afgevaardigden van een aantal gehoudende geformeerde en Presbyteriaanse kerken uit alle delen van de wereld hielden in het Schotse Edinburgh de eerste vergadering van een nieuwe oecumenische organisatie, de internationale conferentie van gereformeerde kerken (ICRC).

De organisatie werd drie jaar geleden opgericht in Groningen. Het initiatief ertoe werd genomen door de Gereformeerde kerken vrijgemaakt. De lidkerken van de ICRC voelen zich niet (meer) thuis in de gereformeerde oecumenische Synode (GOS), die naar hun mening in theologisch opzicht een te liberale koers volgt.

In Edinburgh waren nogal wat waarnemers aanwezig van kerken die nog wel lid zijn van de GOS, maar overwegen met deze organisatie te breken. In die hoedanigheid woonde ook de voorzitter van de GOS, dr John P. Galbraith, de bijeenkomst bij. Hij vertegenwoordigt de Orthodox Presbyterian Church uit de Verenigde Staten.

Bij de oprichting van de ICRC in 1982 kwam nadrukkelijk naar voren dat zij niet als een „anti-GOS-organisatie" door het leven wilde gaan. Daarom werd toen een voorstel dat ten doel had het lidmaatschap van beide organisaties tegelijk onmogelijk te maken, verworpen. Niettemin lag er nu in Edinburgh opnieuw een dergelijk voorstel op tafel.

Onder de waarnemers bevonden zich ook twee afgevaardigden van de (blanke) Nederduitse Gereformeerde kerk in Zuid-Afrika, die enkele jaren geleden uit de Wereldbond van Hervormde en Gereformeerde kerken (WARC) werd gestoten en die begin van dit jaar haar lidmaatschap van de GOS opschortte. De GOS had namelijk felle kritiek geoefend op de NG- kerk vanwege zijn steun aan apartheid.

De kerken die verenigd zijn in de ICRC willen de organisatie vooral gebruiken voor onderlinge steun en theologische uitwisseling. ☐

... tijdens zijn bezoek aan Afrika had Johannes Paulus II ook ontmoetingen met stamhoofden. Dit gebeurde onder meer in Togo ...

Synode is een aanzet voor voorgaande vernieuwing

WASHINGTON — De voorzitter van de Amerikaanse bisschoppenconferentie, bisschop James Malone van Youngstown, heeft, in een achter gesloten deuren uitgesproken redevoering tijdens de juni vergadering van de bisschoppen een indirecte aanval gedaan op kardinaal Joseph Ratzinger, hoofd van de Vaticaanse congregatie voor de geloofsleer. Kardinaal Ratzinger heeft in een bundel interviews, in mei in Italië uitgekomen onder de titel „Rapport over het geloof", zijn misnoegen uitgesproken over het, al te zelfstandig opereren van nationale bisschoppenconferenties".

Hij vreest hiervan een uiteengroeien van onderdelen van de wereldkerk en een ondermijning van centrale geloofswaarheden.

Bisschop Malone beschouwt de nationale bisschoppen- conferenties in hun huidige verschijningsvorm als een goede vrucht van het tweede Vaticaans concilie, al gaf hij toe dat er, wereldwijd gezien, allerminst eenstemmigheid heerst over het antwoord op de vraag, welke inhoud moet worden gegeven aan het begrip „collegiaal bestuur" in de RK kerk.

Naar bisschop Malone verklaarde, zal hij als afgevaardigde naar de deze herfst in Rome te houden bijzondere bisschoppen- synode de waarde van de nationale bisschoppen- conferenties in het licht stellen aan de hand van de in de NCCB van de Verenigde Staten opgedane ervaringen. Zonder de naam Ratzinger te noemen, verklaarde bisschop Malone: „Ik deel het gevoelen niet dat nationale bisschoppen- conferenties geen te grote rol mogen spelen in het leven van de kerk, alleen al gelet op de enorme invloed die de NCCB heeft uitgeoefend op het aanzwengelen van een openbaar debat over oorlog en vrede en over economische aangelegenheden".

Bisschop Malone denkt dat op de bisschoppen- synode uitgebreid zal worden gesproken over de vraag hoe het komt, dat veel katholieke gelovigen de authentieke geest van Vaticanum II als inspiratiebron beschouwen, terwijl anderen „veel minder vast in hun schoenen zijn komen te staan wat het geloof betreft, minder apostolisch in hun handelen zijn geworden en vervallen in navelstaren".

Naar bisschop Malone meent doen zowel oerconservatieven als ultra-vrijzinnigen in de kerk de paus onrecht als zij van hem verwachten een soort pre-conciliaire kerk te zullen gaan scheppen. De bisschoppen- synode moet juist worden gezien als een aanzet voor voortgaande vernieuwing die met Vaticanum II is begonnen, zodat de door Paus Johannes XXIII verwoorde uitdaging met het bijeen roepen van het concilie kan worden aanvaard. Dit bracht bisschop Malone ertoe als „mijn diepe overtuiging" zijn geloof in het belang van sterke nationale bisschoppenconferenties te benadrukken. ☐

Nieuwe secretaris

Lutherse Wereldfederatie oecumenischer, dynamischer

GENEVE — „Onder mijn leiding zal de Lutherse Wereld- federatie groeien naar het inzicht, dat zijn identiteit in de oecumene ligt". Dat heeft de nieuwe secretaris-generaal van deze 99 lidkerken omvattende organisatie, de Noorse deken Gunnar Staalsett (50) verklaard, toen hij zijn ambt aanvaardde als opvolger van dr. Carl Mau (63), die na elf jaar naar Washington terugkeert om daar predikant voor bijzondere groeperingen zoals diplomaten te worden.

Staalsett heeft in zijn vaderland veel met de politie te maken gehad. Wij is lid geweest van de gemeenteraad van Oslo en staatssecretaris voor kerkelijke aangelegenheden. Alsmede lid van commissies der Verenigde Naties op het gebied van Ontwapening en van Mensenrechten. Staalsett maakt deel uit van de vijf leden tellende commissie voor toekenning van de Nobelprijs voor de Vrede.

De nieuwe secretaris- generaal kent de Wereldraad van Kerken van binnenuit door zijn langjarig lidmaatschap van het Centrale en van het Uitvoerend comite. Bij de Lutherse Wereldfederatie wil hij een nieuwe afdeling stichting voor de mensenrechten, die overal tussenbeide moet komen waar de vrijheid van godsdienst in de verdrukking komt.

De nieuwe functionaris verklaart de uitspraken van de Lutherse wereldfederatie met betrekking tot vrede en ontwapening te mager te vinden en hij hoopt daaraan wat meer inhoud te kunnen geven in oecumenisch verband. In de Lutherse Wereldfederatie werken in totaal 55 miljoen christenen samen. Staalsett blijft krachtens het statuut van de LWI in functie tot de volgende algemene vergadering in het begin van de jaren negentig. ☐

Cubaanse kerk mikt op jeugd

HAVANNA — Ter voorbereiding van de volgend jaar februari te houden nationale kerkvergadering heeft de RK kerk van Cuba een serie studiedagen over het hele eiland georganiseerd, waarop de manier waarop de jeugd bij de kerk kan worden betrokken wordt besproken.

De Cubaanse bisschoppen hebben die komende kerkvergadering de aanduiding „Mini-Puebla" meegegeven, daarbij verwijzend naar de vergadering van de federatie van Latijnsamerikaanse bisschoppen- conferenties in het Mexicaanse Puebla van 1979, die zo'n diepgaande invloed heeft gehad op de sociale en maatschappelijke betrokkenheid van de kerk in dat deel van de wereld.

De secretaris van de Cubaanse bisschoppen- conferentie, mgr. Carlos Manuel de Cespedes, schetst als doel van de studiedagen een gedachten- wisseling en vorming, uitlopend op de vraag op welke wijze jongeren voor het „project kerk" kunnen worden geinteresseerd. Aan de reeds achter de rug zijnde studiedagen, die als motto meekregen „de jongere en zijn toekomst", namen in het diocees Havanna 700 jongeren deel, in Pinar del Rio 200, in Matanzas 150, in Las Villas ook 150, in Camaguey 200, in de stad Holguin 100 en in Santiago de Cuba 200. ☐

Paus over onderwijs:

Juist dan hebben kinderen ouders nodig

DOUALA — Hoe uiterst belangrijk, ook uit missionair oogpunt, onderwijs ook is, we moeten de ogen niet sluiten voor eventuele ontwrichtende gevolgen ervan. Niet zelden menen kinderen van ouders, die zelf niet in staat zijn geweest een goede schoolopleiding te volgen, dat zij na de school te hebben afgelopen de wijsheid in pacht hebben, zodat niet langer naar de wijsheid van ouderen behoeft te worden geluisterd. Ook komt het voor dat in stedelijke gebieden de van de gezinnen losgeraakte en afgestudeerde jeugd geen baan kan vinden en dan ten prooi valt aan „elke vorm van vrienschap en verleiding".

Dat was de kern van de toespraak, die paus Johannes Paulus II heeft gehouden in de havenstad Douala, het handelscentrum van Cameroun. Niet minder dan zestig procent van de bevolking van dat gebied is jonger dan twintig jaar. Een half miljoen mensen luisteren naar de paus, die na de misviering zijn gehoor voorhield dat onderwijs niet altijd goed uitpakt. Jonge mensen kunnen in een situatie belangen waarbij de twijfel hen bespringt zonder dat zij een keus kunnen maken tussen wat van waarde is en wat niet.

Daarom moeten volgens de paus ouders er steeds op bedacht zijn dat zij verantwoordelijkheid blijven dragen voor hun kinderen, „die U thans meer dan ooit nodig hebben". Grote waardering had de paus voor de missionarissen, die in 1890 in Cameroun met hun werk begonnen waardoor in de regio Douala meer dan 40 procent van de bevolking het katholieke geloof aanhangt.

In deze meer dan een miljoen inwoners tellende metropool, de grootste stad van het land, waar werkloosheid toeslaat en allerhande misbruiken ingang hebben gevonden, richtte de paus een vurig betoog tot de ouderen, het goede voorbeeld te geven aan de jeugd in het betonen van eerlijkheid in de levenswandel. Daarbij moet het algemeen belang het winnen van geldzucht, winstbejag en egoistisch streven naar bezit, zodat zedelijke en geestelijke waarden de boventoon gaan voeren boven materiele. ☐

Zielzorg in Bolivia

Aandacht voor Indiaanse verschoppelingen

De Ayoreos blijven halfnomaden. Pater Klingler: „Om de overgang naar de landbouw niet te groot te maken, breng ik ze twee keer per jaar naar het oerwoud om te jagen."

„IN SAN MATIAS ben ik de ayoreos voor het eerst tegengekomen en sindsdien hebben zij mij niet meer losgelaten ...", aldus de franciscaner pater Elmar Klingler. Bij de herinnering aan zijn verblijf in het oerwoud van Bolivia straalt het enthousiasme van zijn gezicht af.

„Ik woonde nog geen jaar in het land, toen ik op een dag werd opgeschrikt door een geweldige paniek in het dorp. Ik hoorde duidelijk kreten als „de wilden komen, de wilden zijn hier". Zelf was ik op dat moment in de kerk. Toen ik naar buiten kwam, stormden de verzamelde dorpelingen als één man op mij af. Ze vertelden dat een tiental Ayoreos waren binnengedrongen in een van hun hutten. Ze smeekten mij met de indringers te gaan praten, hoewel ze wisten dat ik er al ontzettend veel moeite mee had om mij met hen in het Spaans verstaanbaar te maken. Ze hadden er echter het volste vertrouwen in dat een pater alles kan! Ik ging dus maar de aangewezen hut binnen. Onmiddellijk stond een van de mannen op en gaf mij door gebaren te verstaan dat een van hen hulp nodig had omdat hij doodziek was. Naar beste kunnen behandelde ik de zieke en dat was voor hen reden genoeg om achter mij aan te lopen. Misschien was het ook wel mijn habijt dat hen vertrouwen inboezemden. Ze kenden dat waarschijnlijk nog uit de tijd dat Jezuïeten hier werkzaam waren. Kort na dit vooral kwamen ze terug met hun vrouwen en kinderen. Ik vroeg mijn bisschop of ik met hen mee mocht gaan. Deze gaf zijn toestemming. Maar als ik met hen mee wilde gaan het oerwoud in, had ik een stevig hakmes nodig. Mijn pastoor had er geen en zelf had ik geen geld om er eentje te kopen. Hierdoor werd alles op de lange baan geschoven en trok de bisschop uiteindelijk zijn toestemming in."

BROEKZAK

Pater Elmar Klingler — naar wie twee cactussoorten zijn genoemd — kent de Gran Chaco van Bolivia en het grensgebied met Argentinië en Paraguay als zijn broekzak. Hij werd in 1915 in Salzburg geboren. Zijn ouders waren niet in staat om hem te laten studeren. Toch wilde hij graag priester worden. Toen hij uit de oorlog terugkwam, begon hij aan zijn studie en werd op 38-jarige leeftijd tot priester gewijd.

Hij heeft maar een korte tijd in Europa gewerkt, want al in 1954 werd hij uitgezonden naar Bolivia. Hij werkte er achtereenvolgens in San Matias, Roboré en San Jose, waar hij nu nog de zorg heeft voor de Ayoreos-nederzetting in het afgelegen Santa Teresita. Meer dan tien jaar had hij het oerwoud en de Gran Chaco uitgekamd in de hoop dat hij de Ayoreos zou terugvinden die hij destijds in San Matias uit het oog verloren had. Wat hij er tegenkwam waren echter slechts vage en sterk verouderde sporen. Hij gaf evenwel de moed niet op en zocht verder en verder. Hij was weg van dit volk, dat door de meeste Bolivianen niet voor mensen werd aangezien. Verschillende 'duenos' (grootgrondbezitters) gingen zelfs prat op het grote aantal stamleden dat zij al hadden gedood.

Pater Klingler bleef hen echter trouw; hij wilde hen helpen juist omdat hij in hen geloofde. Hij vond het bovendien uiterst onchristelijk dat zij als 'barbaren' werden afgeschilderd. Maar omdat het nomaden waren en voortdurend door het oerwoud trokken, was het erg moeilijk hen te vinden.

Zo'n twintig jaar geleden had pater Elmar Klingler drie Ayoreojongens bij zich opgenomen en sindsdien zorgde hij als een vader voor hen. Dat kwam zo. Een grootgrondbezitter had eens een Ayoreo-meisje met een lasso gevangen en bij hem in dienst genomen. Ze was pas zeven. Toen zij opgegroeid was tot een jonge vrouw maakten velen misbruik van haar. Zij kreeg ieder jaar een kind, werd gedoopt en behoorde toe aan de grootgrondbezitter, dat was zo gebruikelijk. Maar toen de jonge vrouw in verwachting raakte van haar derde kind, kreeg zijn vrouw argwaan: zou haar man hier misschien iets mee te maken hebben? Ze stuurde de vrouw met haar beide jongens weg. De pater die dit hoorde, bracht de sterk vermagerde kinderen naar een ziekenhuis om weer op krachten te komen. Toen kwam ook het derde kind, weer een jongen, ter wereld. Al spoedig na de geboorte verdween de moeder en men heeft haar nooit meer teruggezien. Pater Klingler nam de drie jongens op.

EXPEDITIE

Het zoeken naar de stam had hij intussen niet opgegeven. Een paar Ayoreos begeleidden hem vaak hierbij; ze lieten het echter ook dikwijls afweten en ... tot diep in het oerwoud gaan wilde al helemaal niemand. Uiteindelijk werd hij dan ook gedwongen om er maar alleen op uit te trekken. Met José 'zijn jongste' die net elf was, ging hij op pad. Nog nooit eerder was hij zo slecht voorbereid op een expeditie gegaan. Het gebeurde dan ook dat hij in het zand van de Gran Chaco bleef steken, terwijl hij niet eens een schop bij zich had. Met blote handen probeerden zij het voertuig weer uit te graven. Toen zij totaal uitgeput en bezweet even wilden pauzeren, stond plotseling op enige afstand, als uit de grond verrezen, een hele rij spiernaakte mannen. Na enige aarzeling kwamen zij dichterbij. Pater Klingler vroeg José om in hun moedertaal wat tegen hen te zeggen. Maar José zei niets en staarde hen alleen maar met open mond aan. De pater probeerde hen toen met gebaren duidelijk te maken dat de vrachtwagen uit het zand getrokken moest worden. Het duurde geruime tijd voor zij begrepen wat de bedoeling was, maar uiteindelijk werd het karwei geklaard. Toen het donker werd, ging pater Klingler met hen het oerwoud in waar de anderen zich verborgen hielden. Hij gaf ruiterlijk toe dat hij heel bang was en hartkloppingen had. Het was een griezelig avontuur. Toen zij bij de nederzetting kwamen liepen de vrouwen weg. Maar op de smekende gebaren van de pater kwamen ze terug en gaven ze gehoor aan de uitnodiging om mee te gaan naar de vrachtwagen. Daar werd rijst gekookt en gezamenlijk gegeten. De volgende dag zette hij ze allemaal — 40 in getal — op de wagen en bracht ze naar Santa Teresita. Daar hebben ze nu een huisje en een lapje grond.

VASTE WOONPLAATS

Al in 1970 had pater Klingler in Santa Teresita 1000 hectare grond gekocht. Nu zijn het er al 2000. In 1972 bracht hij deze 40 mensen hier naar toe, probeerde ze hier te huisvesten en er boeren van te maken. Maar dit bleek geen gemakkelijke opgave. Een paar ouderen onder hen stierven. „Op het ogenblik zijn hier maar 12 gezinnen", zegt pater Klingler en hij wijst naar de hutten die in een kring op een open plek staan, „de anderen zijn allemaal in het oerwoud om op wilde zwijnen, poema's, gordeldieren en gazellen te jagen ... " Het kiezen voor een vaste woonplaats is voor deze mensen een proces van zeer lange duur. „Ik heb ze allemaal uit het oerwoud hierheen gehaald", zegt hij, „en opdat de overgang naar landbouw en veeteelt zich niet al te abrupt voltrekt, breng ik ze twee keer per jaar naar het oerwoud om er enkele weken te jagen. Daar hebben ze plezier in en het maakt het hun gemakkelijker om voor de rest van het jaar in een beperktere omgeving te leven."

Santa Teresita is voor deze stam echt een oase. Hier hebben ze hun eigen stekje en houden varkens, eenden, runderen en geiten. Ook honden ontbreken niet. Er is gezorgd voor water en licht. In de winter kan het aardig koud zijn, soms vriest het er een graad of vijf. Pater Klingler is trots op zijn 'jeepstraat' die hij zijn autosnelweg noemt. Aan weerszijden van deze straat staan meer dan manshoge cactussen en apebroodbomen. Hier en daar zijn al bebouwde gebieden te zien. Pater Klingler leeft erg sober, denkt niet aan zichzelf, maar leeft in voortdurende angst en zorg dat men 'zijn' stam uit zal roeien. Hij is bang dat men de mannen heel listig in de cocaïnehandel lokt of ze overhaalt tot het smokkelen van edelstenen, want men heeft hier altijd zondebokken nodig ... Voor de parochie heeft hij een klein kerkje. Met behulp van 'zijn' drie jongens heeft hij een catechismus uitgegeven. Een van hen studeert en wil franciscaner pater worden, de tweede is chauffeur en leerling- elektricien. De jongste vertaalt als pater Klingler spreekt en dia's laat zien. „Deze drie knapen moeten op de eerste plaats te zijner tijd mijn werk in Santa Teresita overnemen als missionarissen en catechisten", zo peinst hij hardop en vol vertrouwen. Tot zover uit het Bisdomblad. □

Bolivia heeft een nieuwe president. Victor Paz Estenssoro. De president heeft de goede voornemens om de landbouw in dit Latijnsamerikaanse land 'nieuwe impulsen' te geven. Een moeilijke taak in een land waar nog dagelijks duizenden boeren vechten voor een karig bestaan. Pater Elmar Klingler leeft al meer dan dertig jaar tussen de allerarmsten. Een verhaal. (Overgenomen uit het Bossche Bisdomblad.)

Aruba beneden de

Voor de *Aeropuerto Internacional Reina Beatrix*, de luchthaven van Aruba, strekt zich tegenwoordig één vlakte van beton en asfalt uit waarover royale automobielen naar de hoofdstad snorren. De *strip*, de weg langs het strand, onderscheidt zich in niets van soortgelijke routes langs de kust van Florida: zand, steen, een goed gereguleerde palmboom, uitspanningen en reclameborden met teksten in het Engels. Ook de stad biedt een zeer Amerikaanse aanblik met *shopping-malls* en snackbars van McDonalds, Burger King en Kentucky Fried Chicken. Wie er niet met dollars maar met Antilliaans geld wil betalen, wordt behandeld als een querulant.

De plotselinge voorspoed heeft Aruba dan ook te danken aan de komst van een Amerikaans oliebedrijf, Lago, dat zich in 1924 op het eiland vestigde. Het zorgde niet alleen voor werk, geld en een enorme groei van de bevolking (nu zestigduizend zielen), maar ook voor een groeiend zelfbewustzijn van de Arubanen. De zes eilanden van de Nederlandse Antillen werden vroeger ook wel 'de kolonie Curaçao' genoemd. Alle handel liep via agenten in Willemstad, zodat goederen op de andere eilanden altijd duurder waren. In Willemstad was ook het bestuur gevestigd. "De gouverneur was natuurlijk de bestuurder van de hele kolonie", schreef de hoge Arubaanse ambtenaar W.F.M. Lampe in zijn memoires, "maar gevoelde zich in de praktijk allereerst gouverneur van Curaçao. Hij kwam bijna nimmer op de andere eilanden. Soms maar tweemaal in zijn ambtsperiode, na zijn installatie ter kennismaking en bij zijn aftreden voor het afscheid."

Lampe zelf was aan het eind van zijn carrière waarnemend gouverneur. Op de ochtend van 30 mei 1969, toen het oproer in Willemstad al was begonnen, verliet hij zijn ambtswoning om het weekeinde op zijn geboorte-eiland Aruba door te gaan brengen. Een merkwaardige vergissing, die echter illustreert hoe zeer de Arubanen aan hun 'dushi terra' zijn gehecht. En misschien ook hoe weinig ze zich aan de Curaçaoënaars gelegen laten liggen.

De tegenstellingen tussen de twee eilanden zijn zowel op Aruba als op Curaçao een geliefd onderwerp van gesprek. De Arubanen vinden hun buren lui, slordig en arrogant, terwijl die zichzelf juist zien als levenskunstenaars die weigeren buitenlanders naar de ogen te zien of naar de mond te spreken. Aruba beschouwt Curaçao, met zijn grotendeels van voormalige slaven afstammende bevolking, als een typisch negereiland. De hardwerkende, realistische Arubanen daarentegen zijn trots op hun Indiaans en Spaanse bloed (Aruba ligt slechts dertig kilometer van de kust van Venezuela en omdat er nauwelijks landbouw werd bedreven waren er geen negerslaven).

Al voor de oorlog kwam op Aruba een beweging op gang die er naar streefde onder het centrale gezag van Curaçao uit te komen. Een belangrijke voorvechter van die zelfstandigheid was de politicus en zakenman Henny Eman. Een flamboyante figuur, die meer dan eens wegens het beledigen van zijn opponenementen tot boetes en gevangenisstraf werd veroordeeld en in de Curaçaose notabelensociëteit. *De Gezelligheid* placht te pochen over de veertig onwettige kinderen die hij tijdens uitstapjes naar Venezuela had verwekt. Zijn gelijknamige kleinzoon houdt zich nog steeds met de politiek bezig, maar het is de voorman van een andere partij, de voormalige onderwijzer Betico Croes, die dit jaar eindelijk een 'status aparte' voor Aruba heeft weten te bereiken.

De eerste keer dat ik Betico Croes zag, bevond hij zich in gezelschap van een groep dikke mannen in lichtgewicht kostuums, die ver na middernacht aan de rand van een zwembad zaken zaten te doen. In hun luidruchtige kring was hij de stilste, maar de anderen zwegen zodra hij iets te berde bracht. De tweede keer was vlak voor zijn vertrek naar Nederland, waar in het parlement de status aparte zou worden behandeld. Ik had met hem te doen. Hij zag er bleek en pafferig uit. Zwetend en stamelend probeerde hij zijn platitudes te organiseren, nadat ik hem gevraagd had hoe hij de toekomst van zijn eiland zag nu begin dit jaar plotseling de olieraffinaderij was gesloten.

El lider besefte dat de belangrijkste inkomstenbron van zijn eiland was weggevallen. Hij zag in, dat het toerisme niet de enige steunpilaar van de eilandeconomie kon blijven. Die economie moest *differentiëren*. Dat had alle *aandacht* van de regering. Het zou *inspanningen* vereisen. *Offers* ook. Maar — en met zichtbare opluchting gleed hij in zijn favoriete gemeenplaats — wat er ook mocht gebeuren, het belangri kste voor het volk van Aruba was toch, dat men binnenkort los van Curaçao zou komen te staan.

Heeft het zelfbewustzijn van de Arubanen hun eiland — behalve in een economische — ook in een culturele bloei gezet? Als dat zo is, dan is daar weinig van te merken. Eerst en vooral probeert men het de toerist in Oranjestad naar de zin te maken door hem te bieden wat hij al kent. Dat betekent dat de hotels met elkaar wedijveren in Amerikaans comfort en geruisloze service, dat het personeel van de casino's met een Amerikaanse glimlach Amerikaans geld opstrijkt en dat zelfs lokale eigenaardigheden worden omgebogen naar een voor de Amerikanen herkenbaar stereotiep.

Heeft de hoteleigenaar ooit van de Nederlandse koningin een lintje gekregen? Dan liegt hij in zijn folders vrolijk, dat hij zich nu dus eigenlijk 'Sir Izaak' mag noemen — want van de malle Engelse gewoonte om burgers in de adelstand te verheffen heeft de bezoeker uit Dallas, Texas allicht wel gehoord. Zou hij wel een exotisch willen dineren? Dan is er voor hem een drijvend Indonesisch restaurant (afgemeerd aan de Waaf di Rey), een Italiaanse, Spaanse, Franse, Argentijnse, Mexicaanse en Chinese keuken en gelukkig ook een in authentiek Duitse sfeer uitgevoerde eetgelegenheid („Willkommen in *Heidelberg* und fühlen sie sich wie zu hause") en één in uit Nederland overgebrachte windmolen. Heeft hij daarna nog geld over, dan is er het nieuwste gokpaleis van het eiland met minaretten en bogen in Arabische stijl, het *Alhambra*. Voor de deur staat een rij wachtenden om zich met de portier te laten fotograferen: een grote, pikzwarte Moorse krijger met een tulband op. Souvenir van Aruba.

Toegegeven: er is ook een museum. In het gerestaureerde Fort Zoutman heeft prinses Margriet vorig jaar *Museo Historico Arubano* geopend. Het is een gebouw dat nog glimt van de nieuwheid, met keurige vitrines en vol informatieve teksten. Maar anders dan in het Curaçaosch Museum, waar de kunstvoorwerpen en curiosa soms boven op elkaar zijn gestapeld en een laagje stof hebben verzameld, is hier vooral een zeer geordend niets tentoongesteld. Er zijn olielampjes, stukjes gereedschap, lampetkannen en een koffergrammofoon die blijkens de bijschriften in vroeger dagen in het Arubaanse huishouden of bij het zoeken naar goud zijn gebruikt.

Het merendeel van die onderwerpen zou binnen één middag op een goed gesorteerde Hollandse rommelmarkt bijeen te garen zijn. Het museum is een lijst zonder inhoud. Te vrezen valt dat de wekelijkse barbecue met muziek en volksdans, die afwisselend door één van de grote hotels op de binnenplaats wordt georganiseerd, nog het meest zinvolle gebruik van de ruimte is.

In het Cas di Cultura, één van de culturele centra die met geld van de Nederlandse Stichting voor Culturele Samenwerking (Sticusa) op alle zes eilanden van de Nederlandse Antillen zijn opgezet, sprak ik met Felipito Tromp, voorzitter van het Cultureel Centrum Aruba en beoogd gouverneur van het eiland na het bereiken van de status aparte. Op de benedenverdieping van het gebouw is een schouwburgzaal, die blijkens de affiches in gespannen afwachting verkeerde van de komst van Seth Gaaikema. Op de bovenverdieping is de muziekschool van het eiland gevestigd, een bloeiend instituut dat zelfs meer leerlingen heeft dan zijn tegenhanger op het veel grotere Curaçao.

Felipito Tromp — een aardige Antilliaanse gewoonte is het blijven gebruiken van het diminutief wanneer iemand wel ouder maar niet groter wordt — zat achter een enorm bureau waarop een standaard met pennen in verschillende kleuren. Daar speelde hij mee. Hij gaf toe dat de cultuur op Aruba nauwelijks de aandacht van het eilandbestuur heeft. "Curaçao" zei hij, "is altijd het centrum van handel, bestuur en dus ook van beschaving geweest. De andere eilanden zijn zich pas in deze eeuw gaan ontwikkelen. We hebben hier heel weinig monumenten. De paar markante bouwwerken die we hadden, hebben plaats moeten maken voor moderne winkels en kantoren. Fort Zoutman is eigenlijk het enige dat nog over is. Op Curaçao bestaat al meer dan dertig jaar een organisatie voor monumentenzorg, hier pas sinds een paar maanden. Cultuur is altijd de sluitpost op de begroting."

In 1989 moet volgens een besluit van de Tweede Kamer de Sticusa zijn opgeheven, waarna subsidies voor culturele doeleinden direct vanuit Nederland naar de verschillende eilanden zullen worden overgemaakt. Tromp vertelde, dat de gevolgen van die beslissing nu al merkbaar waren. De muziekleraar die in dienst van de Sticusa de Arubaanse muziekschool leidde, moest het veld ruimen. De laatste maanden was het aantal leerlingen toch al terug gelopen. "Het is heel goed te merken dat veel werknemers van de oliemaatschappij het eiland verlaten", zei hij. "De middelbare scholen voelen dat ook in hun leerlingen- aantal. Het zijn juist de hoger opgeleiden die elders een nieuwe baan vinden. En onze overheid bezuinigt op cultuur en onderwijs: leerkrachten worden ontslagen, de pedagogische academie wil men helemaal sluiten, beurzen voor studie in Amerika worden, niet meer gegeven en voor studie in Nederland zijn er minder. Een eigen culturele identiteit? Ik geloof niet dat men zich daar op ons eiland er druk over maakt, zoals op Curaçao. Alles heeft tot nu toe in de schaduw gestaan van het streven naar de status aparte."

Alice van Romondt, de energieke directrice van de grote, moderne openbare bibliotheek op Aruba, was het met de toekomstige gouverneur eens. Op de deur van haar kantoor hing een bordje met de tekst 'libraries will get you through times of no money, better than money will get you through times of no libraries'. Ik mocht raden hoeveel procent zij dit jaar had moeten inleveren van het aankoopbudget voor nieuwe boeken. Tien procent, probeerde ik. Twintig dan?

Nee, tachtig procent. Franse en Duitse boeken zouden voortaan door de bibliotheek in het geheel niet meer worden aangeschaft. Van de lijst met Nederlandse literatuur was vijfennegentig procent geschrapt. "We kopen nu vooral nog kinderboeken en een paar hoogte punten uit het Nederlandse en Engelse aanbod", zei de bibliotheekbeheerster. "Het verdwijnen van de Sticusa is voor ons een ramp, want we zijn nu voor een groot deel van onze inkomsten op

...Grot van Guadirikiri...

...*Oranjestad vanuit de lucht*...

brug

het eilandbestuur aangewezen. En er bestaat in het Caribisch gebied geen leestraditie, geen besef van de waarde van boeken. De eerste bibliotheek op Aruba is van 1949. Wat er is opgebouwd is zò weer kapot.

Mevrouw Van Romondt, die in haar bibliotheek ook een drukkerij, een filmarchief en een eigen uitgeverijtje beheert, sprak uit, wat ik bij het zien van Oranjestad al had gedacht: "Ik ben bang dat de mensen hier zich geheel aanpassen aan het toerisme. Aan Amerika. De laatste oude gevels in de Nassaustraat zijn nu ook al afgebroken en vervangen door plastic."

Zij vond het tekenend dat op Aruba niemand zich ook druk maakte over de strijd voor het Papiamentu, de eigen taal. "Daar wordt hier helemaal niet over nagedacht. Er bestaan ook geen plannen om het op de scholen in te voeren. Als ik naar het aantal uitleningen kijk, dan worden nog steeds de meeste boeken in het Nederlands uitgeleend, omdat het de schooltaal is. Daarna komt het Engels, dat rukt snel op. Vervolgens het Spaans en dan pas het Papiamentu. Vooral de jeugd interesseert zich niet voor die eigen taal. Ik denk dat we hier op den duur zullen kiezen voor officiele invoering van het Spaans of het Engels en dat Papiamentu een tweede taal wordt. Het Nederlands, dat is zeker, verdwijnt."

Ook Wim Rutgers, zelf leraar Nederlands aan een middelbare school, noemde het Nederlands op de Nederlandse Antillen 'ten dode opgeschreven'. In zijn vrije tijd verricht hij studie naar de oudste literaire uitingen van de eilanden. Die stammen uit het begin van de negentiende eeuw. De tweehonderd vijftig gedichten die hij uit kranten en tijdschriften bijeen heeft gebracht hebben naar zijn zeggen weinig literaire waarde, het is gelegenheidspoëzie, maar ze tonen wel aan dat Nederland niet louter barbaren en tuchthuisboeven op de koloniën losliet. "Er werden in de eerste helft van de negentiende eeuw verbazingwekkend veel piano's in de krant aangeboden" zei hij, "en lessen op viool en fluit. Regelmatig kwam er een toneelgezelschap uit Nederland dat dan zeven weken op een boot zat voor twee voorstellingen op Curaçao. En daarna reisden ze nog 1500 kilometer verder om er ééntje in Suriname te doen."

"Maar" voegde Rutgers daaraan toe," het Nederlands heeft deze eilanden ook geïsoleerd van de rest van het Caribisch gebied. De Antillianen hebben er nauwelijks een emotionele band mee, het is alleen de taal van de school en van de wet. Op Curaçao zijn er nog een paar Nederlandstalige Antilliaanse schrijvers, verder is de taal al bijna dood."

En toch zei de schrijver die ik op Aruba sprak, dat het Nederlands voor haar onontbeerlijk was. Aletta Beaujon, die in de jaren vijftig haar gedichten in Nederland publiceerde in de *Antilliaanse Cahiers* moest tijdens onze conversatie herhaaldelijk naar de Nederlandse vertaling voor een Papiamentse uitdrukking zoeken. Zou het niet logisch zijn als ze in haar moedertaal schreef?

"Nee", zei ze. "De paar gedichten die ik in het Papiamentu heb gemaakt zijn meteen minder goed dan de rest. Het Papiamentu is wel de taal waarin ik denk, maar wanneer emoties op papier gezet worden moeten de woorden onderling ook een zekere spanning gaan vertonen. Dat lukt me niet in het Papiamentu. En ik zie het ook bij anderen niet lukken. Alleen heel eenvoudige teksten, die het vooral moeten hebben van de muzikaliteit, het naïeve, leveren in onze taal geslaagde poëzie op. Maar dan dreigt direct het gevaar van folklorisme."

Zij meende dat het Nederlands zelfs een belangrijke rol zou kunnen blijven vervullen als voeding voor het Papiamentu, een taal die nog in ontwikkeling is. "Wanneer het Papiamentu steeds woorden aan het Spaans ontleent, en daar bestaat op Aruba sterk de neiging toe, gaat het veel te veel op die taal lijken. Nemen we Hollandse woorden dan blijft het weerbarstig, dan houdt het iets eigens.

en boven

Aletta Beaujon is een nichtje van Cola Debrot, die zij goed heeft gekend. Een deel van haar jeugd bracht zij door in het landhuis aan de Slagbaai op Bonaire dat eigendom was van Debrots vader. Cola Debrot stimuleerde haar bij het schrijven van haar *Gedichten aan de baai en elders*, die onder zijn redactie in de *Cahiers* verschenen. Op het eind van zijn leven heeft Aletta Beaujon lange gesprekken met hem gevoerd, die ze op de band heeft opgenomen. "Je mag het niet zeggen op de Antillen, want het Papiamentu is hier heilig, maar in zijn laatste jaren ontwikkelde Cola een zekere afkeer van die taal," zei ze. "Hij schreef er zelf ook niet in. Geen wonder, want hij is al op twaalfjarige leeftijd naar Nederland vertrokken. Hij heeft niet eerst in Venezuela op school gezeten, zoals hij later wel eens heeft verteld. Hij fantaseerde nu eenmaal graag. Zo heeft hij ook eens een verhaal verzonnen over een Haïtiaanse grootmoeder die met moeite aan de slavenopstand op dat eiland was ontkomen. Hij was misschien nog wel beter als verteller van verhalen dan als schrijver. In diepste wezen was Cola vooral iemand die geliefd wilde zijn. Hij wilde de favoriet van zijn moeder zijn, een kille vrouw. Maar dat was hij niet, dat was zijn oudere broer. Later heeft hij als schrijver en als politicus de genegenheid van een heel volk willen winnen."

In de volksmond wordt Aruba in twee helften verdeeld: boven de brug en beneden de brug. Die brug is een nauwelijks waarneembare hobbel in de snelweg langs de zuidkust van het eiland, daar waar de route het Spaans Lagoen, een smalle baai, passeert. Beneden de brug ligt Oranjestad en bloeit de toeristenindustrie, boven de brug is San Nicolas met zijn olieraffinaderij, het bedrijf waaraan Aruba tot voor kort zijn hele rijkdom dankte. San Nicolas ontstond in de jaren twintig praktisch van de ene dag op de andere. Bij de poorten van de Lago groeide een vermaakcentrum voor zeelieden en oliearbeiders dat samen met de vaak provisorisch in elkaar gezette huizen daarachter de dichtbevolkte stad van het eiland vormt. Tegenwoordig, nadat de Lago op 31 maart van dit jaar het werk stillegde, maakt San Nicolas een desolate indruk. De wind veegt er door uitgestorven straten. De tientallen cafés, danstenten en bordelen met hun kleurige lichten zijn, als ze niet al zijn dichtgetimmerd, leeg en verlaten.

Op de avond van mijn bezoek was er slechts in één gelegenheid nog enig leven te bespeuren. *Charly's bar* vermeldde het bord op de gevel. Binnen hing aan de muren en aan het plafond het duizelingwekkende allegaar dat ook in Hollandse bruine cafés wel wordt gebruikt om gezelligheid te scheppen. Schilderijtjes, olielampen, visnetten, reddingsboeien en de veiligheidshelmen van vertrokken Lago-arbeiders. Behalve de barman waren er drie gasten die op het punt van vertrekken stonden en een onduidelijke figuur die zich aan de rand van de toog ophield.

"Zo, nog even de souvenirs *personalizen"*, sprak de laatste hardop, toen ik naast hem ging zitten. Zijn geoefende hand bracht op drie grote schelpen met viltstift de namen van de bezoekers aan en daarna overhandigde hij de geschenken met zwierige gebaren en de wens voor een spoedig weerzien. "Charly's Bar in San Nicolas. Please tell your friends", riep hij ze na toen ze de zaak verlieten. Daarna begon hij zijn aandacht op mij te richten. Binnen tien minuten was ik op de hoogte van de levensloop van Charles Brouns jr., de eigenaar van het etablissement, want dat was hij. Al voor de oorlog was zijn vader uit Rotterdam naar Aruba gekomen. Eerst had hij in de haven gewerkt, later in een bar en in 1941 was Brouns senior voor zichzelf begonnen. Aruba en Curaçao waren op dat moment de twee grootste oliehavens van het westelijk halfrond, die een groot deel van de geallieerde legers van brandstof voorzagen. Het was in San Nicolas een komen en gaan van zeelui, arbeiders en soldaten. De jonge Charles groeide op achter de tap. Nog steeds komt er af en toe een oude zeeman binnen die verbaasd roept: "I know you, you used to piss in my glass!" Vijftien jaar lang zwierf hij door Zuid-Amerika, nu probeerde hij het café nieuw leven in te blazen door er toeristen uit Oranjestad naar toe te lokken.

Zijn vader liet zich nauwelijks meer zien in de zaak, hij kon niet wennen aan het nieuwe publiek. Guus, de barman, ook niet. Al meer dan dertig jaar stond hij in het café. Zijn voornaamste passie: gokken. "San Nicolas gaat naar de haaien" deelde hij somber mee. "Volgend jaar ga ik terug naar Amsterdam, ik wil mijn kinderen wat kunnen bieden." Ik vroeg of hij in die dertig jaar nog wel eens in Nederland op bezoek was geweest. Maar als er ondertussen iets veranderd was, dan zou hij dat wel merken. Zo erg als op Aruba kon het er niet zijn. Charly wuifde zijn bezwaren weg. "We redden het wel, heus. Ik gelóóf in deze kant van het eiland. Wacht maar, het komt wel. Je moet er bij die toeristen alleen meer voor doen dan vroeger. Beetje service verlenen, beetje sfeertje kweken, beetje met ze *bullshitten*. Vinden ze leuk".

Later vertelde hij me, dat Guus al jaren zei dat hij weg wilde, maar nooit zou gaan. Eén keer had hij serieuze plannen gemaakt, zijn huis al verkocht, de spullen gepakt. Maar op het laatste moment was hij het geld voor de passage kwijt geraakt. Vergokt.

Omdat ik wat ongelovig bleef kijken bij het horen van zijn plannen voor de omgeving van San Nicolas met zijn raffinaderij, zijn sloppen en zijn onherbergzame zandvlaktes, beloofde hij me een tocht over zijn kant van het eiland, boven de brug.

Vanuit San Nicolas reden we de volgende dag naar de vrijwel onbewoonde noordkust, waar de zee onophoudelijk tegen de rotsen beukt. Schepen kunnen er niet afmeren, zwemmen is er levensgevaarlijk. Heel af en toe kwam ons op de onverharde weg een auto tegemoet. Dan zwaaide mijn metgezel ten teken dat de ander moest stoppen en overhandigde door het portierraampje een folder van Charly's Bar. See you in San Nicolas!"

We reden over rode aarde en hielden halt bij een grote druipsteengrot waar het indirecte licht wonderlijke kleuren op de muren wierp en zwermen vleermuizen voor ons uit fladderden. "Er zijn hier ook rotstekeningen"

(doorlezen op blz. 11) ►

...*Overzicht San Nicolas*...

Papilon
kinderpagina

Het zakdoekje
-door Nel Basilio-

LENY ZAKDOEK was een echte mopperpot. Op alles èn iedereen had ze iets te mopperen. En nooit was er iets naar haar zin. Leny was een klein, heel mooi zakdoekje. Wit met kleine geborduurde bloemetjes en een randje van kant. En juist omdat ze zo mooi was, mopperde ze altijd. Dat klinkt gek, he? Maar het was toch echt zo. Ze mopperde omdat ze vond dat de mensen haar, zo'n mooi zakdoekje, niet goed genoeg behandelden. Het was al begonnen toen ze nog in de winkel woonde. "Het is toch een schande", mopperde ze toen de hele dag. "Dat nog niemand me gekocht heeft. Ben ik soms niet het mooiste zakdoekje van de hele winkel!"

En toen ze eindelijk gekocht werd door een oude dame was het ook al weer niet goed. "Wat moet ik nu bij zo'n oude dame doen?" bromde ze. "Ik ruik wel lekker naar «eau de cologne», maar ik zit de hele dag maar in een donkere tas. Ik wil wat meer van de wereld zien!"

Op een dag was ze zo maar uit de tas geklommen en in een mooie witte tas gekropen. Die tas was van een mevrouw met een heleboel kinderen. En die mevrouw gebruikte het zakdoekje om de vieze neuzen en vuile handjes van haar kinderen af te vegen. "Wel heb ik van mijn leven", mopperde het zakdoekje. "Kunnen ze niet zien, dat ik veel te mooi ben [illegible] [illegible] En [illegible] [illegible] [illegible] "Wat is het hier benauwd", mopperde het zakdoekje. "Ik ben grotere tassen gewend". En toen het meisje haar gebruikte om haar schoenen af te stoffen, wilde het zakdoekje helemaal niet meer blijven. Mopperend liet ze zich uit het tasje van het meisje vallen. Tot grote opluchting van het portemonneetje.

Maar had Leny zich maar niet vallen, want nu viel ze pardoes..... in een grote modderplas. "Ai tsjeee", mopperde ze, "Kijk nu toch eens, hoe ik er uit zie. Ik, het mooiste zakdoekje van de hele winkel. Bah, wat zijn de mensen toch vervelend. Ze stoppen je in donkere tassen, in te kleine tassen, vegen hun vuile neuzen aan je af en stoffen hun schoenen ook nog met je af". "Wat hindert dat nu?" zei een cent, die ook in de modder lag. "Daar zijn zakdoekjes toch [illegible]" "Ja ja ja, toe maar hoor, beledig me maar", mopperde Leny Zakdoek. "Zie je dan niet, dat ik veel te mooi ben voor dat gewone werk?" "En wat zou je dan wél willen doen?" vroeg de cent. Maar dat wist het zakdoekje eigenlijk ook niet. "Dat gaat je niets aan", bromde ze maar gauw en maakte dat ze weg kwam.

De wind hielp haar. Hij blies en blies en Leny fladderde over de grond verder. Totdat ze in de mond aan een cactus bleef haken. "Hé kijk uit!" schreeuwde ze tegen de wind. "Ik zou mijn kantjes nog scheuren!" En ze mopperde zo hard op hem, [illegible] wind maar gauw [illegible], dat hij weg kwam. [illegible] mopperpot, zuchtte [illegible] Poetsje, die [illegible] kwam wandelen, [illegible] om [illegible] vroeg ze.

"[illegible]", zei het zakdoekje. [illegible] "Hm ja", zei Poetsje, "dat lijkt me niet zo leuk. Kan ik je misschien ergens mee helpen?" "Wel", zei Leny Zakdoek, "wil je me dan wassen. Ik ben een heel mooi zakdoekje en het is niet netjes voor iemand als ik om er zo vuil bij te liggen". Dat deed Poetsje toen. Ze nam het zakdoekje mee naar huis en waste het in een emmer met zeepsop, tot het weer hagelwit was. En toen ze het gestreken had, zag het zakdoekje er weer als nieuw uit.

"Oooh", zuchte Poetsje. "Wat een mooi zakdoekje. Wat zou dat een mooie sprei voor het bed van kabouter Brr en mij zijn. Wil je dat, zakdoekje?" Nou, en óf Leny Zakdoek dat wilde. De hele dag lag ze voortaan op het bed van de kaboutertjes mooi te zijn en mopperen deed ze niet meer. "Kaboutertjes weten tenminste hoe ze mooie zakdoekjes gebruiken moeten", zuchtte ze tevreden.

TEL DE vijf ontbrekende cijfers bij elkaar op.

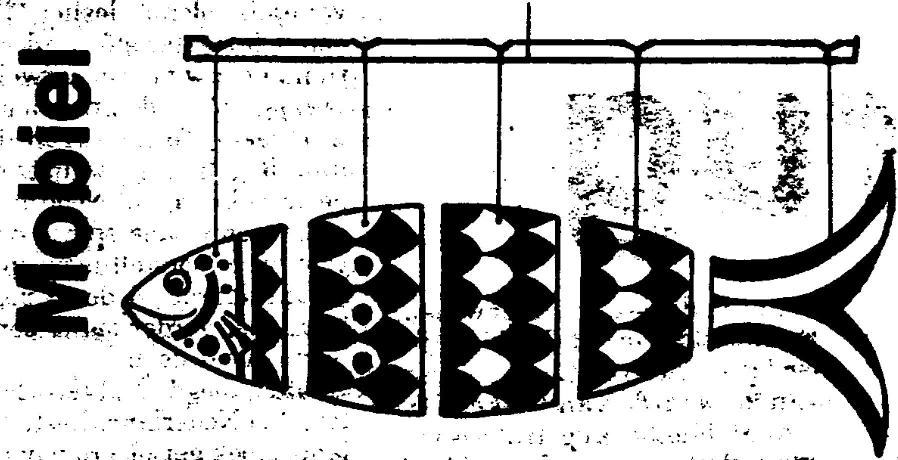
99		93	90	87
	81	78	75	72
69	66	63		57
[illegible]	51	48	45	
39	36		30	27

OPLOSSING:

96+84+60+42+33=315

Om zelf te maken

TEKEN OP soepel karton een vis, zoals op het voorbeeld staat (een hele, dus nog niet in stukken). Kleur hem met stiften of beplak hem met gekleurd papier. Daarna knip je hem pas in vijf stukken, zoals op het voorbeeld staat aangegeven. Denk er wel aan de vis aan beide kanten te kleuren of te beplakken! Knip nu een strook karton, die even lang is als de in stukken geknipte vis met tussenruimtes van ongeveer 2,5 cm. Maak gaatjes in de stukken vis en haal er (met een naald) een draad door. Leg de stukken nu met tussenruimtes van ongeveer 2,5 cm op de grond. Leg daarboven de strook, waarna je de draden recht naar boven toe neerlegt. Zo kun je precies zien waar ze aan de strook vastgebonden moeten worden. Geef deze punten aan met potlood en knip daar de strook uit, zoals je het op het voorbeeld ziet getekend. Maak nu de draden aan de strook vast en knoop in het midden een draad, waaraan je de hele mobiel kunt ophangen.

Wist je dat

IN NEPAL staat het hoogste hotel: «Everest View». De lucht is daar, op 3962 meter hoogte, zo ijl, dat er in de hotelkamers zuurstofflessen aanwezig zijn.

—*—

In Tonga houdt men geen dieet. Dik is daar de mode. De koning van Tonga geeft een koninklijk voorbeeld: hij weegt 209 kilo. Houd je van lekker eten? Verhuis dan maar naar het Polynesische Tonga.

—*—

Het leven van een zalm is, als hij niet in een blikje terecht komt, heel merkwaardig. Het wijfje legt 5000 eieren in een bergbeekje. Als ze uitkomen, drijven de jongen naar zee toe, waar ze zich moeten aanpassen aan zout water en zeevoedsel. Elke andere riviervis zou hier aan dood gaan. Vier jaar later, als ze volwassen zijn, gaan ze zonder verdwalen terug naar het beekje, waar ze geboren zijn. Ze moeten zich dan weer aan zoet water aanpassen. Daar leggen ze op hun beurt 5000 eieren, gaan weer op weg naar zee, maar gaan onderweg van uitputting dood.

—*—

In ons Caribisch gebied zou je aan de papegaaien kunnen zien op welk eiland je bent. Ze zien er namelijk op elk eiland een beetje anders uit. En als je nu maar weet, hoe een papegaai op bijvoorbeeld Cuba of Jamaica eruit ziet, ben je klaar.

—*—

Rekenen kun je ook

VUL DE ontbrekende cijfers in en kleur het fruit.

ENKUESTA POPULAR 1985

MET ENIGE trots publiceren wij hierbij de uitslag van de enquête van Boekhandel Salas. Zoals U ziet wordt daarin de Amigoe als meest populaire blad aangewezen. We voelen ons daardoor vanzelfsprekend gevleid en we zullen ons best blijven doen om de waardering die wij van onze lezers via deze enquête ontvangen, waar te blijven maken.

REDACTIE

INTERNATIONAL

male vocalist
1. Prince
2. Bruce Springsteen
3. Michael Jackson
4. Al Jarreau
5. George Benson

female
1. Madonna
2. Cindy Lauper
3. Tina Turner
4. Shannon
5. Whitney Houston

rock
1. Foreigner
2. Santana
3. Reo Speedwagon

pop
1. Wham
2. Air Supply
3. Tears for Fears

popular group
1. Prince & Revolution
2. Debarge
3. Culture Club

soul/R&B
1. Kool & Gang
2. Debarge
3. Pointer Sisters

jazz
1. Earl Klugh
2. Pat Metheny
3. Spyro Gyra
4. Tania Maria
5. Wynton Marsalis

country
1. Kenny Rogers
2. Willie Nelson
3. Dolly Parton

reggae
1. Gregory Isaacs
2. Third World
3. UB40

gospel
1. Amy Grant
2. Michael Smith
3. Kathy Troccoli
4. Bob Bailey
5. Silverwind

salsa
1. Wilfrido Vargas
2. Oscar de Leon
3. Richie Ray/Bobby Cruz
4. Roberto Blades
5. Gran Combo

latino/pop
1. Carlos Mata
2. Yordano
3. Juan Gabriel
4. Daiquiri
5. Rocio Durcal

instr./classic
1. Placido Domingo
2. Richard Claydermann
3. Luciano Pavarotti
4. Paul Mauriat
5. Jean Claude Borrely

LOCAL

vocalists
1. Ike Jesurun
2. Dhaddy & Tony
3. Ramses Seinpaal
4. Ced Ride
5. Melania v.d. Veen

groups/combo
1. Doble R & SSS
2. Ike & The Satelites
3. Billoneros
4. Rudy Emerenciana & Co.
5. Name

show/concert
1. Fire in the sky
2. Survival
3. Lesly Vos

most favourite music
1. Pop
2. Soft/Romantic
3. Jazz
4. Gospel
5. Disco

most popular song
1. We are the world
2. Careless whisper
3. Suddenly
4. Sussudio
5. Purple rain

most popular album
1. Purple Rain
2. Like a virgin
3. USA for Africa
4. Born in the USA
5. No jacket required

tv-program
1. American Top 10
2. Bill Cosby
3. A-team
4. Countdown
5. Magnum P.I.

radio program
1. Discover
2. American Top 40
3. Op verzoek
4. Pueblo na palabra
5. New song

popular radiostation
1. Radio Hoyer 1&2
2. Z-86
3. Radio Kòrsou FM

radio DJ
1. Ted Koetsier
2. Eric the Kid
3. Ramfis Julia

most popular newspaper
1. Amigoe
2. Extra
3. Nobo

magazines
1. Time
2. Mad
3. Right On

The best discobar in town:
No.1 Boekhandel Salas.

Artists with most average votes:
Kenny Rogers, Madonna, Amy Grant, Wilfrido Vargas.

Average age of participants: 18.

...ARUBA BENEDEN EN BOVEN DE BRUG...

(vervolg van blz. 9)

riep mijn gids, "maar die zijn voor een televisieserie van de Tros aangebracht. Dat hoeven de toeristen natuurlijk niet te weten."

We passeerden duinen van wonderlijk wit zand en de diepe inham van Boca Prins, waar het water kolkende en schuimende patronen trekt. Midden in het woestijnlandschap lag plotseling een door hoge omheiningen omgeven groene oase.

Een groentetuin, hoorde ik. Van Chinezen. De enigen op het eiland die het geduld en het doorzettingsvermogen hebben om aan de dorre bodem iets te ontlokken. Toen we afbogen naar het binnenland zagen we een landschap van rotsblokken en duizenden cactusstruiken. Charly danste in de brandende zon langs een helling op en neer om me uit te leggen hoe hij daar een atelier voor zichzelf zou bouwen, want hij was ook schilder en deze kant van het eiland was geknipt voor kunstenaars zoals hij en ik.

Bij een hutje op een kleine heuvel hielden we weer stil. Charly toeterde. Uit het wrakke bouwwerk, gemaakt van stukken hout en oud ijzer, kwam een man tevoorschijn met een vervilte gevorkte baard en een hemd dat zwart zag van vet en vuil. "Paachi!", vadertje, zei mijn metgezel hartelijk. De man toonde zich verheugd ons te zien en begon in moeizaam Papiamentu een gesprek met zijn bezoekers. Charly legde me uit dat hij een kluizenaar was, naar wie mensen uit de verre omgeving kwamen om raad en om genezing voor hun eigen kwalen en die van hun dieren. Binnen in de hut heerste een onbeschrijflijke rommel. Een wankele tafel stond met zijn vier poten in conservenblikjes om het ongedierte bij het eten weg te houden. Op de grond lag, opengesneden, een dode rat, ongetwijfeld terwille van een geneeskundig experiment. In de open lucht voor het huisje had 'Paachi' een gecompliceerd monument opgericht, met behulp van stenen, hout en blikjes. Uit een berg met koraal waren brokken gezocht die, zonodig bijgehakt, een letter vormden. En met die letters waren teksten gecomponeerd. Ik las: PAX, AVE en HOLLAND MAGNIFICO. Via mijn tolk vernam ik dat het monument eer bewees aan de katholieke kerk en de wereldvrede moest uitdragen. "Maar waarom dan "Holland Magnifico"?" liet ik vragen. "Omdat in geen van de gebieden waar Holland het voor het zeggen heeft gehad tegenwoordig honger heerst", zei de kluizenaar.

Voor zichzelf bleek dat op dit ogenblik overigens niet te gelden, want hij was kortgeleden zijn baantje als stratemaker kwijt geraakt. Geld wilde hij niet aannemen. Bij een winkeltje langs de weg kochten we daarom even later melkpoeder en een blik corned beef dat hij dankbaar accepteerde. Tot het slot van de rondrit reed Charly Brouns terug naar de zuidpunt van het eiland. We moesten er voor langs een bewaker die zijn hand opstak en een slagboom ophaalde, want Seroe Colorado, zoals dit gebied heet, is eigendom van de Lago. Over de golfcourses reden we naar het witte villadorp waar de employés van de oliemaatschappij woonden. Er waren winkels, een bioscoop, een bowling, een jachthaven, een restaurant, bars en sportvelden. Bewaakt, maar niet meer in gebruik. In de jaren zestig woonden er nog tweeduizend gezinnen, nu slechts enkele tientallen, van technici die helpen de raffinaderij te ontmantelen. Voor enkele van de luxueuze huizen stond een verhuiscontainer. De vele tennisbanen lagen er verzorgd maar verlaten bij. slechts één was er in gebruik. Een man speelde tegen een blinde muur. Mijn metgezel was voor het eerst even stil. "Hier heb ik mijn hele jeugd doorgebracht, hier woonden al mijn vriendjes", zei hij zachtjes. Daarna hernam hij zich met: "... en zou hier geen schitterend vakantiedorp van te maken zijn? Alles is er al!"

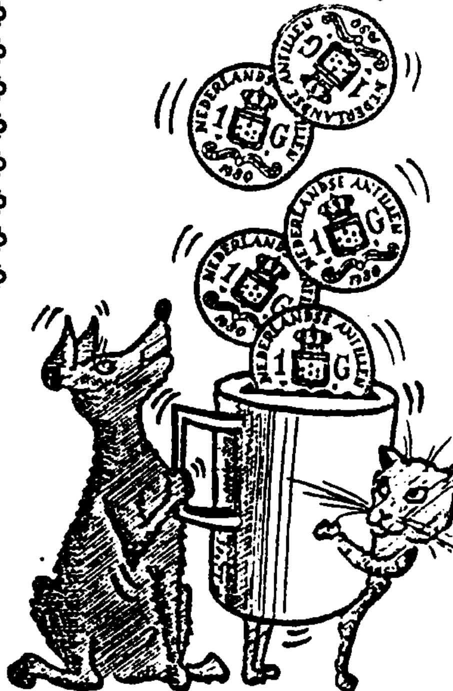
We verlieten de concessie aan de kant van San Nicolas, waar de eigenlijke raffinaderij begint. Bij de toegang tot het stilgelegde machinepark meldde een bord dat hier in 164886 uur werk maar één bedrijfsongeval was geweest. Charly wees naar de pijpen van de fabriek en zei, dat hij een plan had gemaakt om ze in pasteltinten te schilderen. En op de twee lege watertanks bij de ingang van de haven zou hij twee reusachtige wuivende handen willen aanbrengen die op zee al van mijlen ver de aandacht op Aruba vestigden.

Alleen voor die wuivende handen al, had ik hem op dat moment graag de drie miljoen gulden gegeven die de Nederlandse regering nu aan een paardenfokker in België heeft beloofd om plannen te bedenken voor een nieuwe toekomst van Aruba. □

H.M. van den Brink

dierenbescherming

September, dit jaar collectemaand voor de Dierenbescherming. Wat doét de Dierenbescherming, wat zou zij graag nog meer willen doen? Allereerst is daar het Dierenasiel op Parera, beheerd door de Dierenbescherming. Wij nemen dieren in ontvangst waar U geen raad mee weet. Wij halen dieren op — als U ons belt (tel. 54300). De duidelijk verwaarloosde en zieke dieren worden pijnloos uit hun lijden verlost. De anderen verzorgen wij met liefde Wij geven dieren in adoptie, dwz. wij zoeken er een goed tehuis voor. Wij hebben een pension voor honden. Wij kunnen voor U Uw huisdier baden, ontkarpatten enz. Wij kun-

nen transport regelen als Uw dier naar de dierenarts moet. Uiteraard kunnen wij dit alles niet gratis doen. Werknemers, voedsel, licht, water moet worden betaald. Velen geven hun vrije tijd, anderen een vaste donatie, het eilandgebied subsidie, zo kunnen wij blijven draaien.

Maar wij doen méér. Wij geven informatie en advies. Wij leggen de nadruk op identificatie van Uw huisdier d.m.v. halsband en kokertje (verkrijgbaar op het Dierenasiel/Parera). Wij verzoeken U dringend Uw hond niet aan de ketting te leggen of in een hok te stoppen, maar Uw koraal goed af te sluiten. Zo kan een zich vrij bewegende hond beter zijn taak verrichten. Wij proberen zo snel en goed mogelijk klachten na te trekken, problemen op te lossen. Wij proberen het teveel aan honden en katten terug te dringen door sterilisatie aan te bevelen. Wij bieden financiele hulp wanneer bij de eigenaar wel de wil aanwezig is, maar de financien niet toereikend. Kijk, dáár komt nu de collecte van deze maand om de hoek kijken! De opbrengst is nl. bestemd voor: 1. kampagne voor sterilisatie van honden en katten — minder ongelukkige honden en katten op ons eiland. 2. verdere uitbouw/verbetering van faciliteiten op ons Dierenasiel.

Onze wensen? Eens vaker een zwaar verwaarloosd, maar verder gezond hondendier "opknappen". Laten zien dat het zö niet hoeft, maar anders kan. Verder een inspectie voor controle van via ons Asiel geadopteerde dieren. Tevens een inspectie, die wantoestanden als verwaarlozing en misbruik van dieren kan opsporen, rechttrekken, nog liever voorkomen.

Een duidelijk gericht informatieplan voor scholen en andere georganiseerde eenheden. Andere dieren dan honden en katten betrekken in onze goede zorgen. Meer vrijwilligers voor ons werk!! Dieren hebben geen vakbonden, de mensen van goede wil moeten voor hen spreken. Dat doen wij dan bij deze.

September 26, 27 en 28 gaat de Dierenbescherming de straat op met de collectebus. Geef zoveel U missen kunt, geef gul(dens) — ze worden echt goed besteed!! Bij voorbaat heel veel dank. □

BO MES KOMO HUES

FAYO DI KORTE SUPREMO (3)

Den e kaso aki hues a huzga ku tur loke e akusado H. a hasi ta aktonan netamente preparatorio. Tabata falta e delaster akto ku lo a kausa e sinlestro esta purba hala e kabuya.

Komo esei no a sosedé akusado H. no ta kulpabel di intento di insendio. □

Mexico 86: de Zuidamerikaanse kanshebbers

WE SCHRIJVEN 25 juni 1978. In een zinderend Riverplate- stadion in Buenos Aires grijpt Argentinië voor het eerst in de historie de hoogste voetbaleer. Nederland is de andere finalist en weet tot de verlenging redelijk in de race te blijven. In een grens- overschrijdend harde wedstrijd o.l.v. de zichtbaar geïmponeerde Italiaanse scheidsrechter Gonella wint de Argentijnse voetbal- machine uiteindelijk met 3-1. Mario Kempes en Bertoni zijn degenen die Nederland in de extra tijd de das omdoen. Over het gehele toernooi gezien waarschijnlijk een terechte uitslag. De Argentijnse ploeg van 1978 was een uitgebalanceerd geheel. Wie kent ze nog, die sterren van '78?

Fillol, de rustbrengende doelman; Passarella, de meedogenloze laatste man; Tarrantini, de back die zoveel offensieve daden inbracht; Ardiles, de voetballende balletdanser; Kempes, spits met zéér ontwikkeld killers- instinct en Luque, het "beest", wiens aanblik een defensie al deed sidderen.

Slechts Daniel Passarella is nog actief op het allerhoogste niveau, d.w.z. én in het nationale elftal, én in de sterke Italiaanse competitie uitkomend voor Fiorentina uit Florence. Ardiles is verbonden aan het Engelse Tottenham Hotspurs en meestentijds geblesseerd. Bertoni vertoont zijn kunsten in Napels. Op veteranenleeftijd gekomen, is hij niet meer zeker van een vaste plaats in de basis- elf. Zijn aanwezigheid bij de FC Napoli wordt bovendien volledig overschaduwd door een andere Argentijn. Diego Maradona is zijn naam: een even ongrijpbaar als grillig talent. In 1978 was hij als 17- jarige nog te jong. Pas in 1979 leerde de voetbal- wereld hem kennen.

*****

Op 22 mei 1979 werd in Bern een jubileum- wedstrijd gespeeld t.g.v. het 75- jarig bestaan van de FIFA. Eén herhaling van de finale van '78 leek de blauwe blazers een aardig idee. Op de plaats van de geblesseerde Kempes trad een 18-jarig knaapje aan: Maradona. De wedstrijd werd mondiaal uitgezonden en een naam werd gevestigd. Behendig en snel manoeuvreerde de gedrongen gestalte van Maradona zich door de Nederlandse defensie. Twee, drie man tegelijk stuurde hij met onnavolgbare bewegingen het Oranjebos in. Nu, zes jaar later, is hij de hoop, waarop Argentinië zijn voetbaldromen vestigt.

In 1982, tijdens de WK in Spanje, werd die droom reeds in de tweede ronde wreed verstoord. Maradona kon de hooggestelde verwachtingen niet waarmaken en werd in de wedstrijd tegen Brazilië zelfs uit het veld gestuurd. Argentinië verloor van Brazilië én Italië en kon de koffers pakken.

Maradona ging voor Barcelona spelen en de charimatische coach César Menotti hield het eveneens voor gezien. De oude '78-groep had gefaald en Argentinië was als voetbal- natie terug bij "af".

*****

Opvolger van Menotti werd de ex-Estudiantes- speler Bilardo. Hij zette een streep onder het roemruchte verleden en koos, op Maradona en Passarella na, voor een nieuwe lichting voetbal- talenten. In de zomer van 1984 maakte Europa voor het eerst kennis met de Bilardo- selectie. Die kennismaking verliep voorspoedig. Ondanks de afwezigheid van de twee genoemde elftal- dragers maakte Argentinië grote indruk. West- Duitsland werd met 3-0 naar de kleedkamers teruggestuurd. Het was de eerste wedstrijd onder de verantwoordelijkheid van Franz Beckenbauer..... Het was tevens het begin van de Argentijnse oefen- campagne voor de kwalificatie- wedstrijden, die een plaats moesten opleveren voor de Mundial '86 in Mexico. Samen met Peru, Colombia en Venezuela vormde Argentinië groep I van het Zuidamerikaans continent.

*****

De wedstrijden uit de eerste groep werden, voor het grootste gedeelte, in juni van dit jaar gespeeld. Reeds in mei verzamelde Bilardo zijn selectie om zich heen. Maradona pendelde tussen de Italiaanse competitie- duels door naar zijn geboorteland om daar de oefen- campagne mee te maken. Passarella pakte het wat slimmer aan. Hij liet zich precies op tijd, via een onbeschofte overtreding, in Italië schorsen en hoefde daardoor niet voortdurend de oceaan over te steken. Maradona — in Argentinië San Diego genoemd — presteerde het om binnen zes dagen in beide continenten voor twee doelpunten te zorgen. Ook de momenteel voor het Italiaanse Lecce uitkomende Barbas en de Real Madrid- speler Valdano kwamen uit Europa over. De oefen- campagne, waarin o.a. van Brazilië en Uruguay werd verloren, was niet echt imponerend. Het evenwicht ontbrak in het elftal, van een eenheid was amper sprake. Het jeugdig talent, dat Bilardo rond de ervaren "Europese" Argentijnen had gegroepeerd, kwamen niet of nauwelijks tot zijn recht. Het volledig in dienst spelen van San Diego werkte remmend op de ontplooiing van hun eigen capaciteiten. Dat die capaciteiten terdege aanwezig waren, hadden ze een jaar eerder in Europa reeds bewezen.

Voor de rechtsback- plaats diende de jeugdige Clausen zich aan. In hardheid en aanvals- drang roept hij herinneringen op aan Tarantini. Giusti, Russo, maar vooral de, tijdens de Europese tournee, uitblinkende Ponce, strijden om de twee plaatsen naast Maradona op het middenveld. Op de rechtervleugel is de sinds enkele weken voor het Franse Nantes spelende Burruchaga een vaste keus. Dé revelatie van de jonge garde is Pedro Pasculli. Ook hij heeft inmiddels voor de Italiaanse lires gekozen. Aan de zijde van zijn landgenoot Barbas verdedigt ook hij de geel-rode kleuren van de aan de weg timmerende provendus Lecce.

Het zal Bilardo niet meevallen in de toekomst zijn selectie op korte termijn bijeen te krijgen.

Op papier had Argentinië in groep één slechts af te rekenen met Peru. Colombia en vooral Venezuela zijn voetbal- ontwikkelings- landen, waarvan geen serieuze tegenstand verwacht mocht worden. In de wedstrijden tegen deze voetbal- dwergen imponeerden de «gauchos» geenszins. De uit- wedstrijden bij Venezuela (3-2) en Colombia (3-1) werden niet zonder moeite in winst omgezet en thuis ging het weinig overtuigender: respectievelijk 3-0 (met twee goals in de laatste minuten) en 1-0. Tegen Peru werd in Lima verloren (1-0) en thuis gelijk gespeeld. Pas in de slotfase wist Gareca een van richting veranderde bal van Passarella achter de Peruaanse doelman te krijgen. Omdat dat zelfde Peru op "onbegrijpelijke wijze in Bogota twee punten had laten liggen, plaatste Argentinië zich voor Mexico. Bilardo heeft nog het een en ander te sleutelen aan zijn team. Spelend als in de voorronde kan Argentinië nauwelijks tot de titel- kandidaten worden gerekend.

*****

Naast Mexico, als gastland, en Italië, als regerend wereldkampioen, hebben Canada, Hongarije, Polen, Brazilië, Argentinië en Uruguay zich tot op heden geplaatst voor de eindronde, die zich vanaf 1 juni 1986 tegen het imposante decor van o.a. het Aztekenstadion zal afspelen. Nog één Zuidamerikaans land zal het kwartet afgevaardigden van dat continent completeren. Door middel van het play-off- systeem zullen Paraguay, Colombia, Chili en Peru elkaar die vierde plaats betwisten. Het speelschema ziet er als volgt uit:

wedstrijdenreeks A:
27-10-85: Paraguay - Colombia;
03-11-85: Colombia - Paraguay.
wedstrijdenreeks B:
27-10-85: Chili - Peru;
03-11-85: Peru- Chili.

De uiteindelijke winnaars van beide reeksen spelen op 10 en 17 november om de nog overgebleven plaats.

Paraguay is uitgesproken favoriet in de ontmoeting met Colombia. Chili en Peru zijn van ongeveer gelijke kracht. Indien de Peruanen o.l.v. de zeer begaafde Barbadillo het niveau van hun wedstrijden tegen Argentinië weten te halen, zijn ze mogelijk licht favoriet. Bij de twee uiteindelijke finale- wedstrijden is iedere voorspelling gelijk aan koffiedik- kijkerij. Factoren als blessures, vorm-van-de-dag en weers- omstandigheden kunnen grote invloed hebben. Het zou misschien aardig zijn, indien Paraguay zich plaatste. Al is het alleen maar om eens een nieuw gezicht aan het wereld- voetbalfront te zien. □

PIETER KR[illegible]

... Bilardo: opvolger van de legendarische Menotti ...

Burruchaga: één van de jonge Ar gentijnse talenten

Rare club met uiterst louche reputaties bij links

Franse geheime dienst DGSE: konkelen, foezelen voor republiek

De Franse 'Direction Générale de la Sécurité Extérieure' (DGSE) maakt moeilijke tijden door. Dat is niet van de laatste dagen. Maar het opblazen van de Rainbow Warrior in Nieuw-Zeeland werpt opnieuw het licht op deze Franse geheime dienst; veel meer licht dan de geheime dienst lief is.

De DGSE bestaat nog niet zo lang: sinds 1982. Het is één van de vier inlichtingen- en contra-spionagediensten in Frankrijk, met als werkterrein vooral het buitenland. De andere zijn de DST, te vergelijken met de binnenlandse veiligheidsdienst (BVD) in Nederland, de Renseignements Généraux (RG), ofwel de algemene inlichtingendienst van de Franse politie en de Sécurité Militaire, de militaire veiligheidsdienst, die het geheimst is van allemaal en vergeleken kan worden met de 'Sectie 2' van de Nederlandse strijdmacht. Dat is hoofdzakelijk een interne veiligheidsdienst van de strijdmacht, die de eigen mensen controleert en waarvan nooit iemand eigenlijk wat hoort.

De DST (Direction de la Surveillance du Territoire) valt onder de minister van Binnenlandse zaken, de DGSE onder de verantwoordelijkheid van de minister van Defensie. Daarom ook krijgt de huidige Franse minister Charles Hernu de wind van voren, sinds de aanslag op de Rainbow Warrior en de vrijwel buiten kijf staande aanwezigheid daarbij van Franse officieren van de DGSE.

RARE CLUB

Verantwoordelijkheid daardoor heeft Hernu zeker. Of hij ook op de hoogte is geweest van wat dan ook, is minder zeker. Want de DGSE is een hele rare club, die in 1981 — toen links in Frankrijk aan de macht kwam — zich nog rangschikte onder de afkorting SDECE: de 'Service de Documentation Extérieure et de Contre-Espionnage' (dienst voor buitenlandse documentatie en contraspionage).

Die SDECE nu had in linkse ogen een uiterst louche reputatie. Hernu, net zoals president Mitterrand, heeft er de bezem door willen halen. Met als gevolg het vrijwel in elkaar zakken van deze Franse inlichtingendienst, die er op z'n tijd ook niet vies van was de handen uit de mouwen te steken. Zonodig kan de dienst zelfs rekenen op een paar compagnieën parachutisten en mariniers. Maar dan alleen in échte noodgevallen.

De SDECE is geboren vlak na de oorlog en was een logisch gevolg van de BCRA, de inlichtingendienst van het vrije Frankrijk van De Gaulle in Londen. De SDECE is groot geworden, toen De Gaulle van 1958 tot 1969 president was van Frankrijk en met name door toedoen van Jacques Foccart: een meester op het Afrikaanse terrein, die naar welbehagen speelde met lokale prinsen, koninkjes en andere hoogwaardigheids- bekleders.

Uiteindelijk werd de SDECE een soort staat in de staat, zeker na het aftreden van De Gaulle. Als er voor een operatie mensen nodig waren, putte de SDECE graag uit de voorraad van de knokploeg van de Gaullistische partij, de SAC (Service d'Action Civile), waarmee Foccart nauwe relaties had. De SAC is onder president Mitterrand verboden, na de zevenvoudige moord in Zuid-Frankrijk op een inspecteur van politie, lid van de SAC, en zijn hele familie.

Wat daar precies heeft achtergezeten is nooit boven water gekomen. Het lijkt nog het meest op een uit de hand gelopen onderlinge opruiming van onderwereldfiguren.

BEN BARKA

Uiteraard stond de SDECE niet overal in even hoog aanzien. Bij de presidentsverkiezingen in 1969 beloofde de toenmalige kandidaat en nu nog steeds voorzitter van de Franse senaat, Alain Poher, 'de republiek te ontfoccartiseren' — zo erg speelde over de hele linie het systeem van list, bedrog en klappen onder de gordel door.

Eén van de dieptepunten daarvan was wel de affaire Ben Barka in 1965. Ben Barka, een in ballingschap levende Marokkaanse oppositieleider, is toen in Parijs ontvoerd door Franse politie-inspecteurs en vermoedelijk vermoord door generaal Oufkir, het hoofd van de Marokkaanse inlichtingendienst van koning Hassan II.

De inspecteurs hebben steeds volgehouden dat Foccart op de hoogte was. De SDECE zou niet rechtstreeks bij deze actie betrokken zijn. Maar het is een voorbeeld van de werkwijze van de dienst. Ben Barka is nooit weergezien. Onder het regime van president Pompidou is de macht van Foccart drastisch ingeperkt. Maar vies van geheime diensten was Pompidou ook niet.

In 1962, zo stelt kolonel Leroy-Finville van de SDECE, ontslagen na de affaire Ben Barka, had toen premier Pompidou zelf aangedrongen bij de SDECE om bij de vakbonden te spionneren. Dat zou zijn geweigerd. Dezelfde man maakte in zijn boek 'De SDECE-sectie 7' gewag van een opdracht van De Gaulle om elementen van een Amerikaanse kernbom in West-Duitsland te stelen. Sinds 1960, zo beweert hij, leverde De Gaulle aan de Chinezen meetinstrumenten, zodat ze in 1965 de eerste kernproef konden nemen.

Giscard had ook de smaak van geheime diensten te pakken. Hij zou de SDECE hebben gebruikt voor de bescherming van zijn privé-belangen in Zuid-Afrika. Want in 1978 bereidde de SDECE ook de operaties voor van de Franse parachutisten in Kolwezi. Daar was een opstand uitgebroken en in de omgeving wonende blanken dreigden daarvoor op te draaien. Ze zijn door de Franse parachutisten geëvacueerd.

PANIEK

Toen Mitterrand in mei 1981 aantrad, brak in de SDECE paniek uit. Kolonel De Marolles, het hoofd van de sectie inlichtingen, vroeg vrijwel onmiddellijk om zijn ontslag. Er kwam een nieuwe directeur als opvolger van Alexandre de Marenches, die elf jaar aan het bewind was geweest en voor zijn mensen een werkelijke inspirator was. Die man werd Pierre Marion, directeur van de SNIAS, de Franse nationale lucht- en ruimtevaartindustrie een man met hoge morele waarden en een uiterst ontplofbaar humeur.

Naar verluidt zijn 500 van de 2500 officieren die bij de SDECE, omgedoopt in DGSE, werkten, de laan uitgevolgen. Omdat hij zich bediende van immorele middelen, heette het. Gevolg: er kwamen geen inlichtingen meer. President Mitterrand schijnt daar een paar keer erg kwaad over te zijn geworden. Bij voorbeeld toen de Falkland-oorlog tussen Groot-Brittannië en Argentinië uitbrak, iets dat voor Frankrijk volkomen onverwacht kwam. Toen hij om nadere inlichtingen vroeg, kwam er niets anders tevoorschijn dan een kaart van de omgeving, zoals ieder kind die in zijn schoolatlas vindt. Er bleek nog maar één agent in Zuid-Amerika te zitten en niet eens in Argentinië.

In Afrika, zo luidt een ander verhaal, vloog een diplomaat als geheim agent de laan uit. De man heeft onmiddellijk aan zijn achterban laten weten, dat ze alleen met hem zaken konden doen. De 'honorabele correspondenten' hielden dus verder hun mond. En de diplomaat in kwestie zat gniffelend achter zijn bureau te kijken hoe zijn kersverse opvolger de ene na de andere miskleun beging.

En dan waren nog de zakenlieden en hoge ambtenaren. Die beklaagden zich er over nooit meer kopieën van de papieren van buitenlandse partners te zien vóór het begin van onderhandelingen. Er werd immers niet meer stiekum op hun hotelkamers gefotografeerd. Om nog maar te zwijgen van het afluisteren van ambassades en van telefoons.

De moraal van Marion ging dus te ver. Ondanks de persoonlijke vriendschap tussen Marion en Hernu, verdween hij in 1982 al. Maar er was wel een nieuwe structuur en de verschillende diensten binnen de DGSE konden — in elk geval officieel — niet meer los van elkaar werken. Niettemin was er veel verloren, niet alleen wegens Marion. Inmiddels zaten er communistische ministers in het Franse kabinet. De Franse geheime diensten konden dan ook wel fluiten naar inlichtingen van hun 'vriendjes' bij de CIA bijvoorbeeld. Die communisten zijn inmiddels verdwenen uit het kabinet en Marion verliet de DGSE. In zijn plaats is in 1982 een admiraal gekomen, Pierre Lacoste, die langzaam maar zeker probeert orde op zaken te stellen in de wellicht gemoraliseerde, maar volkomen uit het lood geslagen inlichtingendienst. Maar de geruchten zijn niet van de lucht, dat in de afgelopen roerige jaren waarin iedereen bij de SDECE er aan moest wennen dat links aan de macht was, sommigen min of meer voor zichzelf zijn begonnen. Een soort muiterij binnen datzelfde links, dat de arbeidszin binnen de SDECE inderdaad een behoorlijke knauw heeft gegeven.

In die kontekst zou het oude plan van de aanslag tegen de Rainbow Warrior ergens uit een la kunnen zijn gehaald, met als achterliggende gedachte de huidige regering een loer te draaien. Dat is maar één van de vele hypotheses, waarvan vele fout en vermoedelijk allemaal onvolledig, die dagelijks verschijnen rond het gebeurde. Een andere, ook niet onmogelijke, is dat alle bekwame lieden zijn weggejaagd en dat alleen de minderbegaafden zijn overgebleven. En dan moet het wel mis gaan. (Uit de Haagsche Courant)

Andespact krijgt nieuwe start

CARTAGENA — Binnen zestig dagen moet het reddingsplan voor het Andespact klaar zijn met zijn juridische raamwerk voor de economische samenwerking tussen Bolivia, Colombia, Ecuador, Peru en Venezuela. Dit is besloten op een ministers- vergadering van deze vijf Andeslanden. De bedoeling is de economische integratie weer op gang te brengen. Het Andespact verkeert namelijk al enige jaren in de ergste crisis sedert zijn oprichting zestien jaar geleden. De ministers van Buitenlandse en van Economische zaken besloten dat er onmiddellijk een noodplan van kracht moet worden om de handelsstroom binnen de vijf landen te herstellen. De onderlinge handel heeft namelijk veel te lijden gehad van protectionistische maatregelen. Herstel van de onderlinge handel is ook van belang voor het behoud van de deviezen. Volgens minister Augusto Ramirez Ocampo van Colombia die als woordvoerder optrad op de vergadering in het Colombiaanse Cartagena was de besluitvorming gemakkelijk verlopen ondanks de grote moeilijkheden waarmee het Andespact te maken heeft gekregen. De politieke bereidheid om het integratie- proces te redden was namelijk aanwezig. Het «nieuwe» Andespact betekent onder meer een aanpassing van de termijn waarbinnen de unificatie van de invoerrechten zijn beslag moet krijgen.

Kruiswoordpuzzel

HORIZONTAAL: 2. persoon van adel; 9. [illegible]; 16. en verder; 18. aantal; 19. politieke partij; 20. aanhouding; 21. familielid; 22. bazige vrouw; 23. lidwoord; 25. rustpoos; 28. studeren; 30. hierheen; sedert; 31. coupe, model; 33. voorkeur; 34. groente; 36. dik; 37. zuiver, onvervalst; 39. azijn; 40. honingklieren in bloemen; 41. mannelijk dier; 42. grappig; 45. vogeleigenschap; 46. gezicht; 48. duinvallei; 49. [illegible]; 50. partij in rechtsgeding; 51. sedert de stichting v. Rome (Lat. afk.); 52. jongere broer of zuster; 53. weefselverslapping; 56. drinkgerei; 58. onderdoorgang; 60. verbrandingsrest; 61. genoeg, min; 64. godin der tweedracht (Gr. myth.); 66. laatstleden; 67. familielid; 69. welwillendheid; 70. deel v.e. vis; 72. [illegible] van adel; 73. Gouverneursbesluit (afk.); 74. soort verlichting; 75. heidebegroeiing; 77. telwoord; 78. [illegible] klanten; 81. kledingstuk; 83. kleur; 85. ijver; 88. overgegeven; 89. onder andere; 90. [illegible]; 92. turkse titel; 94. helling; 97. snoer v.e. hengelroede; 98. riv. in Oostenrijk; 99. [illegible]; 101. [illegible] slagpl[illegible]; [illegible] verste; [illegible] 105. [illegible] hoofd; [illegible] gerei; 11[illegible]; 112. [illegible] je; 114. [illegible] geest; [illegible] lengtemaat; 121. [illegible] Europeaan; 124. [illegible] die van de wind[illegible] ik (lat.); 127. [illegible] tweetal; 130. [illegible]; 131. soort onderwijs; [illegible] bezienswaardigheid in Madrid; 135. [illegible] hars; 13[illegible] melijk; [illegible] vrucht; [illegible] vrucht; [illegible] 155. Sp[illegible] gevangenis; 157. [illegible] teek; 159. deel v.e. dag; 160. landgoed; 163. hondenras; 165. voorzetsel; 167. kanton in Zwitserland; 169. op grote afstand; 170. een weinig; 171. ijzeren vat (Eng.); 173. kuip waarin men baadt; 174. wetering; 175. aantal; 177. ver (in samenst.); 179. Europeaan; 180. gesloten rijtuig; 182. tweewielig rijtuig met kap; 184. register; 185. op dit moment; 186. vogel; 187. verdering; 189. honingdrank; 190. boom; 192. insekt; 193. natuurdrift; 194. middel zeggenschap.

VERTIKAAL: 1. marinier; 3. deel v.d. bijbel; 4. drinkgerei; 5. slag; 6. huiduitslag; 7. pl. in Gelderland; 8. deel v.d. mast; 9. bevestiging; 10. vogel; 11. irritatie; 12. ovenkrabber; 13. electr. geladen deeltje; 14. eminentie; 15. draagbandje, gordel; 17. bosmeertje; 22. biljartstok; 24. zwartsel; 26. ervaar; 27. beding, voorbehoud; 29. dierenontblijf; 30. [illegible]; 32. ogenblik; 34. [illegible]; 35. watergeest; 37. [illegible]; 38. [illegible] vraagt; 41. [illegible]; 43. [illegible]; 44. kleur; 46. [illegible] helleibal; 47. stand der edelen; 54. met name; 55. 'n sterke fysieke afkeer voelend; 57. onregelmatig; [illegible] 136. dieregeluid; 137. bak- en braadolie; 138. nummer (afk.); 140. tot dank geneigd; 142. stootwapen; 143. wildebeest; 145. berouw; 146. vr. munt; 148. aard; 149. tegen; 150. familielid; 151. heester; 153. foedraal; 154. familielid; 161. deel v.h. lichaam; 162. betalen, voldoen; 164. keurig; 166. tennisterm; 168. bloeiwijze; 169. ontkenning; 172. mannelijk dier; 173. vel, schors; 176. gelooide dierenhuid; 178. kwab; 180. [illegible]ting; 181. aldus (lat.); 183. vr. munt; 183. groente; 186. met name; 188. heilige (afk.); 189. mijn inziens; 191. franse nv.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe- kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de weekprijs van 25 gulden getrokken:

B.Somera
Sab. L. 6C
Aruba

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba, Nassaustraat 110 (tijdens kantooruren).

De goede inzending had er aldus uit moeten zien:

[illegible]

Oplossingen moeten ingeleverd zijn voor Aruba uiterlijk 25 september 1985 en Curaçao 26 september 1985 en duidelijk op de en[illegible]

[illegible]

Nogmaals computerschaak

IK HEB AL eens eerder over schaakcomputers geschreven, maar deze keer is het weer eens tijd om dit onderwerp aan te snijden. In de laatste week van de grote vakntiee werd er een toernooitje gespeeld met vijf deelnemers. Twee computers en drie menselijke tegenstanders. Dit toernooi had tweeërlei doel nl.: om schrijver dezes te trainen en om te kijken hoe de computers zich zouden houden in deze harde competitie. Deze partij is tegen de computer, die als laatste eindigde, gespeeld. In de volgende aflevering zal ik twee partij-fragmenten behandelen van de andere computer die als derde eindigde met een score van 50%.

WIT		ZWART
G.R. v.d.ploeg		«Voice Chess Challenger»
1.	e2-e4	e7-e5
2.	Pg3-f3	Pb8-c6
3.	Lf1-b5	a7-a6
4.	Lb5-a4	d7-d6

De Neo-Steinitz-verdediging van het Spaans. Zwart houdt een stevig centrum en dreigt 5. ..., b5.

5.	c2-c4	.....

De Duras-variant van de Neo-Steinitz-verdediging. Met deze zet gaat Wit de zetten b5 en d5 tegen.

5.	.....	Lc8-d7
6.	0-0	Pg8-f6
7.	Pb1-c3	g7-g6
8.	d2-d3	Lf8-d7?!

Een vreemde zet. Zwart speelde g7-g6 om de loper op g7 te posteren, maar een zet later besluit hij hem toch maar op e7 neer te zetten waarna g7-g6 alleen maar een verzwakkende zet is.

9.	h2-h3	Ld7-e6

Alweer een vreemde zet! Deze loper voert hier niets uit en dreigt niets, maar misschien vond de computer dat hij goed stond. Zwart had beter met 9. ..., Pd4 kunnen voortzetten.

10.	Pc3-d4	0-0

Het Paard kan natuurlijk niet geslagen worden wegens exd4 en Zwart moet gaan inleveren om zijn Paard zo voordelig mogelijk te ruilen.

11.	La4xc6?	b7xc6

Wit speelt toch wel een beetje nonchalant. Nu moet het Paard weer van zijn centrumplaats weg.

12.	Pd5xf6	Le7xf6
13.	Lf1-e3	Ta8-b8
14.	b2-b3	Tf8-e8

Volgens mij was d6-d5 hier ook erg sterk.

15.	Dd1-d2	d6-d5
16.	Le3-g5	Lf6xg5
17.	Pf3xg5	d5xe4
18.	Pg5xe4	Le6-f5
19.	f2-f3	Dd8-d4 +
20.	Kg1-h1	Te8-d8
21.	Ta1-d1	Tb8-c8

Een echte computer-zet. In plaats van iets ondernemends te spelen, speelt hij (het) deze zet. Bijv.: 21. ..., Kg7 en daarna 22. ..., Td7 en 23. ..., Tbd8 maken Wit het moeilijker.

22.	Dd2-h6	Lf5xe4

Gedwongen.

23.	f3xe4	Td8-d6
24.	Tf1-f3	Tc8-d8

En nu blijkt er kracht in Wits half-open f-lijn te zitten nl.: een mat in zes!!

25.	Tf3xf7	Kg8xf7

Zwart moet wel nemen.

26.	Dh6xh7	Kf7-e8

Of 26. ..., Ke6; 27. Tf1 en nu:

A: 27. ..., T8d7; 28. Dxg6+, Ke7; 29. Tf7+, Ke8; 30. Dg8+ MAT.

B: 27. ..., T6d7; 28. Dxg6+, Ke7; 29. Df6+, Ke8; 30. Df8+ MAT.

27.	Td1-f1	Td8-d7

Ook 27. ..., T6d7 maakt niks uit nl.: 28. Dxg6+, Ke7; 29. Df6+, Ke8; 30. Df8+ MAT.

28.	Dh7-g8 +	Ke8-e7
29.	Dg8-f8 +	Ke7-e6
30.	Df8-f6 +	

ZWART GEEFT OP

Uit deze partij blijkt nogmaals de zwakte van de computer al.: om in een stelling, waar niets aan de hand is, toch iets zinnigs te doen. Creativiteit kan men (nog?) niet in een formule vatten.

GEERT VAN DER PLOEG

TRINIDAD

EFFORT TO BOOST TOURISM

PORT OF SPAIN, TRINIDAD, CANA — Oil-rich Trinidad and Tobago is moving to expand its smaller tourist industry as it tries to balance a troubled economy.

The government has been wooing investors in a bid to expand accommodation, while encouraging householders to lodge tourists at peak time.

The tourism thrust comes at a time when the demand and price for oil — Trinidad and Tobago's main foreign exchange earner is down — with government officials here not expecting a major improvement before 1990.

Governement's plan is to raise tourism's contribution to the gross domestic product (GDP) from three per cent to five over the next five years.

Like its Caribbean Community (Caricom) neighbours, Trinidad and Tobago has its share of clear waters, smooth beaches, reefs and year-round sunshine.

But while they had been paying greater attention to tourism the twin-island state had been focusing on a multi-million dollar industrialisation programme.

Government officials have described the prospects for significant foreign investment in the tourism industry as good.

Prime Minister George Chamber said that during his recent one-month overseas tour a number of investors from Austria, the United Kingdom and India had expressed interest in building or investing in hotels or jointly financing hotel projects.

The Industrial Development Corporation (IDC) — the government agency concerned with internal industrial development — is working on a major plan for the construction of hotels on Trinidad's picturesque north coast.

Meanwhile, the Tourism Board has announced plans to register private homes for more intimate accomodation, especially during the heavily booked carnival season.

In Tobago, a fund set up by government for hotels to improve their standards is already resulting in changes in appearances and presentation.

In Port of Spain, the two major hotels — Holiday Inn and the Trinidad Hilton — are undergoing major facelifts and internal renovations.

The government is encouraging nationals to adopt a more positive attitude to tourism. The message is: It won't hurt to be courteous to a tourist.

"Without actually encouraging it, official policy toward tourism has bred a certain view of the tourist as either a target for exploitation or a returned coloniser", commented the daily Express newspaper.

Prime Minister Chambers and Industry Minister Wendell Mottley have also noted the need to change attitudes.

"General awareness of the importance of the sector and the need for changes in attitude by the national community is a step in the right direction", Mottley told hoteliers.

"...Personnel in the sector, be they in hotels, restaurants, shops or otherwise, must be courteous and professional in their approach".

He added: "We in Trinidad and Tobago must come to realise that there is no servitude in service..."

Tourism Board director, Winston Borrell said the new thrust had been showing positive results, with visitors arrivals by the end of March at 52.520.

If the trend continued, he said, arrivals for 1985 will exceed the 191.470 of last year.

But official figures show arrivals up to last May — at 79.830 — falling by 1.4 per cent on January — May 1984 arrivals.

Hotel occupancy rates also declined from last May (44.7) per cent) to June (43.9 per cent), but the figures indicate the June 1985 rates were up 2.6 per cent on June 1984.

The new thrust has raised some concern about the possibility of a negative cultural impact. The government has moved to allay these worries.

The IDC, said Mottley, has been mandated to help tour operators package local cultural specialties for the tourists.

"In five years", said Mottley, "tourism will still only be five per cent of the GDP, compared with 30 per cent in Barbados. We therefore do not have to compromise the integrity of our product. □

TRINIDAD ACCUSED OF HAMPERING CARIBBEAN RECOVERY

BRIDGETOWN, BARBADOS, CANA — Trinidad and Tobago's failure to implement proposals for infushing new life into trade among the Caribbean Community's (CARICOM) 13 members, is bound to heighten concern in the community about prospects for quick recovery from the current bout of depression.

Port of Spain is one of four Caricom states that did not implement the so-called Nassau Understanding by the August 31 deadline. But none of the other three — Antigua and Barbua, Belize and St. Lucia — comes even near to matching the affluence and often seeming insatiability of the Trinidad and Tobago market.

Trinidadians went on a spending spree in the early and mid 1970s, fuelled by the sudden oil price bonanza. But as petroleum prices levelled off, and actually began to fall, government pulled in the reins, and the past two years have seen increasing restraints on consumption, including curbs on imports.

It is these curbs that manufacturers and exporters elsewhere in the region are complaining about, citing them as reasons for their economic woes.

Declared the Barbados Central Bank in its most recent review of the island's economy: "Barbados' trade within CARICOM is still hamstrung by the fierce protectionist policies of Trinidad and Tobago..."

But Trinidad and Tobago defends its actions as being necessary to protect its own economy in difficult times, and safeguard jobs in its own manufacturing sector.

The country's manufacturers, grouped together in the Trinidad and Tobago Manufacturers Association (TTMA) represent a powerful lobby which the government cannot ignore. Of special note too is the fact that general elections are less than two years away.

The Association's most recent submission to the government includes a list of four proposals for consideration by Caricom leaders when they meet in Guyana next July. The recommendations include a list of prohibited imports, and establishment of regional industries.

Meanwhile, the TTMA urged bilateral trading agreements among the Community's 13 members as an interim meassure while Caricom leaders dedicate their attention to some of the more fundamental problems of the 12-year-old grouping.

A month after the Association made its recommendations public, official sources were reporting in Port of Spain that Trinidad and Tobago and Jamaica were on the verge of signing a memorandum of understanding designed to bolster trade between the two countries.

The agreement could increase trade by as much as US 80 million dollars, according to some estimates.

Any increase of that magnitude would be welcomed in the Community in the light of the continuing decline in trade among its 13 members in the past three or four years.

Best available estimates show that trade in the Community reached a peak of EC 1.6 billion dollars (One EC dollar = 37 US cents) in 1981, but has been declining steadily since then.

Trade fell nearly three per cent in 1982, 12 per cent in 1983, and dipped a further 11.9 per cent in 1984 to reach EC 1.2 billion dollars.

A substantial portion of this decline is clearly the result of the collapse of the CARICOM multilateral Clearing Facility (CMCF) which was used to provide credit for trade among the Community's members.

When it reached its hundred-million-dollar (US) limit in the summer of 1983, the Facility was suspended, and has remained inoperative, despite Caricom's best efforts to revive it.

The last summit in Barbados last summer offered little hope for revival, and on his return home from the meeting, St. Lucia's Prime Minister John Compton, pronounced the CMCF dead.

Meanwhile, Caricom technocrats were working on ideas for some form of export credit facility to replace the CMCF; but they had not yet reported.

Most of its proponents see the new trade credit facility as being more all embracing than the CMCF which it is expected to replace. Many regard it as an instrument for financing both trade within the Community and for assisting exports outside.

This subject of extra-regional exports is increasingly occupying the attention of Caricom manufacturers, especially those that have been the worst affected by the downturn in trade within the Community.

Barbados' present Prime Minister, Bernard St. John, when he was Trade Minister, told manufacturers here that the Trinidad and Tobago market will never be what it was, and urged them to look beyond Trinidad and Tobago and Caricom.

The state Export Promotion Corporation of Barbados has been pushing the exports of Barbadian furniture to the United States, while the Corporation prepared to send a mission of manufacturers and exporters to Puerto Rico to explore market possibilities on that island.

Trinidad and Tobago has been preparing to exchange trade missions with Suriname in hopes of bolstering trade.

The country's Small Business Federation President Sidney Brathwaite said frankly Trinidad and Tobago will do better to look beyond Caricom and more to Venezuela, especially for joint ventures in high technology.

But for most of Caricom's smaller and less sophisticated members, the ferocity of the competition outside the Community is unbearable, and they need the Caricom market for their fledgling manufacturing sectors to survive.

St. Lucia recently sent a high level delegation led by Deputy Prime Minister George Mallet to Port of Spain.

Mallet returned home armed with assurances of easier access for St. Lucian manufactured goods, especially garments, but two months later was complaining publicly that Trinidad and Tobago had failed to honour its assurances. □

ELECTION MOOD SWEEPING THE CARIBBEAN

BRIDGETOWN, BARBADOS, CANA — There is an election mood in the four major Caribbean Community (CARICOM) territories — Jamaica, Trinidad and Tobago, Guyana and Barbados.

In Jamaica the first to become politically independent of Britain 23 years ago, opinion polls by the respected professional pollster, Dr. Carl Stone of the University of the West Indies (UWI), are consistently favouring a victory for the opposition People's National Party (PNP) of Michael Manley, and help to influence demands for fresh general elections, not constitutionally due before December 1988.

But so far, Prime Minister Edward Seaga, whose Jamaica Labour Party (JLP) defeated the PNP in 1980 after eight years of at times very turbulent politics, has repeatedly rebuffed calls for early national elections and has already twice postponed arrangements for local government elections, the last occasion being in June this year.

...Prime Minister Edward Seaga...

When he held a surprised snap general election in December 1983, within two months of participating with President Ronald Reagan in the military invasion of Grenada, Mr. Seaga's JLP won all of the 60 parliamentary seats.

This was in the face of a boycott by the PNP in protest of the JLP's failure to honour an agreement that bound both parties not to have fresh elections after 1980 befor a comprehensive revision of the voter's register.

Former Prime Minister Manley, who has just resumed active party duties following a brief vacation to recuperate from an operation, feels confident of his PNP being returned to power whenever elections are held.

He and his party colleagues are, however, said to be pursuing a policy of caution in what is promised to the electorate because of the magnitude of the socio-economic problems of Jamaica.

Trinidad and Tobago:

In the twin-island state of Trinidad and Tobago, which gained its independence three weeks after Jamaica in 1962, the ruling People's National Movement (PNM) — the longest governing party in Caricom — is facing its strongest challenge for power from a four-party National Alliance for Reconstruction (NAR).

The official launching of the NAR on September 8, with former PNM's Deputy Prime Minister, A.N.R. Robinson as its leader, was preceded by a confident prediction a week earlier by Prime Minister, George Chambers, that for all the criticisms being levelled and the forecasts being made, the PNM "would be hard to beat" at forthcoming elections.

New general elections are constitutionally due by early 1987, but both the NAR and the PNM are already very much on the campaign trail, the former to wrest power from the latter which led the country into independence and has been the government for 29 years.

Robinson's own Democratic Action Congress (DAC) has failed to make any significant impact on the electorate of Trinidad but remains the dominant party in the sister island of Tobago.

One of his two deputy leaders of the NAR, Karl Hudson-Phillips, is also a former PNM stalwart, serving at one time as a controversial Attorney General.

The other deputy leader is Basdeo Panday, leader of the United Labour Front (ULF), once involved with some of Trinidad's more radical and progressive trade union and political figures, such as George Weekes of the Oilfields Workers' Trade Union, and Rafique Shah, former controversial officer of the Trinidad and Tobago Defence Force, during the "Black Power" politics of the seventies.

Robinson, Panday and Hudson-Phillips, are lawyers by profession.

At present, while the political parties are seeking to score points over each other — the NAR promising, in the process, a "platform for democracy" and an end to misuse of a parliamentary majority by the PNM, the ruling party's leading activists are projecting the NAR as a "marriage of convenience" and predicting and end to stable government should the Alliance win the elections.

Robinson himself told a rally at Queen's Park Savannah to mark the official launching of the NAR, that the formation of the Alliance was "a great triumph" for the opposition parties that were involved in 18 months of negotiations. Its existence, he said, has proven wrong all those who felt that the opposition parties could not reach an agreement to have one party to contest the forthcoming elections.

He said that the election campaign was officially on and urged all eligible voters to register.

The country's Elections and Boundaries Commission, having spent a number of years revising the electoral roll, is currently engaged in a comprehensive exercise to produce in time for fresh elections the most up-to-date register of eligible voters. Approximately 3 million dollars (one TT dollar — 41 cents US) will be spent on the Commission's current programme.

Guyana:

In the Co-operative Republic of Guyana, which gained its independence about four years after Trinidad and Tobago, and where the ruling People's National Congress (PNC) has held uninterrupted power since 1964 amid frequest charges of electoral fraud by its opponents, elections are constitutionally due not later than March 31 next year.

But there are growing speculations that the man who succeeded the late Forbes ~~Burnham as~~ Executive President and PNC leader, Desmond Hoyte, will arrange for parliamentary and presidential elections before Christmas. Overseas, proxy and postal votes have always turned out in favour of the PNC.

It is in Guyana where the campaign for free and fair elections is the fiercest and, according to the PNC's opponents, "most justified". All of the opposition parties have been clamouring, since 1968, for an end to the PNC's "tight control" over the entire election machinery.

The governing party has, in turn rejected all allegations of electoral malpractices or of any interference in the functioning of the Elections Commission.

At the recently-concluded Sixth Biennial Congress, PNC delegates were told by President Hoyte that winning the next elections was the party's number one priority. "We can win. We must win. We will win", was the theme of the congress.

For their part, opposition parties continue to call for international and independent examination of the electoral laws and practices of the country and international supervision of the conduct of the elections.

Like Burnham, Hoyte has already declared his opposition to any "outside interference", as he called it, in the conduct of Guyana's elections.

Both the major opposition parties, the People's Progressive Party (PPP) and the Working People's Alliance (WPA), are making their own assessment of the registration process of voters since, as they have pointed out, they have no confidence in the validity of the electoral roll being compiled by the PNC regime for new elections.

Barbados:

In Barbados, however, the Elections and Boundaries Commission is independent of political control and is seen to be functioning in such a manner.

Former Prime Minister and Opposition Leader of the Democratic Labour Party (DLP), Errol Barrow, nevertheless, told the party's 30th annual conference last month, to be "vigilant" and not to repeat any mistakes of the past if the DLP was to be returned to power, which it lost nine years ago to the Barbados Labour Party (BLP).

Within ten days of the DLP's 30th conference, Prime Minister Bernard St. John, who succeeded Tom Adams following the BLP leader's death from heart failure in March this year, was recounting the government's achievements over the past nine years.

Last of the four major Caricom partners to gain its independence in the sixties — in November 1966 — Barbabos is constitutionally due for elections by July 1986. St. John ruled out any possibility of snap elections soon after succeeding Adams.

Now, with both major parties almost ready with their full slate of candidates for the elections, and with sections of the media presenting historical sketches of the constituencies, virtually every major event or public pronouncement is being regarded as having some relevance to the forthcoming elections.

The DLP held power for three consecutive terms before eventually being defeated by the BLP in 1976 and, on the basis of its encouraging performances at two by-elections in the traditionally strong BLP strongholds — both of which were retained by the BLP — it has been demonstrating much confidence in regaining power.

The opposition has made a major focus of its campaign, the serious unemployment situation in the country, estimated officially at approximately 20 per cent, and also a mounting crime wave.

But the governing BLP is — to judge from Prime Minister St. John's most recent assessment of the party's achievements — banking on its ability to create jobs through a series of developmental projects, and to influence the electorate by a sophisticated campaign strategy to achieve, as the DLP first did, the hat-trick of consecutive electoral victories. □

MANAGEMENT OF ECONOMY DEBATED

BRIDGETOWN, BARBADOS, CANA — News that the Barbadian economy is not holding up as well as expected under the pressure of deteriorating world economic conditions, has sparked the inevitable debate between government and opposition over management of the economy.

The Central Bank itself fired the first shot in the debate, announcing that it was slashing early projections of two per cent economic growth this year, revising them downward to one per cent.

Three days later, official statistics put unemployment past the 19 per cent mark, and apparently headed steadily towards the 20 per cent level.

The Central Bank also reported that the island's national debt reached BDS 993 million at the end of June, nearly ten per cent higher than it was in June last year.

The opposition Democratic Labour Party (DLP) has lost no time capitalising on this depressing round of economic news to denounce government policies and offer its own alternatives.

DLP leader, and former Prime Minister Errol W. Barrow, used his party's annual conference at the end of August as his forum for setting out his own views on the subject of the Barbadian economy.

Barrow took aim at unemployment, expected to be the number one issue in the general elections due a year form this month — at the latest.

"It is ...a matter of top priority that the Democratic Labour Party take urgent effective measures to set the people to work again... all of us must work primarily to eradicate the scourge of unemployment. We can take no political satisfaction that unemployment in this country under the present regime is ast a dangerously high level", Barrow told the annual conference.

...DLP's Errol Barrow...

But Labour Minister Delisle Bradshaw said there would be no crash programmes to relieve unemployment.

Bradshaw said government will not go for any ad hoc planning just for political gain, but it would engage in long-term programmes to give people a secure job.

The Barbados Sunday Sun newspaper promptly wondered what was really in store from the government.

"If no crash jobs, then some jobs. That now appears to be the cry of many of them (youths) who see little hope for relief", said the Sun in a column compiled by its staff.

University of the West Indies economist, Dr. Frank Alleyne, outlined his opinions for a solution to the problems when he addressed the annual conference of the powerful Barbados Workers' Union.

Alleyne criticised current policies, and said dealing with unemployment required enlightened statesmanship by decision-makers and the population.

He saw the solution to the problem laying in greater fiscal discipline, more selectivity in imports, restructuring of agriculture, and a re-examination of utility rates.

Barrow, in a presentation to party faithfuls at the end of July also alluded to utility rates, declaring that a reduction in energy rates was necessary to boost business in Barbados.

"There must be an easing of taxes, levies, duties, fees and so forth which are stiffling business", said Barrow.

Prime Minister Bernard St. John also joined in the debate, putting the responsibility for preserving the economic standards of the country squarely on the shoulders of its workers.

St. John told party supporters on September 1 that maintenance of Barbados' relatively high living standards depended on Barbadians themselves.

"We have to work, we have to think and we have to act. The world today is not a place for people who think that other people are going to give them a standard of living", St. John declared.

The Central Bank put most of the blame for the poor showing of the economy on external factors.

Americans taking advantage of the strength of the US dollar were visiting Europe rather than the Caribbean and this contributed to the falloff in local tourism. □